የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት
ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች - አንደኛ

መግቢያ

ጸሓፊውና የተጻፈበት ጊዜ

የመልእክቱ ጸሓፊ ጳውሎስ መሆኑ በዚሁ መልእክት (1፥2፤16፥21) ታውቆአል፤ በቀደምት የቤተክርስቲያን አባቶችም ተረጋግጦአል:: ከነዚሁ አንዱ የሆነውና በ88 (96) ዓ.ም. የነበረው የሮሙ ክሌምንጦስ፣ መልእክቱ የጻፈው ጳውሎስ መሆኑን ዘግቦአል:: ዛሬም አብዛኞቹ ወይም ሁሉም ማለት ይቻላል፣ የአዲስ ኪዳን ምሁራን በዚሁ አሳብ ይስማማሉ:: ይህ መልእክት፤ ጳውሎስ በኤፌሶን በነበረበት /በቈየበት በሦስቱ ዓመት መጨረሻ ገደማ በ47 (55) ዓ.ም. (16፥59፤ ሐሥ 20፥31 ይመ) ሳይጻፍ እንዳልቀረ ይገመታል:: ጳውሎስ 1ኛውን የቆሮንቶስ መልእክት ሲጽፍ በኤፌሶን አንድ ዓመት ያህል ማለትም እስከ በዓለ ሃምሳ ድረስ በኤፌሶን ሊሰነብት አስቦ እንደነበር ከ16፥8 ላይ መገንዘብ ይቻላል::

የቆሮንቶስ ከተማ

ጳውሎስ በነበረበት ዘመን 250,000 ሰዎችና 400,000 ባሪያዎች በቆሮንቶስ ይኖሩ እንደ ነበር ይገመታል:: ቆሮንቶስ ከሌሎቹ የግሪክ ከተሞች ይልቅ በአንዳንድ ነገሮች በልጣ ትታይ ነበር፤ ምክንያቶቹም የሚከተሉት ናቸው:-

1) ንግዷ፤ ከተማዋ በቆሮንቶስ ልሳነ ምድር አጠገብ የምትገኝ የመንገደኞች መተላለፊያ የነጋዴዎች መናኸሪያ ነበረች:: ከተማይቱ ሁለት ወደቦች አሏት፤ እነዚህም:-

ሀ) በስተ ምሥራቅ በኩል 10 ኪሎ ሜትር ያህል ርቃ በሰሮኖ ባሕረ ሰላጤ ላይ የምትገኘው የክንክሪ አስ ወደብ፤

ለ) በስተ ምዕራብ ሁለት ኪሎ ሜትር ያህል ርቃ በቆሮንቶስ ባህረ ሰላጤ ላይ የምትገኘው የሌቻዶም ወደብ ናቸው::

ልዩ ልዩ ዕቃዎች በቆሮንቶስ ልሳነ ምድር በዳዮልኮስ ጐዳና ላይ በትናንሽ መርከቦች ሞልተው እየተሳቡ ከወዲህ ማዶ ወዲያኛው ይሸጋገሩ ነበር:: በትልልቅ መርከቦች የተጫኑ ዕቃዎችም በፉርጎ ሆነው እንደዚሁ ከአንዱ ጳር ወደ ሌላው ጳር ይጓጓዙ ነበር:: በዚህ ዓይነት ሸቀጣ ሸቀጦች ከኢጣሊያ ከእስፓኝ ወደ ምዕራብ፣ እንዲሁም ከትንሹ እስያ፣ ከፊንቄና ከግብፅ ወደ ምሥራቁ ዓለም የሚጓጓዙበት በቆሮንቶስ ከተማ በኩል አድርገው ነበር::

2) ባህሏ፤ ቆሮንቶስ እንደ አቴንስ ሁሉ እስከዚህ ከፍተኛ የትምህርት ተቋም ባይኖራትም በሠለጠነው የግሪክ ባህል የመጠቀች ነበረች፤ ሕዝብዋም ለግሪክ ፍልስፍና ጥልቅ ፍቅር ስለነበረው ለጥበብ ከፍተኛ ወጪ ያደርግ ነበር::

3) ሃይማኖቷ፤ የቆሮንቶስ ከተማ በትንሹ አሥራ ሁለት ቤተ ጣዖቶች ነበሩባት፤ ጳውሎስ በነበረበት ዘመን እነዚህ ሁሉ ቤተ ጣዖቶች ለአገልግሎት ክፍት ይሁኑ አይሁኑ እስከዚህ የሚታወቅ ነገር የለም:: ከእነዚህ ቤተ ጣዖቶች መካከል አንዱ በግሪክ የተረታ ተረት ታሪክ ውስጥ የፍቅር አምላክ ተብላ የምትታወቀው የአፍሮዲጡስ ቤተ ጣዖት ሲሆን በቤተ ጣዖቱም ውስጥ ከሥርዓት አምልኮው ጋር በተያያዘ የዝሙት ሥራ መፈጸም የተለመደ ነበር:: ከትያትር ቤቱ ሕንፃ በስተ ሰሜን ግማሽ ኪሎ ሜ ትር ያህል ርቆ የፈውስ አምላክ እያሉ ለሚጠሩት ለአስክሌፐደስ የተሠራ ቤተ ጣዖት አለ:: በከተማይ ቱም መሃልም በ6ኛው ምዕተ ዓመት ቅ.ል.ክ. ላይ የተሠራ የአፖሎ ቤተ ጣዖት ቆሞአል:: አይሁድ በከተማይቱ ውስጥ የሠሩትም ምኵራብ ነበር:: ይህንኑ የሚያረጋግጥ ጽሑፍ የተቀረጸበት የመስኮት ጕብን በአሁኑ ጊዜ ተገኝቶ በጥንቲቱ የቆሮንቶስ ከተማ ቤተ መዘክር በክብር ተቀምጦአል::

4) ምግባረ ብልሹነትዋ፤ ቆሮንቶስ እንደማንኛውም ትልቅ የንግድ ከተማ ሁሉ ለሥነ ምግባር ብልሹነት በሰፊው የተጋለጠች ነበረች:: የአፍሮዲጡስ የጣዖት አምልኮ በሃይማኖት ስም ዝሙት እንዲ ስፋፋ ከፍተኛ አስተዋጽዖ አድርጎአል:: በአንድ ዘመንማ ለዚሁ ሥራ የተለዩ አንድ ሺህ ዘማውያት በቤተ ጣዖቱ ውስጥ ያገለግሉ ነበር:: ቆሮንቶስ ምግባረ ብልሹነትዋ የታወቀች ከመሆንዋ የተነሣ በግሪኩ የሰዋሰው ግሥ "መቆታንተስ" ማለት "በአሳፋሪ የዝሙት ተግባር መሰማራት" ማለት እንደሆነ የተቈጠ ረበት ወቅት ነበር:: እንግዲህ በዚህ ሁኔታ ውስጥ የነበረችው የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያንም ብዙ መከራ ችግር ውስጥ እንደምትገባ መገመት አያዳግትም::

ወቅቱና ዐላማው

ጳውሎስ በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ስለ ነበረው ሁኔታ ከተለያዩ ምንጮች ሰምቶአል፤ በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ መከፋፍል እንደተንሰራፋ ከቀሎዔ ቤተሰቦች አንዳንዶች ነግረውታል (1፥11)፤

እስጢፋኖስ፣ ፈርደናጥስና አካይቆስ የተባሉ ሰዎች ጳውሎስን በአገልግሎት ሥራው ሲያገዝዙ እርሱ ወደ ነበረበት ወደ ኤፌሶን ሄደው ነበር (16፥17)፤ ነገር ግን እነዚህ ሰዎች ከቀሎዔ ቤት ሰዎች መሆን አለመሆናቸውን ማወቅ አልተቻለም።

ወደ ጳውሎስ ከሄዱት ሰዎች አንዳንዶቹ በቤተ ክርስቲያኒቱ ስለ ተከሠተው የሥነ ምግባር ብልሹነት የሚያውክ ወሬ አውርተውለት ነበር (ም 5-6)። የዝሙት ኀጢአት ገና ከመጀመሪያው አንሥቶ የቆሮንቶስን ማኅበረ ምእመን በክሏል። ሥነ ምግባራቸው ጨርሶ መላሸቁን በተመለከተ ጳውሎስ ቀደም አድርጎ ጽፎላቸው እንደ ነበር ከ5፥9-10 ላይ በግልጽ መረዳት ይቻላል። ከሴሰኞች ጋር እንዳይተባበሩም አጥብቆ ጽፎላቸው ነበር (5፥9)። አሳቡን በትክክል ስላልተረዱለት እዚህ ላይ እንደ ገና ያብራራላቸዋል (5፥10-11)፤ አስቸኳይ እርምጃ እንዲወስዱ ቆራጥ አቋም እንዲይዙ አጥብቆ ይለምናቸዋል (5፥3-5:13)። ከቆሮንቶስ የመጡ ሌሎቹ ሰዎችም፣ በአንዳንድ ጉዳዮች ላይ ምክርና መመሪያ እንዲሰጣቸው የሚጠይቅ ደብዳቤ ከቤተ ክርስቲያኒቱ አምጥተው ነበር (7፥1 ይመ፤ ከ8፥1፤ 12፥1፤ 16፥1 ጋር ያነጻጽሩ)።

የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የጸጋን ስጦታ በሚገባ ታድላ ሳለ (1፥4-7) ገና ያልበሰለችና ዓለማዊነት የሚያጠቃት መሆኑን (3፥1-4) ከመልእክቱ በግልጽ መረዳት ይቻላል። ጳውሎስ መልእክቱን የጻፈባቸው ምክንያቶችም፣ ጳውሎስ 1) ቤተ ክርስቲያኒቱ እንደ መከፋፈል ያለውን የተሳሳተ መንገድ እንድትተው በመገሠጽ (1፥10-4፥21) ደክማ በተገኘችባቸው ነገሮች የእርምት መመሪያ ለመስጠትና ወደ ቀድሞ ቦታዋ ለመመለስ፣ አስነዋሪ ምግባረ ብልሹነት (ም 5፤ 6፥12-20)፣ በአህዛብ የፍርድ ሸንጎ መካሰስ (6፥1-8)፣ ለጌታ ራት የሚገባውን ክብር አለመስጠት (11፥17-34) እና ከመሳሰሉት ስሕተቶች እንድትታረም በማድረግ መክሮ መመለስ፤ 2) ትንሣኤን በተመለከተ የተሰራጨውን የስሕተት ትምህርት (ም 15) ማስወገድና ማስተካከል፤ 3) የኢየሩሳሌምን ቅዱሳን ከራብ ለመታደግ ስለሚደረገው ዕርዳታ መመሪያ መስጠት (16፥1-4) ናቸው።

የመልእክቱ ዐቢይ ሐሳብ፤

የዚህ መልእክት ዐቢይ ሐሳብ ማኅበረ ምእመናኑ ክርስቲያናዊ ሥነ ምግባር የገጠመውን ችግር የሚመለከት ሲሆን፣ በዚህም በምዕመናኑ ሕይወት ውስጥ በየዕለቱ ስር እየሰደደ የሚሄደውን ክርስቲያናዊ ባሕርይና ቅድስና በየጊዜው እያደገ እንዲሄድ የሚያደርግ ነው። መልካም እረኛ ለመንጋው ካለው ልባዊ ፍቅር የተነሳ የሚያስበውን ያህል፣ ጳውሎስም ለቆሮንቶስ ምእመናን እንደዚሁ እንደሚያስብ ከመልእክቱ መረዳት ይቻላል።

ቆሮንቶስ
በጳውሎስ ዘመን

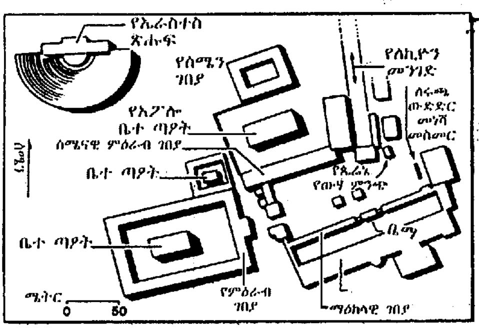

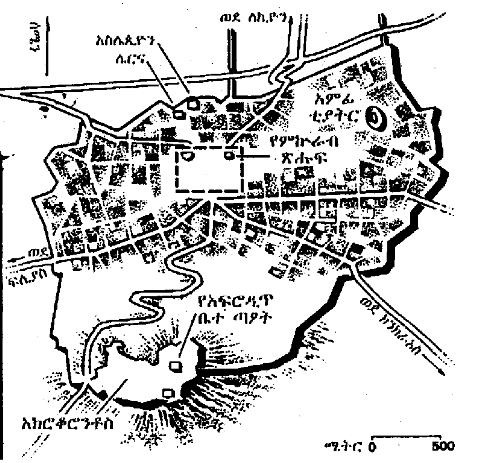

የቆሮንቶስ ከተማ የግሪክ ዋና ምድርን ከጴሎጳኔስ ጋር የሚያገናኝ ልሳነ ምድር ሆና ተቆርቁራለች። ይህች ከተማ ከ800 ዓ.ቅ.ክ ጀምሮ የግሪክ ዓለም አንዷ ዋነኛ ማዕከል ነበረች።

በግሪክ አገር በየብስም ሆነ በባሕር ንግድ እንደዚህች ከተማ የተመቻቸ አልነበረም። ከበስተኋላዋ ከፍ ያለና ጠንካራ ምሽግ ያላት ይህች ከተማ በሳሮኒቅ ባሕረ ሠላጤና በአዮንያን ባሕር እንዲሁም በለኪዮንና ክንክራኦስ ወደቦች መካከል ትገኛለች። ለመርከቦች መንገድ በድንጋይ ንጣፍ የተሠራው መንገድ ሁለቱን ባሕሮች ያገናኛል። በከፍታ ስፍራ ላይ የተሠራው የአፍሮዲጥ ቤተ ጣዖት ከ1000 በላይ የሆኑ ዝሙት አዳሪ ቀሳውስት ይገኙበታል።

በ52 ዓ.ም. ወንጌል በቆሮንቶስ ሲሰበክ ከተማዋ በ146 ዓ.ቅ.ክ. በሙሚያስ ከፈረሰች በኋላ በሮም ግዛት የግሪክን የሥልጣኔ ባሕል እንዲያንሰራራ ባደረገውና ጠንካራ የአመራር ታሪክ ባለው በአካይያ ሊግ ትታወቅ ነበር።

ጳውሎስ በቆሮንቶስ መቆየቱ እንደ አጎራ ገበያ ካሉ ታላላቅ ቅርሶች ጋር በቀጥታ ለመተዋወቅ ምክንያት ሆኗል። የጲሬኔ የውሃ ምንጭ፣ የአፖሎ ቤተ ጣዖት፣ የሥጋ ገበያ (1ቆሮ 10:26)፣ የጨዋታ ስፍራ፣ ቤማ (ሐሥ 18:12)፣ እንዲሁም ምኩራቦች ሁሉም በሐዋርያው የሕይወት ልምምድ ውስጥ ሚና ተጫውተዋል። በጨዋታ ስፍራ በተገኘው ጽሑፍ በሮሜ 16:23 ላይ የጳውሎስ ወዳጅ ሆኖ የተጠቀሰውን የከተማው ግምጃ ቤት ሹም የሆነው የኤርስጦስ ስም ይገኝበታል (ሮሜ 16:23)።

የመልእክቱ አስፈላጊነት

ይህ መልእክት ጠቃሚነቱ በዘመኑ ለነበሩት ክርስቲያኖች ብቻ ሳይሆን፣ የዛሬዪቱን ቤተ ክርስቲያን ለመምራት ወዲሁም በመንፈስ እንድትነቃቃ ለማድረግ እጅግ ጠቃሚነት አለው፤ አስፈላጊ ም ነው። በዚያን ጊዜ የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ያናወጧት ችግሮች ዛሬም አብረውን አሉ። በመንፈሳዊ ትምህርት በዕውቀት አለመብሰል፣ በዚሁም ጸንቶ አለመኖር፣ መለያየት፣ ቅናት፣ ምቀኝነት፣ በትንሽ በትልቁ ነገር መካሰስ፣ የጋብቻ ችግሮች፣ የዝሙት ኀጢአትና የጸጋ ስጦታዎችን በአግባቡ አለመጠቀም ልክ እንደዚያን ጊዜው ሁሉ ዛሬም አብረውን አሉ። የመልእክቱ ዓላማ ያነጣጠ ረው በእነዚህ ችግሮች ላይ ቢሆንም እንኳ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እጅግ ተወዳጅ ከሆኑትና ምን ጊ ዜም ከማይረሱት ምዕራፎች ጥቂቶቹ የሚገኙትም በዚሁ መልእክት ውስጥ ነው። ከእነዚህም ስለ ፍቅር የሚናገረውን (ም 13) እና ስለ ትንሣኤ የሚናገረውን (ም 15) መጥቀስ ይቻላል።

አስተዋፅኦ፤

1. መግቢያ (1፥1-9)
2. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተከሰተ መለያየት (1፥10-4፥21)
   ሀ. የመለያየቱ ትክክለኛ ነገር (1፥10-17)
   ለ. የመለያየቱ ምክንያቶች (1፥18-4፥13)
      (1) ስለ ክርስትና መልእክት ያደረባቸው የተሳሳተ አስተሳሰብ (1፥18-3፥4)
      (2) ስለ ክርስትና አገልግሎትና አገልጋዮች ያደረባቸው የተሳሳተ አስተሳሰብ (3፥5-4፥5)
      (3) ስለ ክርስትና ሃይማኖት ያደረባቸው የተሳሳተ አስተሳሰብ (4፥6-13)
   ሐ. መለያየቱን ለማስወገድ የተሰጠ ምክር (4፥14-21)
3. በቤተ ክርስቲያኒቱ ሕይወት የተፈጠረው የሥነ ምግባር መበላሸት (ም 5-6)
   ሀ. የቤተ ክርስቲያኒቱ ሥርዓት መላላት (ም 5)
   ለ. በአሕዛብ ዳኞች ላይ መካሰስ (6፥1-11)
   ሐ. የዝሙት ኀጢአት (6፥12-20)
4. ስለ ጋብቻ የተሰጠ መመሪያ (ም 7)
   ሀ. አጠቃላይ መግቢያ፣ መሠረታዊ ቀኖም ነገሮቹ (7፥1-7)
   ለ. በባለ ትዳሮች መካከል የተከሰቱ ችግሮች (7፥8-24)
   ሐ. ትዳር ያልያዙ ሰዎች ችግር (7፥25-40)
5. አጠያያቂ ስለ ሆኑ ጉዳዮች የተሰጠ መመሪያ (8፥1-11፥1)
   ሀ. በመመሪያነት የገቡ ሕጎች (ም 8)
   ለ. የሕጎቹ ማብራሪያ (ም 9)
   ሐ. ከእስራኤል ታሪክ አንጻር የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (10፥1-22)
   መ. ሕጎቹ በተግባር ሲገለጡ፤ (10፥23-11፥1)
6. የኅብረት አምልኮን በተመለከተ የተሰጠ መመሪያ (11፥2-14፥40)
   ሀ. በአምልኮ ወቅት ሊጠበቅ የሚገባው ሥርዓት 911፥2-16)
   ለ. የጌታ ራት (11፥17-34)
   ሐ. መንፈሳዊ ስጦታዎች (ም 12-14)
      (1) የስጦታዎቹ መፈተኛ (12፥1-3)
      (2) የስጦታዎቹ አንድነት (12፥4-11)
      (3) የስጦታዎቹ በዓይነት መለያየት (912፥12-31ሀ)
      (4) ስጦታዎቹን በፍቅር ማሳደግ /መለማመድ/ ያስፈልጋል (12፥31ለ-13፥13)
      (5) ከልሳን ይልቅ የትንቢትን አስፈላጊነት መናገር (14፥1-25)
      (6) የኅብረት አምልኮ ሥርዓት መቆጣጠሪያ ደንቦች (14፥26-40)
7. ስለ ትንሣኤ ሙታንን በተመለከተ የተሰጠ መመሪያ (ም 15)
   ሀ. የሙታን ትንሣኤ እርግጠኝነት (15፥1-34)
   ለ. ትንሣኤ ሙታንን በተመለከተ የተከሰቱ ተቃውሞዎች (15፥35-57)
   ሐ. ማጠቃለያ (15፥58)
8. መደምደሚያ፣ ተግባራዊና የግል ጉዳዮች (ም 16)

1 በእግዚአብሔር ፈቃድ የክርስቶስ ኢየሱስ ሐዋ
ርያ እንዲሆን ከተጠራው ከጳውሎስ፣ ከወን
ድማችንም ከሶስቴንስ፤
2በቆሮንቶስ ላለችው የእግዚአብሔር ቤተ ክርስ
ቲያን፤ በክርስቶስ ኢየሱስ ተቀድሰው፣ የእነ
ርሱና የእኛ ጌታ የሆነውን የጌታችንን የኢ
የሱስ ክርስቶስን ስም በየስፍራው ሆነው ከሚጠ
ሩት ሁሉ ጋር ቅዱሳን ለመሆን ለተጠሩት፤
3ከእግዚአብሔር ከአባታችን፣ ከጌታም ከኢየ
ሱስ ክርስቶስ ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን።

ምስጋና

4በክርስቶስ ኢየሱስ ስለ ተሰጣችሁ ጸጋ ዘወ
ትር ስለ እናንተ እግዚአብሔርን አመሰግና
ለሁ። 5ምክንያቱም በማናቸውም ነገር ይኸውም
በንግግር ሁሉ፣ በዕውቀትም ሁሉ በእርሱ
በልጽጋችኋል፤ 6ስለ ክርስቶስ የመሰከርንላ
ችሁም በእናንተ ዘንድ ጸንቶአል። 7ስለዚህ
የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን መገለጥ
በጉጉት በመጠባበቅ ላይ ሳላችሁ፣ ማንኛ
ውም መንፈሳዊ ስጦታ አይጐድልባችሁም።
8በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ቀን ያለ ነቀፋ
እንድትገኙ እርሱ እስከ መጨረሻው ድረስ
አጽንቶ ይጠብቃችኋል። 9ወደ ልጁ፣ ወደ
ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ኅብረት የጠራ
ችሁ እግዚአብሔር የታመነ ነው።

በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተከሠተ መለያየት

10ወንድሞች ሆይ፤ በመካከላችሁ መለያየት
እንዳይኖር፣ አንድ ልብ፣ አንድ ሐሳብ እን
ዲኖራችሁ፤ እርስ በርሳችሁም እንድትስማሙ
በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም እለምና
ችኋለሁ። 11ወንድሞች ሆይ፤ በመካከላችሁ
ክርክር እንዳለ ከቀሎዔ ቤተ ሰብ ሰምቻ
ለሁ፤ 12ነገሩም እንዲህ ነው፤ ከእናንተ አንዱ፣
"እኔ የጳውሎስ ነኝ" ሲል፣ ሌላው፣ "እኔ የአጵ
ሎስ ነኝ" ይላል፤ ደግሞም አንዱ፣ "እኔ የኬፋ[ሀ]
ነኝ" ሲል፣ ሌላው ደግሞ፣ "እኔስ የክርስቶስ
ነኝ" ይላል።
13ለመሆኑ ክርስቶስ ተከፍሎአልን? ጳው
ሎስስ ለእናንተ ተሰቅሎአልን? ወይስ በጳው
ሎስ[ለ] ስም ተጠምቃችኋልን? 14ከቀርስጶስና
ከጋይዮስ በስተቀር ከእናንተ ማንንም ስላ
ላጠመቅሁ እግዚአብሔርን አመሰግናለሁ፤
15ስለዚህ በስሜ መጠመቅን የሚናገር ማንም
የለም። 16እርግጥ የእስጢፋኖስን ቤተ ሰው
አጥምቄአለሁ፤ ከእነዚህ ሌላ ግን ማጥመቄ
ትዝ አይለኝም። 17ክርስቶስ የላከኝ ወንጌ
ልን እንድሰብክ እንጂ እንዳጠምቅ አይደለም፤
የክርስቶስም መስቀል ከንቱ እንዳይሆን፣ በሰ
ዎች የንግግር ጥበብ አልሰብክም።

ክርስቶስ የእግዚአብሔር ኀይልና ጥበብ

18የመስቀሉ ቃል ለሚጠፉ ሞኝነት ነው፤ ለእኛ

1፥1 ሐሥ18፥17፤ ሮሜ1፥1፤2ቆሮ1፥1፤ ኤፌ1፥1፤2ጢሞ1፥1
1፥2 ሐሥ2፥21፤ 18፥1፤ ሮሜ1፥7፤ 1ቆሮ10፥32
1፥3 ሮሜ1፥7
1፥4 ሮሜ1፥8
1፥5 2ቆሮ8፥7፤ 9፥11
1፥6 2ተሰ1፥10፤ 1ጢሞ2፥6፤ራእ1፥2
1፥7 ማቴ16፥27፤ ሉቃ17፥30፤ ሮሜ1፥11፤1ቆሮ12፥1-31፤1ተሰ1፥10፤ 2፥19፤ቲቶ2፥13፤ ያዕ5፥7:8፤1ጴጥ1፥13፤ 2ጴጥ3፥12፤ራእ1፥7
1፥8 አሞ5፥18፤ 1ቆሮ5፥5፤ፊል1፥6፤ 10፤2፥16፤ 1ተሰ3፥13፤5፥2
1፥9 ዘዳ7፥9፤ ኢሳ49፥7፤ሮሜ8፥28፤ 1ቆሮ10፥13፤ 1ተሰ5፥24፤2ተሰ3፥3፤ 2ጢሞ2፥13፤ ዕብ10፥23፤ 11፥11፤1ዮሐ1፥3
1፥10 ሮሜ7፥1፤ 15፥5፤1ቆሮ11፥18
1፥11 ሐሥ11፥14
1፥12 ዮሐ1፥42፤ ሐሥ18፥24፤ 1ቆሮ3፥4:22፤9፥5
1፥13 ማቴ28፥19
1፥14 ሐሥ18፥8፤ 19፥29
1፥16 ሐሥ11፥14፤1ቆሮ16፥15 1፥17 ዮሐ4፥2፤ሐሥ2፥38፤ 1ቆሮ2፥1:4:13 1፥18 ቊ21:23: 24:25፤ሐሥ2፥47፤ሮሜ1፥16፤ 1ቆሮ2፥14፤2ቆሮ2፥15፤4፥3፤2ተሰ2፥10

ሀ12 ጴጥሮስ ማለት ነው
ለ13 ወይም *ወደ ጳውሎስ፤* እንዲሁም ቊ 15 ይመ

1፥1 *የክርስቶስ ኢየሱስ ሐዋርያ፤* የማር 6፥30፤ የዕብ 3፥1 ማብ ይመ። ጳውሎስ ይህን መጠሪያ በመልእክቶቹ ሁሉ ለራሱ አውሎት ይገኛል (ከፊልጵስዩስ፣ ከ1ኛና ከ2ኛ ተሰሎንቄ እንዲሁም ከፊልሞና በቀር)፤ ይህንም ያደረገው ተቀባይነት ያጣው ሥልጣኑ እንዲረጋገጥለት ነበር (ም 9 እና 2ቆሮ 11 ይመ)። ሥልጣኑንም፣ "በእግዚአብሔር ፈቃድ ... ከተጠራው" በማለት ይበልጥ ተቀባይነት እንዲያገኝ ያደርጋል። *ሶስቴንስ፤* ግሪኮች የደበደቡት፣ በቆሮንቶስ የነበረው የምኵራብ አለቃ ሳይሆን አይቀርም፤ (ሐሥ 18፥17)። በእርግጥ እርሱ ከሆነ፣ ጳውሎስ በቆሮንቶስ በሰበከበት ወቅት (ሐሥ 18፥18)፣ ወይም አጵሎስ በቆሮንቶስ ባገለገለበት ጊዜ (ሐሥ 19፥1) አምኖ ሊሆን ይችላል። *ጳውሎስ፤* በግሪኮች ልማድ ደብዳቤ የሚጀምረው በጸሓፊው ስም ነበር። ስለ ጳውሎስ ይበልጥ ለማወቅ የሐሥ 9፥1፤ የፊል 3፥4-14 ማብ ይመ።

1፥2 *የእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን፤* ይህን ሐረግ የተጠቀመበት ጳውሎስ ብቻ ሲሆን፣ የሚገኘውም በሐሥ 20፥28፤ እዚህ ላይና በ2ቆሮ 1፥1 ላይ ነው። በብሉይ ኪዳን ከዚህ ሐረግ ጋር ተተካካይ የሚሆነው፣ "የእግዚአብሔር ጉባኤ" የሚለው ነው (ዘዳ 23፥1፤ ይመ፤ እንዲሁም ዘኍ 16፥3፤ 20፥4፤ 1ዜና 28፥8 ይመ)። *ተቀድሰው፤* ለጌታ የተለዩ ወይም የተቀደሱ ማለት ሲሆን፣ የሚቀደሱትም ፦ (1) ክርስቶስ በመስቀል ላይ ያስገኘውን ስርየት በእምነት በመቀበል (ወዲያው የሚሆን)፤ (2) መንፈስ ቅዱስ በክርስቲያኖች ሕይወት ውስጥ በሚሠራው ሥራ አማካይነት (በሂደት የሚሆን) ነው።

1፥3 *ጸጋና ሰላም፤* የዮና 4፥2፤ የዮሐ 14፥27፤ 20፥19፤ የገላ 1፥3፤ የኤፌ 1፥2 ማብ ይመ።

1፥4 *አመሰግናለሁ፤* ሮሜ 1፥8 ይመ።

1፥5 *በንግግር ሁሉ፣ በዕውቀትም ሁሉ፤* እነዚህ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች ናቸው (12፥8 ይመ፤ እንዲሁም 2ቆሮ 8፥7 ይመ)።

1፥6 *ጸንቶአል፤* ጳውሎስ ስለ ክርስቶስ የሰበከው ቃል በቆሮንቶስ ሰዎች ዘንድ ተቀባይነት ያገኘ ሲሆን፣ የተሰበከላቸውንም ቃል መቀበላቸው በሕይወታቸው ታይቶአል።

1፥7 *ማንኛውም መንፈሳዊ ስጦታ፤* ከም 12-14 ላይ የተጠቀሱትን ስጦታዎች ሳይሆን አይቀርም፤ በእነዚህ ምዕራፎች መሠረት፣ መንፈሳዊ ስጦታ ሲባል የመንፈስ ቅዱስ በአማኞች መገለጥ ሲሆን፣ ይኸውም አንድ ክርስቲያን ቤተ ክርስቲያንን በሚያስፈልጋት ሁሉ እንዲያገለግል ያስችለዋል (12፥7-11፤ 14፥3:12:17)። "መንፈሳዊ ስጦታ" ለሚለው ሐረግ የገባው የግሪኩ ቃል፣ ስጦታው የጸጋ ስጦታ መሆኑን በአጽንዖት ያሳያል።

1፥8 *በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ቀን፤* ክርስቶስ ተመልሶ የሚመጣበትን ቀን ማለት ነው (ቊ 7፤ ፊል 1፥6)። *እርሱ፤* እግዚአብሔር አብን ነው። *መጨረሻው፤* ክርስቶስ ዳግም የሚመጣበትን ዘመን ማለት ነው።

1፥9 *እግዚአብሔር የታመነ ነው፤* የገባውን ቃል ተስፋ ስለሚጠብቅ፣ ሊታመን ይገባዋል (1ተሰ 5፥24)፤ ይህም አማኞችን፣ "እስከ መጨረሻው ድረስ አጽንቶ" ስለሚጠብቅ ነው (ቊ 8)።

1፥10 *ወንድሞች፤* በክርስቶስ ኢየሱስ የሚያምኑ ሁሉ እንደ ሥጋ ወንድምና እኅት የተሳሰሩ መሆናቸውን ያመለክታል። እዚህ ላይ ጳውሎስ፣ "ወንድሞች" ሲል፣ ወንዶችንና ሴቶችን ነው (16፥20፤ ሮሜ 16፥3:6-7:12-13:15 ይመ)።

1፥11 *ክርክር፤* ገላ 5፥19፤ ያዕ 4፥12 ይመ።

1፥12 *አጵሎስ፤* በቆሮንቶስ ፍሬያማ አገልግሎት የነበረው ሰው ነው፤ (ሐሥ 18፥24-28፤ 19፥1 ይመ)። *ኬፋ፤* የጴጥሮስ ሌላው ስሙም ነው፤ የዮሐ 1፥42 ማብ ይመ፤ በቆሮንቶስ ጴጥሮስን የተከተሉት ከአይሁድ ወገን የሆኑ ክርስቲያኖች እንደ ነበሩ ይገመታል።

1፥13 *ክርስቶስ ተከፍሎአልን?* 12፥12-13 ይመ። *በጳውሎስ ስም፤* "በ - ስም" መጠመቅ ማለት የዚያ ሰው ተከታይ ወይም ለዚያ ሰው ቅርበት ያለው ማለት ነው።

1፥16 *እስጢፋኖስ፤* 16፥15:17 ይመ። *ቤተ ሰብ፤* ከዚህ ሌላ የተጠመቁት ቤተ ሰዎች የቆርኔሌዎስ (ሐሥ 10፥24:48)፣ የልድያ (ሐሥ 16፥15)፣ እንዲሁም የፊልጵስዩስ የወህኒ ቤት ጠባቂ ናቸው (ሐሥ 16፥33-34)። "ቤተ ሰው" ሲባል የቤተ ሰብ አባላትን፣ የቤት አገልጋዮችን ወይም በቤት ውስጥ የዋለ ያደረውን ሰው ሁሉ ያመለክታል።

1፥17 *እንዳጠምቅ አይደለም፤* እዚህ ላይ ጳውሎስ እግዚአብሔር ለይቶ የሰጠውን የማስተማር ኀላፊነት ለማመልከት እንጂ፣ ጥምቀትን ማቃለሉ አይደለም። ጌታ ኢየሱስና (ዮሐ 4፥2) ሐዋርያው ጴጥሮስም (ሐሥ 10፥48)፣ ሌሎች እንዲያጠምቁ አደረጉ እንጂ እነርሱ ራሳቸው አላጠመቁም። *በሰዎች የንግግር ጥበብ፤* የጳውሎስ ተልዕኮ ሰዎችን በረቀቀ የንግግር ችሎታ እያግባባ ወንጌልን

ለምንድነው ግን የእግዚአብሔር ኀይል ነው፤
19እንዲህ ተብሎ ተጽፎአልና፤

"የጥበበኞችን ጥበብ አጠፋለሁ፤
የዐዋቂዎችንም ዕውቀት ከንቱ አደርጋለሁ።"

20ጠቢብ የት አለ? ሊቅስ የት አለ? የዘ
መኑስ ፈላስፋ የት አለ? እግዚአብሔር የዓ
ለምን ጥበብ ሞኝነት አላደረገምን? 21ከእግዚ
አብሔር ጥበብ የተነሣ ዓለም በገዛ ጥበብዋ
እግዚአብሔርን ማወቅ ስላ ተሳናት፣ በስብከት
ሞኝነት የሚያምኑትን ያድን ዘንድ የእግዚ
አብሔር በጎ ፈቃድ ሆኖአል። 22መቼም አይሁድ
ታምራዊ ምልክትን ይፈልጋሉ፤ የግሪክ ሰዎችም
ጥበብን ይሻሉ፤ 23እኛ ግን የተሰቀለውን ክርስ
ቶስን እንሰብካለን፤ ይህም ለአይሁድ መሰናክል፣
ለአሕዛብ ደግሞ ሞኝነት ነው። 24እግዚአብሔር
ለጠራቸው ግን፣ አይሁድም ሆኑ ግሪኮች፣ ክር
ስቶስ የእግዚአብሔር ኀይል፣ የእግዚአብሔርም
ጥበብ ነው። 25ምክንያቱም ከሰው ጥበብ
ይልቅ የእግዚአብሔር ሞኝነት ይጠበባል፣ ከሰ
ውም ብርታት ይልቅ የእግዚአብሔር ድካም
ይበረታል።

26ወንድሞች ሆይ፤ በተጠራችሁ ጊዜ ምን
እንደ ነበራችሁ እስቲ አስቡ። በሰው መስፈ
ርት ከእናንተ ብዙዎቻችሁ ዐዋቂዎች አልነበራ
ችሁም፤ ብዙዎቻችሁም ኀያላን አልነበራችሁም፤
ብዙዎቻችሁም ከትልቅ ቤተ ሰብ አልተወለ
ዳችሁም። 27ነገር ግን እግዚአብሔር ጥበበኞ
ችን ያሳፍር ዘንድ የዓለምን ሞኝ ነገር
መረጠ፤ እግዚአብሔር ብርቱዎችን ያሳፍር
ዘንድ የዓለምን ደካማ ነገር መረጠ። 28እግዚአ
ብሔር የተከበረውን እንደሌለ ለማድረግ፣ በዚህ
ዓለም ዝቅ ያለውንና የተናቀውን ነገር፣
ቦታም ያልተሰጠውን ነገር መረጠ፤ 29ይኸ
ውም ማንም ሰው በእርሱ ፊት እንዳይመካ
ነው። 30በክርስቶስ ኢየሱስ ለመሆን የበቃ
ችሁት ከእርሱ የተነሣ ነው፤ እርሱ ከእግዚ
አብሔር ዘንድ ጥበባችን፣ ጽድቃችንና ቅድስ
ናችን፣ ቤዛችንም ሆኖአል። 31እንግዲህ፣
እንዲህ ተብሎ እንደ ተጻፈ ነው፤ "የሚመካ
በጌታ ይመካ።"

2ወንድሞች ሆይ፤ ወደ እናንተ በመጣሁ
ጊዜ፣ የእግዚአብሔርን ምስጢር[ሐ] በረቀቀ
የንግግር ችሎታ ወይም በላቀ ጥበብ ልገል
ጥላችሁ አልመጣሁም። 2በመካከላችሁ ሳለሁ
ኢየሱስ ክርስቶስን ያውም የተሰቀለውን፣
እርሱን ብቻ እንጂ ሌላ እንዳላውቅ ወስኜ
ነበርና። 3ወደ እናንተ የመጣሁት በድካምና
በፍርሃት፣ እንዲሁም በብዙ መንቀጥቀጥ
ነበር። 4ቃሌም ስብከቴም የመንፈስን ኀይል
በመግለጥ እንጂ፣ በሚያባብል የጥበብ ቃል አል
ነበረም፤ 5ይኸውም እምነታችሁ በእግዚአብሔር
ኀይል እንጂ በሰው ጥበብ ላይ እንዳይመ
ሠረት ነው።

1፥19 ኢሳ29፥14
1፥20 ቍ27፤ ኢዮ12፥17፤ኢሳ19፥11:12፤44፥25፤ኤር8፥9፤ሮሜ 1፥22፤1ቆሮ2፥6:8፤3፥18:19፤2ቆሮ4፥4፤ገላ1፥4
1፥21 ቍ27:28፤ሮሜ3፥22፤11፥14፤1ቆሮ6፥2፤11፥32
1፥22 ማቴ12፥38፤ዮሐ2፥11፤4፥48
1፥23 ቍ18፤ ሉቃ2፥34፤1ቆሮ2፥2፤ገላ3፥1
1፥24 ቍ18:30፤ሮሜ 1፥16፤8፥28፤ቈላ2፥3
1፥25 ቍ18፤ 2ቆሮ13፥4
1፥26 ቍ20፤ ሮሜ8፥28
1፥27 ቍ20፤ ሮሜ1፥22፤ 1ቆሮ3፥18:19፤ ያዕ2፥5
1፥28 ሮሜ4፥17
1፥29 ኤፌ2፥9
1፥30 ኤር23፥5:6፤ 33፥16፤ሮሜ3፥24፤ 16፥3፤1ቆሮ1፥2፤ 2ቆሮ5፥21፤ፊል3፥9
1፥31 መዝ34፥2፤ 44፥8፤ኤር9፥23:24፤ 2ቆሮ10፥17
2፥1 ቍ4:13፤ 1ቆሮ1፥17 2፥2 1ቆሮ1፥23፤ገላ6፥14

2፥3 ሐሥ18፥1-18፤1ቆሮ4፥10፤9፥22፤2ቆሮ7፥15፤11፥29:30፤12፥5:9:10፤13፥9 2፥4 ቍ1፤ሮሜ15፥13 2፥5 2ቆሮ4፥7፤6፥7

[ሐ]1 አንዳንድ ቅጆች *ስለ እግዚአብሔር* ይላሉ

ማስተማር አልነበረም።

1፥19፤ ይህ ጥቅስ የተወሰደው ከኢሳ 29፥14 ሲሆን፣ በይሁዳ የሚገኙ፣ "ጠቢባን" የአሦር ንጉሥ ሰናክሬም በይሁዳ ላይ በዛተ ጊዜ፣ ከግብፅ ጋር ለማበር ጠቢባኑ ያወጡትን ዕቅድ እግዚአብሔር የነቀፈበት ነው። *ጥበበኞች፤* አሪስጠጣዲስ የተባለ ሊቅ፣ አንድ ሰው በቆሮንቶስ ከተማ በየአደባባዩ ጠቢባን ነኝ ባዮች እንደሚያጋጥሙትና እነዚህም ሰዎች በዚህ ዓለም ላለ ችግር ሁሉ የየራሳቸውን መፍትሔ ይሰጡ እንደነበር ተናግሮአል።

1፥20 *ጠቢብ፤* በጥቅሉ የአሕዛብን ፈላስፎች ሊሆን ይችላል። *ሊቅ፤* የአይሁድ ሕግ መምህራንን ሊሆን ይችላል (የማቴ 2፥4 ማብ ይመ)። *የዘመኑስ ፈላስፋ፤* የተንዛዛና የረቀቀ ክርክር የሚወዱ የግሪክን ሊቃውንት ሊሆን ይችላል። *እግዚአብሔር የዓለምን ጥበብ ሞኝነት አላደረገምን?* በሰው ብልኀት የተገኘ ዕውቀት በመጨረሻ ትርጒም የለሽ ይሆናል፤ ምክንያቱም እግዚአብሔርንና እርሱ የሰጠውን መገለጥ በትክክል አያገናዝብም።

1፥21 *ጥበብ ... ሞኝነት፤* ኢየሱስ በሉቃ 10፥21 ላይ የተናገረው ቃል ከዚህ ጋር ተመሳሳይነት አለው። የዚህ ዓለም ጥበብ እግዚአብሔር የሚታወቅበት መንገድ እንዳይሆን የአምላክ ሐሳብ ነው። *በስብከት ሞኝነት፤* ስብከት ሞኝነት ነው ማለት ሳይሆን፣ "ክርስቶስ ተሰቀለ" የሚለው ትምህርት በዓለም ዐይን ሲታይ እንደ ሞኝነት ይቈጠራል ማለት ነው።

1፥22 *የግሪክ ሰዎችም ጥበብን ይሻሉ፤* በጥቅሉ የግሪክ ሰዎችን የሚመለከት ቢሆንም፣ በተለይ ደግሞ የግሪክ ፈላስፎች አፍቃሬ ጥበብ ነበሩ።

1፥23 የተሰቀለውን ክርስቶስን፤ 2፥2 ይመ። *ለአይሁድ መሰናክል፤* አይሁድ ይጠብቁ የነበረው በመስቀል ተሰቅሎ የሚሞትን መሲሕ ሳይሆን፣ ድል አድራጊና ከምድራዊ አገዛዝ ነጻ አውጪ የሆነውን ነበር (ሐሥ 1፥6)። *ለአሕዛብ ደግሞ ሞኝነት፤* በግሪካውያንና በሮማውያን ዘንድ የተከበረ ሰው በመስቀል ላይ አይሰቀልም፤ በመሆኑም በስቅለት የተገደለ ወንጀለኛ፣ አዳኝ ይሆናል ማለት በእነርሱ ዘንድ ከቶ የሚታሰብ አይደለም።

1፥24 *ኀይል፤* ሮሜ 1፥4:16፤ ማር 12፥24 ይመ። *ጥበብ፤* ቍ 30 ይመ። የተሰቀለው ክርስቶስ እንዲሁ ለሚያዩት ሞኝነት ቢመስልም፣ ማዳን የሚችል ኀይልና መለወጥ የሚችል ጥበብ ነው።

1፥26-31፤ ድነት በሰው ጥረት እንደማይገኝ የቆሮንቶስ ክርስቲያኖች ራሳቸው ሕያው ምስክር ናቸው፤ እንግዲህ አንድ ሰው ድነትን ካገኘ መመካት ያለበት በጌታ ነው (ቍ 31)።

1፥30 *በክርስቶስ ኢየሱስ ... ከእርሱ የተነሣ ነው፤* ከክርስቶስ ጋር ኅብረትና አንድነት እንዲኖራችሁ የጠራችሁ እግዚአብሔር ነው። *ጽድቃችን፤* ጽድቅን ያገኘነው (በእግዚአብሔር ዘንድ እንደ ጻድቃን የተቈጠርነው) በኢየሱስ ክርስቶስ ባለን እምነት ነው (ሮሜ 5፥19 ይመ)። *ቅድስናችን፤* የቍ 2 ማብ ይመ። *ቤዛችንም፤* የሮሜ 3፥24 ማብ ይመ።

2፥1 *ወደ እናንተ በመጣሁ ጊዜ፤* ጳውሎስ በ51 ዓ.ም ገደማ ለመጀመሪያ ጊዜ ወደ ቆሮንቶስ የሄደበትን ወቅት ማለቱ ነው (ሐሥ 18)። ለረቀቀ ጥበብ ከልክ ያለፈ ቦታ ይሰጡ ስለነበር፣ ምናልባት የአጵሎስ ንግግር ልባቸውን ሳይማርከው አልቀረም (ሐሥ 18፥24-28)፤ *የእግዚአብሔርን ምስጢር፤* አንዳንድ የጥንት ቅጆች፣ "የእግዚአብሔር ምስክርነት" ይላሉ (ከቍ 7 ጋር ያነጻጽሩ)።

2፥2 *ኢየሱስ ክርስቶስን ... ብቻ እንጂ ሌላ እንዳላውቅ፤* ጳውሎስ ከእነርሱ ጋር በነበረበት ጊዜ ትምህርቱም ሆነ ስብከቱ ክርስቶስ ብቻ እንዲሆን ወስኖ ነበር። *ኢየሱስ ክርስቶስን፤* 1፥30 ይመ። *የተሰቀለውን፣ እርሱን፤* 1፥17-18:23 ይመ።

2፥4 *በመግለጥ፤* የግሪኩ ቃል የሚያመለክተው በፍርድ ቤት ክርክር ላይ ማስረጃ ማቅረብን ነው። የጳውሎስ ስብከት ተለይቶ የሚታወቀው ሰዎችን መለወጥ የሚችል የመንፈስ ቅዱስ ኀይል ከትምህርቱ ጋር መሆኑ ነው። *በሚያባብል የጥበብ ቃል አልነበረም፤* ይህ አባባል ሰባኪዎች፣ ያለጥናትና ያለ ዝግጅት እንዲያስተምሩ የሚያደፋፍር አይደለም፤ ጳውሎስ የተማረ ሰው መሆኑን ከመልእክቶቹ መገንዘብ የሚቻል ሲሆን፣ በአርዮስ ፋጎስ ሸንጎ ፊት ያደረገውም ንግግር (ሐሥ 17፥22-31 እና ማብ ይመ) ጥሩ ተናጋሪ እንደነበር ያስረዳል። ጳውሎስ እዚህ ላይ ለማለት የፈለገው፣ መንፈስ ቅዱስ የሰሚዎችን ልብ ካልከፈተ በቀር፣ ማራኪ አንደበት ብቻውን ፍሬ አልባ መሆኑን ነው። ሐዋርያው እንደ ግሪኮቹ አንደበተ ርቱዕ ተናጋሪዎች ወንጌልን በሚያበሥርበት ጊዜ ሁሉ፣ በራሱ ዕውቀትና በንግግር ችሎታው ላይ የተመሠረተ አልነበረም (የ1፥17 ማብ ይመ)።

ከመንፈስ የተገኘ ጥበብ

6በበሰሉ ሰዎች መካከል ግን ጥበብን እን
ናገራለን፤ ይሁን እንጂ የዚችን ዓለም ጥበብ
ወይም የሚጠፉትን የዚችን ዓለም ገዦች
ጥበብ አይደለም:: 7ነገር ግን ተሰውሮ የነበ
ረውን የእግዚአብሔርን ምስጢር ጥበብ ነው፤
ይህም ጥበብ እግዚአብሔር ከዘመናት በፊት
ለክብራችን አስቀድሞ የወሰነው ነው:: 8ከዚህ
ዓለም ገዦች አንዳቸውም ይህን ጥበብ አል
ተረዱትም፤ ቢረዱትማ ኖሮ የክብርን ጌታ
ባልሰቀሉት ነበር:: 9ይሁን እንጂ፣ እንደ
ተጻፈው፣

"ዐይን ያላየውን፣
ጆሮ ያልሰማውን፣
የሰውም ልብ ያላሰበውን፣
እግዚአብሔር ለሚወዱት አዘጋጅቶአል"
10እግዚአብሔር ግን ይህን በመንፈሱ አማካይ
ነት ለእኛ ገልጦልናል::

መንፈስም የእግዚአብሔርን ጥልቅ ነገር
እንኳ ሳይቀር ሁሉን ይመረምራል:: 11በው
ስጡ ካለው ከራሱ መንፈስ በስተቀር ከሰው
መካከል የአንድን ሰው ሐሳብ የሚያውቅ
ማን አለ? እንደዚሁም ከእግዚአብሔር መንፈስ
በስተቀር፣ የእግዚአብሔርን ሐሳብ የሚያውቅ
ማንም የለም:: 12ከእግዚአብሔር የሆነውን መን
ፈስ እንጂ፣ የዓለምን መንፈስ አልተቀበልን
ምና፤ ይህም እግዚአብሔር በነጻ የሰጠንን እናውቅ
ዘንድ ነው:: 13እኛ የምንናገረው ይህን ነው፤
ከሰው ጥበብ በተማርነው ቃል ሳይሆን፣
ከመንፈስ በተማርነው ቃል እንናገራለን፤
መንፈሳዊ እውነትንም የምንገልጸው በመንፈሳዊ
ቃል ነው[n]:: 14መንፈሳዊ ያልሆነ ሰው
ከእግዚአብሔር መንፈስ የሆነውን ነገር ሊቀበል
አይችልም፤ ምክንያቱም እንዲህ ያለው ነገር
ለእርሱ ሞኝነት ነው፤ በመንፈስም የሚመረመር
ስለ ሆነ፣ ሊረዳው አይችልም:: 15መንፈሳዊ
ሰው ግን ሁሉንም ነገር ይመረምራል፤ ራሱ
ግን በማንም አይመረመርም::

16"ያስተምረው ዘንድ፣
የጌታን ልብ ማን ዐወቀው?"
እኛ ግን የክርስቶስ ልብ አለን::

በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተከሠተ መለያየት

3 ወንድሞች ሆይ፤ በክርስቶስ ገና ሕፃናት
እንደ መሆናችሁ፣ እንደ ሥጋውያን እንጂ
እንደ መንፈሳውያን ልናገራችሁ አልቻልሁም::
2ገና ስላልጠነከራችሁ ወተት እንጂ ጠንካራ
ምግብ አልመገብኋችሁም፤ አሁንም ቢሆን
ገና ናችሁ:: 3አሁንም ሥጋውያን ናችሁ፤
በመካከላችሁ ቅናትና ክርክር አለ፤ ታዲያ፣
ሥጋውያን መሆናችሁ አይደለምን? ተግባ
ራችሁስ እንደ ማንኛውም ሰው ተግባር
መሆኑ አይደለምን? 4ምክንያቱም አንዱ፣
"እኔ የጳውሎስ ነኝ"፣ ሌላው ደግሞ፣ "እኔ
የአጵሎስ ነኝ" ቢል፣ ሰብአዊ ፍጡር ብቻ
መሆናችሁ አይደለምን?
5ለመሆኑ አጵሎስ ምንድን ነው? ጳውሎስስ
ምንድን ነው? ጌታ ለእያንዳንዳቸው በሰጣቸው
መጠን የሚሠሩ አገልጋዮች ናቸው፤ እናንተም
ወደ እምነት የመጣችሁት በእነርሱ አማካ

[n]13 ወይም መንፈሳዊ እውነትንም ለመንፈሳዊ ሰው እንገልጻለን

2፥6 ቍ8፤ መዝ146፥4፤1ቆሮ1፥20፤ኤፌ4፥13፤ፊል3፥15፤ቈላ4፥12፤ዕብ5፥14፤6፥1፤ያዕ1፥4
2፥7 ቍ1፤ ሮሜ16፥25
2፥8 ቍ6፤ መዝ24፥7፤ሐሥ7፥2፤1ቆሮ1፥20፤ያዕ2፥1
2፥9 ኢሳ64፥4፤65፥17
2፥10 ማቴ13፥11፤ ዮሐ14፥26፤ 2ቆሮ12፥1፡7፤ገላ1፥12፤2፥2፤ኤፌ3፥3፡5
2፥11 ምሳ20፥27፤ ኤር17፥9
2፥12 ሮሜ8፥15፤ 1ቆሮ1፥20፡27፤ ያዕ2፥5
2፥13 ቍ1፡4፤ 1ቆሮ1፥17
2፥14 ዮሐ14፥17፤ 1ቆሮ1፥18
2፥15 1ቆሮ3፥1፤ ገላ6፥1
2፥16 ኢሳ40፥13፤ ዮሐ15፥15፤ ሮሜ11፥34
3፥1 ሮሜ7፥14፤ 1ቆሮ2፥14፡15፤ 14፥20
3፥2 ዮሐ16፥12፤ ዕብ5፥12-14፤ 1ጴጥ2፥2
3፥3 ሮሜ13፥13፤ 1ቆሮ1፥11፤ገላ5፥20
3፥4 1ቆሮ1፥12
3፥5 ሐሥ18፥24፤ 1ቆሮ4፥1፤2ቆሮ6፥4፤ ኤፌ3፥7፤ቈላ1፥23፡25

2፥6 *በበሰሉ፤* ያደጉና ጥበበኞች የሆኑ ክርስቲያኖችን ነው፤ በ 3፥1 ላይ፣ "ሕፃናት" ከተባሉት ጋር ያነጻጽሩ (ዕብ 5፥13-6፥3 ይመ)::

2፥7 *ምስጢር፤* ከሮሜ 16፥25-26፤ ኤፌ 3፥4-5፤ 1ጢሞ 3፥16 ጋር ያነጻጽሩ:: ይህ ምስጢር ወይም ስውር ነገር በአንድ ወቅት ድብቅ ነበር፤ አሁን ግን እግዚአብሔር ለሕዝቡ ግልጥ ስላደረገው ገሃድ ወጥቶአል (ቍ 10):: ለማያምኑት ግን አሁንም ስውር ነው:: *ለክብራችን፤* የእግዚአብሔር ጥበብ፣ እያንዳንዱን ክርስቲያን በመጨረሻ የክርስቶስ ክብር ተካፋይ እንዲሆን ያደርገዋል (ሮም 8፥17)::

2፥8 *ከዚህ ዓለም ገዦች፤* እንደ ካህናት አለቆች (ሉቃ 24፥20)፣ እንደ ጲላጦስና እንደ ሄሮድስ አንቲጳስ ያሉት ናቸው (ከሐሥ 4፥27 ጋር ያወዳድሩ):: *የክብርን ጌታ ባልሰቀሉት፤* እዚህ ላይ መስቀልና በመስቀል ላይ የተሰቀለው ጌታ ክብር ተነጻጽረዋል::

2፥9 *እግዚአብሔር ... አዘጋጅቶአል፤* ይህ ሐረግ የሚናገረው አሁንና ወደፊት ስለምናገኘው በረከት ሳይሆን አይቀርም (ከቍ 7:12 ጋር ያነጻጽሩ)::

2፥10 *መንፈስ ... ሁሉን ይመረምራል፤* የሚመረምረው የማያውቀው ነገር ኖሮ፣ ያን ለማወቅ አይደለም፤ እርሱ ሁሉን ያውቃልና:: ይልቁንም እርሱ የእግዚአብሔር ባሕርይና የጸጋው ዕቅድ ገንዘቡ ስለ ሆነ፣ እዚህ ላይ የተነገረውን መግለጥ ይፋ ለማድረግ ይቻለዋል::

2፥12 *የዓለምን መንፈስ፤* ከቍ 6 ("የዚህችን ዓለም ጥበብ") ጋር ያወዳድሩ፤ ከእግዚአብሔር ጨርሶ የተለየውን የሰውን ጥበብ መንፈስ ወይም ወደ ኀጢአት የሚያዘነብለውን የሰውን ክፉ ባሕርይ ማለት ነው (ሮሜ 8፥6-7)::

2፥13 *ከመንፈስ በተማርነው ቃል፤* ጳውሎስ ያበሠረውን ወንጌል የተናገረው መንፈስ ቅዱስ በሰጠው ቃል ነው፤ በመሆኑም መንፈሳዊ እውነት ከመንፈሳዊ ቃል ጋር በሚገባ ተገናዝቦ እናገኛለን::

2፥14-3፥4፤ ይህ ክፍል ብዙዎች ለምን እውነተኛውን ጥበብ መረዳት እንዳልቻሉ ይገልጻል (2፥9)፤ ምክንያቱም እንዲህ ያለውን ጥበብ ማስተዋል የሚችሉት መንፈሳውያን ወይም የበሰሉ ክርስቲያኖች ብቻ ናቸው (2፥14-16 ይመ፤ ከቍ 6 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ይሁን እንጂ የቆሮንቶስ ምእመናን ሥጋውያን ወይም ያልበሰሉ አማኞች ነበሩ (3፥1-4)፤ በወንጌል ሰባኪያን ስም ቡድን ለይተው መከፋፈላቸው በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ገና ያልበሰሉ መሆናቸውን ያሳያል (3፥3-4)::

2፥14 *መንፈሳዊ ያልሆነ ሰው፤* በይሁዳ መልእክት ቍ 19 ላይ፣ "የሥጋ ምኞትን የሚከተሉ" እንደተባሉት ዐይነት ማለት ነው (ከሮሜ 8፥9 ጋር ያወዳድሩ):: ክርስቲያን ያልሆነ ሰው ሕይ ወቱ በሥጋዊ፣ በዓለማዊና በተፈጥሮአዊ ነገር የተወረሰ ነው:: የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያ ባለመሆኑ፣ ከመንፈስ የሆነውን እውነት በደስታ ሊቀበል አይችልም:: እንዲህ ያለ ሰው፣ ዳግመኛ መወለድ ያስፈልገዋል (ዮሐ 3፥1-8፤ ቲቶ 3፥5-6):: *ሞኝነት፤* 1፥18 ይመ::

2፥15 *መንፈሳዊ ሰው፤* የበሰለ ክርስቲያን ማለት ነው (ቍ 16):: *ራሱ ግን በማንም አይመረመርም፤* መንፈስ ቅዱስ ያላደረበት ሰው፣ የመንፈሳዊውን ሰው ሐሳብ ለማወቅ ብቃት የለውም፤ በመሆኑም አማኞች በማያምኑ ሰዎች መመርመር አይችሉም::

3፥1 *ወንድሞች፤* የ1፥10 ማብ ይመ:: *ሥጋውያን፤* የ2፥14-3፥4 ማብ ይመ:: *መንፈሳውያን፤* የ2፥15 ማብ ይመ::

3፥2 *ወተት እንጂ ጠንካራ ምግብ አልመገብኋችሁም፤* የዕብ 5፥12-14 ማብ ይመ::

3፥3 *እንደ ማንኛውም ሰው፤* እንደ እግዚአብሔር ሰው ሳይሆን እንደዚህ ዓለም ሰው ይመላለሱ ነበር፤ ይመሩ የነበረውም በዓለማዊ ሥርዐትና መስፈርት ነበር::

3፥4 *እኔ የጳውሎስ ነኝ ... እኔ የአጵሎስ ነኝ፤* 1፥12 ይመ::

ይነት ነው:: 6እኔ ተከልሁ፤ አጵሎስ ውሃ
አጠጣ፤ ያሳደገው ግን እግዚአብሔር ነው::
7ስለዚህ የሚያሳድግ እግዚአብሔር እንጂ፣
የሚተክልም ሆነ ውሃ የሚያጠጣ ምንም
አይደለም:: 8የሚተክልም ሆነ የሚያጠጣ
አንድ ናቸው፤ እያንዳንዱም እንደ ሥራው
መጠን የራሱን ሽልማት ይቀበላል:: 9እኛ
ከእግዚአብሔር ጋር አብረን የምንሠራ ነንና፤
እናንተም የእግዚአብሔር ዕርሻ ናችሁ፤ የእግዚ
አብሔር ሕንጻ ናችሁ::

10ከእግዚአብሔር በተሰጠኝ ጸጋ መጠን፣ እንደ
አንድ ብልኀ ግንበኛ መሠረትን ጣልሁ፤
ሌላውም በላዩ ላይ ይገነባል፤ ነገር ግን
እያንዳንዱ እንዴት እንደሚገነባ መጠንቀቅ
አለበት:: 11ምክንያቱም አንድ ጊዜ ከተመ
ሠረተው መሠረት በቀር ሌላ መሠረት
መጣል የሚችል ማንም የለም፤ ይህም መ
ሠረት ኢየሱስ ክርስቶስ ነው:: 12ማንም
በዚህ መሠረት ላይ በወርቅ ወይም በብር፣
በከበረ ድንጋይ ወይም በዕንጨት፣ በሣር
ወይም በአገዳ ቢያንጽ፣ 13ሥራው እንዴት
እንደ ሆነ ይታያል፤ ምክንያቱም ያ ቀን
ወደ ብርሃን ያመጣዋል:: በእሳት ስለሚገ
ለጥ እሳቱ የእያንዳንዱን ሰው ሥራ ምንነት
ይፈትናል:: 14ማንም የገነባው ሥራ ቢጸና
ለት ሽልማቱን ይቀበላል፤ 15ሥራው የተቃጠ
ለበት ግን ሽልማት ይቀርበታል፤ እርሱ ራሱ
ግን ይድናል፤ ይሁን እንጂ የሚድነው
በእሳት ውስጥ በጭንቅ እንደሚያልፍ ሆኖ
ነው::

16እናንተ ራሳችሁ የእግዚአብሔር ቤተ መቅ
ደስ እንደ ሆናችሁ፣ የእግዚአብሔርም[ሠ] መንፈስ
በውስጣችሁ እንደሚኖር አታውቁምን?
17ማንም የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ቢያፈ
ርስ እግዚአብሔር እርሱን ያፈርሰዋል፤ የእግዚ
አብሔር ቤተ መቅደስ ቅዱስ ነውና፤ ያም
ቤተ መቅደስ እናንተ ናችሁ::

18ማንም ራሱን አያታልል፤ ከእናንተ ማንም
በዚህ ዓለም ጥበበኛ የሆነ ቢመስለው፣ ጥበ
በኛ ይሆን ዘንድ ራሱን እንደ ሞኝ ይቍጠር::
19የዚህ ዓለም ጥበብ በእግዚአብሔር ፊት ሞኝ
ነት ነውና፤ እንዲህ ተብሎ ተጽፎአልና፤
"እርሱ ጥበበኞችን በራሳቸው ተንኰል ይይ
ዛቸዋል፤" 20በሌላ ስፍራ ደግሞ፣ "ጌታ የጥ
በበኞች ሐሳብ ከንቱ መሆኑን ያውቃል"
ተብሎ ተጽፎአል፤ 21እንግዲህ ማንም በሰው
አይመካ:: ሁሉ ነገር የእናንተ ነውና፤
22ጳውሎስም ሆነ አጵሎስ ወይም ኬፋ[ሠ]፣
ዓለምም ሆነ ሕይወት ወይም ሞት፣ አሁን
ያለውም ሆነ ወደ ፊት የሚመጣው፣ ሁሉ
የእናንተ ነው፤ 23እናንተም የክርስቶስ ናችሁ፤
ክርስቶስም የእግዚአብሔር ነው::

የክርስቶስ ሐዋርያት

4 እንግዲህ ሰው ሁሉ እኛን እንደ ክርስ
ቶስ አገልጋዮችና እንደ እግዚአብሔር ምስጢር
ባለ ዐደራዎች ሊቈጥረን ይገባል:: 2ባለ ዐደ
ራዎችም ታማኝ ሆነው መገኘት አለባቸው::
3በእናንተም ሆነ በሰዎች የፍርድ ሸንጎ ቢፈረ
ድብኝ እኔ በበኩሌ ግድ የለኝም፤ እኔ እንኳ
በራሴ ላይ አልፈርድም:: 4ኅሊናዬ ንጹሕ
ነው፤ ይህ ግን ጥፋት አልባ መሆኔን አያረ

3፥6 ሐሥ18፥4-11፤ 1ቆሮ4፥15፤9፥1፤15፥1
3፥8 ቍ14፤ መዝ18፥20፤62፥12፤ ማቴ25፥21፤ 1ቆሮ9፥17
3፥9 ኢሳ61፥3፤ ማር16፥20፤ 2ቆሮ6፥1፤ኤፌ2፥20-22፤1ተሰ3፥2፤ 1ጴጥ2፥5
3፥10 ሮሜ12፥3፤ 15፥20፤ኤፌ2፥20
3፥11 ኢሳ28፥16፤ ኤፌ2፥20
3፥13 ዘኍ31፥22:23፤ኤር23፥28፥29፤ ሚል3፥3፤1ቆሮ1፥8፤ 4፥5፤2ተሰ1፥7-10፤ 2ጢሞ1፥12:18፤4፥8
3፥14 ቍ8
3፥15 ይሁ23
3፥16 ሮሜ8፥9፤ 1ቆሮ6፥19፤ዩሐ 2ቆሮ6፥16፤ኤፌ2፥21:22፤ዕብ3፥6
3፥18 ኢሳ5፥21፤ 1ቆሮ1፥20፤8፥2፤ ገላ6፥3
3፥19 ቍ18፤ ኢዮ5፥13፤ ሮሜ1፥ 22፤ 1ቆሮ1፥20:27
3፥20 መዝ94፥11
3፥21 ሮሜ8፥32፤ 1ቆሮ4፥6
3፥22 ቍ5:6፤ ሮሜ8፥38፤1ቆሮ1፥12
3፥23 1ቆሮ15፥23፤ 2ቆሮ10፥17፤ገላ3፥29
4፥1 ሮሜ16፥25፤ 1ቆሮ3፥5፤9፥17፤ ቲቶ1፥7

4፥4 ሐሥ23፥1፤ሮሜ2፥13፤2ቆሮ10፥18

ሠ22 ጴጥሮስ ማለት ነው

3፥6 *እኔ ተከልሁ፤* ሐሥ 18፥4-11 ይመ:: የጳውሎስ ተግባር ማንም ወንጌልን ባልሰበከበት ስፍራ መስበክ:: *አጵሎስ ውሃ አጠጣ፤* ሐሥ 18፥24-28 ይመ:: የአጵሎስ ተልእኮ በተመሠረቱ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ ጳውሎስ ወደ ጌታ የመጠለሳቸውን ምዕመናን ማነጽ ነበር::

3፥9 *የእግዚአብሔር ዕርሻ፤* ክርስቲያኖች የእግዚአብሔር ዕርሻ ተብለው ተጠርተዋል:: *የእግዚአብሔር ሕንጻ፤* በሌላም በኩል የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ተብለዋል (ቍ 16-17):: ጳውሎስና አጵሎስ የሚሠሩበት ዕርሻም ሆነ ሕንጻ ባለቤቱ እግዚአብሔር ነው::

3፥10 *መሠረትን ጣልሁ፤* የተሰቀለውን ክርስቶስን በመስበክ ነው (2፥2):: *ሌላውም፤* አጵሎስን ነው::

3፥12 *በወርቅ ወይም በብር፣ በከበረ ድንጋይ፤* በእግዚአብሔር ፍርድ ፊት መቆም የሚችለውን ክቡርና ዘላቂ ሥራ የሚያመለክት ሲሆን፣ የጤናማ ክርስቲያናዊ አስተምህሮና ኑሮ ምሳሌ ናቸው:: *በዕንጨት፣ በሣር ወይም በአገዳ፤* በእግዚአብሔር ፍርድ ፊት መቆም የማይችለውን ከንቱ ሥራ የሚያሳይ ሲሆን፣ የደካማና ሕይወት የለሽ አስተምህሮና ኑሮ ምሳሌ ናቸው::

3፥13፤ ከ4፥5፤ 2ቆሮ 5፥10 ጋር ያነጻጽሩ:: *ያ ቀን፤* የ1፥8 ማብ ይመ:: *እሳት፤* የእግዚአብሔር ፍርድ ነው፤ የአንዳንድ አማኞች ሥራ በፍርድ ፊር መቆም ሲችል፣ የሌሎች ግን ይጠፋል፤ ይህም ትክክለኛውን የእግዚአብሔርን ቃል ማስተማር ምን ያህል አስፈላጊ እንደ ሆነ ያሳያል::

3፥15 *ይቀርበታል፤* የድካሙን ዋጋ ያጣል ማለት ነው (ቍ 14):: *በእሳት ውስጥ በጭንቅ እንደሚያልፍ፤* ምናልባት የግሪኮች አነጋገር ዘዬ ሊሆን ይችላል፤ ትርጕሙም፣ "በስንት ጣርና ምጥ" ማለት ሲሆን፣ አንድ ሰው ሥራው በእግዚአብሔር ፍጹም የፍትሕና ፍርድ እሳት ሲቃጠልበት እርሱ ግን በጭንቅ መዳኑን ያሳያል::

3፥16 *የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ፤* የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ነው፤ እዚህ ላይ ጳውሎስ ለመግለጽ የፈለገው እያንዳንዱ የመልእክቱ ተደራሲ የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያ መሆኑን ሳይሆን፣ በጥቅሉ ስለ ጉባኤው ነው::

3፥17 *እግዚአብሔር እርሱን ያፈርሰዋል፤* እንዲህ ያለው ከንቱና ፍሬ ቢስ ሠራተኛ፣ ከእውነተኞቹ የጌታ አገልጋዮች መካከል እንዳልሆነ የሚመለከት ከባድ አነጋገር ነው:: ይህም በቍ 15 ላይ፣ ሥራው ከንቱ ከሆነበት፣ እርሱ ራሱ ግን ከሚድነው ክርስቲያን ጋር የሚነጻጸር ሐሳብ ነው:: ከም1-4 ባለው ክፍል ጳውሎስ የሚናገረው ቤተ ክርስቲያንን በቅናትና በክርክር ስለሚከፋፈሉ ሰዎች እንደመሆኑ (1፥11-12)፣ እዚህም ላይ የሚያወሳው ስለ እነርሱ ነው::

3፥18 *ጥበበኛ ይሆን ዘንድ፤* ከ1፥21:24 ጋር ያነጻጽሩ:: *ራሱን እንደ ሞኝ ይቍጠር፤* ከሰዎች ጥበብና ከዚህ ዓለም መርህ ርቆ፣ በእግዚአብሔር ጥበብ መመራት ማለት ነው፤ ከ1፥18 ጋር ያነጻጽሩ::

3፥21 *በሰው፤* የአንድ ሰው ደቀ መዝሙር በመሆን ማለት ነው (1፥12፤ 3፥4 ይመ፤ ከ1፥31፤ ከ4፥6 ጋር ያነጻጽሩ):: *ሁሉ የእናንተ ነውና፤* እነዚህ ሁሉ ክርስቲያን መሪዎች የመላ ቤተ ክርስቲያኒቱ አገልጋዮች ናቸው፤ የትኛውም ቡድን አንድን የቤተ ክርስቲያን መሪ የራሱ ብቻ አድርጎ መቈጠር አይገባውም (ቍ 22-23 ይመ)::

3፥23 *እናንተም የክርስቶስ ናችሁ፤* ከክርስቶስ ጋር ኅብረት አግኝታችኋል፤ የክርስቶስም ሆናችኋል ማለት ነው:: *ክርስቶስም የእግዚአብሔር ነው፤* ክርስቶስ ከእግዚአብሔር አብና (ዮሐ 10፥30) ከእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ (2ቆሮ 13፥14) ጋር አንድነት አለው:: እንዲሁም ክርስቲያኖች ከእውነተኛ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችና (ቍ 22) ከተቀሩት የሥላሴ አካላት ጋር አንድነት ካላቸው ከክርስቶስ (ቍ 23) ጋር ኅብረት አላቸው::

4፥1 *ምስጢር፤* ሰው በራሱ ጥበብ ሊደርስበት የማይችል ነገር ግን እግዚአብሔር ለሕዝቡ የገለጠው ነው (የሮሜ 11፥25 ማብ ይመ):: *ባለ ዐደራዎች፤* የግሪኩ ቃል፣ "የቤት አስተዳዳሪ" ወይም፣ "መጋቢ" የሚል ትርጕም አለው::

4፥3 *እኔ እንኳ በራሴ ላይ አልፈርድም፤* ፍርዱ የሰው

ጋግጥም፤ በእኔ ላይ የሚፈርድ ጌታ ነው።
5ስለዚህ ጊዜው ሳይደርስ በምንም ነገር
አትፍረዱ፤ ጌታ እስኪመጣ ጠብቁ። እርሱ
በጨለማ ውስጥ የተሰወረውን ወደ ብርሃን
ያመጣዋል፤ በሰዎች ልብ ውስጥ ያለውንም
ሐሳብ ይገልጠዋል። በዚያን ጊዜ እያንዳንዱ
ሰው የሚገባውን ምስጋና ከእግዚአብሔር ዘንድ
ይቀበላል።

6እንግዲህ ወንድሞች ሆይ፤ ለእናንተ ጥቅም
ብዬ በዚህ ጉዳይ እኔን ራሴንና አጵሎስን
ምሳሌ አድርጌ አቅርቤላችኋለሁ፤ ይህንም
ያደረግሁት፣ "ከተጻፈው አትለፍ" የሚለውን
ከእኛ እንድትማሩ ነው። ስለዚህ አንዱን
ሰው ከሌላው አብልጣችሁ አትመኩበት።
7ለመሆኑ፣ አንተን ከሌላው እንድትበልጥ
ያደረገህ ማን ነው? ያልተቀበልኸው የራስህ
የሆነ ነገር ምን አለ? ከተቀበልህ ታዲያ፣
እንዳልተቀበልህ ለምን ትመካለህ?

8አሁንስ የሚያስፈልጋችሁን ሁሉ አግኝታ
ችኋል! ሀብታምም ሆናችኋል! ከእኛም ተለ
ይታችሁ ነግሣችኋል! በእርግጥ ብትነግሡማ
እኛም ከእናንተ ጋር በነገሥን ነበር፤ 9ምክ
ንያቱም እግዚአብሔር እኛን ሐዋርያቱን፣ ሞት
እንደ ተፈረደባቸው ሰዎች ከሰው ሁሉ
መጨረሻ ያሰለፈን ይመስለኛል፤ ለዓለም
ሁሉ መላእክትም ለሰዎችም ትርኢት ሆነ
ናል። 10እኛ ስለ ክርስቶስ ብለን ሞኞች ነን፤
እናንተ ግን በክርስቶስ ጥበበኞች ናችሁ፤
እኛ ደካሞች ነን፤ እናንተ ግን ብርቱዎች
ናችሁ፤ እናንተ የተከበራችሁ ናችሁ፤ እኛ
ግን የተዋረድን ነን። 11እስከዚህ ሰዓት ድረስ
እንራባለን፤ እንጠማለን፤ እንራቈታለን፤ እን
ደበደባለን፤ ያለመጠለያ እንንከራተታለን፤
12በገዛ እጃችን እየሠራን እንደክማለን። ሲረ
ግሙን እንመርቃለን፤ ሲያሳድዱን እንታገ
ሣለን፤ 13ስማችንን ሲያጠፉ መልካም እንመ
ልሳለን። እስከ አሁን ድረስ የዓለም ጕድፍ፣
የምድር ጥራጊ ሆነናል።

14ይህን የምጽፍላችሁ እንደ ተወደዳችሁ
ልጆቼ አድርጌ ልመክራችሁ እንጂ ላሳፍራ
ችሁ ብዬ አይደለም። 15ምንም እንኳ በዐሥር
ሺህ የሚቈጠሩ ሞግዚቶች በክርስቶስ ቢኖ
ሯችሁም፣ ብዙ አባቶች ግን የሏችሁም፤
በወንጌል አማካይነት በክርስቶስ ኢየሱስ ወልጄ
አችኋለሁና። 16ስለዚህ እኔን እንድትመስሉ
እለምናችኋለሁ። 17እንግዲህ በጌታ የተወደ
ደውንና የታመነውን ልጄን ጢሞቴዎስን
የላክሁላችሁ በዚህ ምክንያት ነው፤ እርሱም
በየስፍራው በሚገኙ አብያተ ክርስቲያናት
ሁሉ ከማስተምረው ትምህርት ጋር የሚስ
ማማውን፣ በክርስቶስ ኢየሱስ ያለውን የሕ
ይወት አካሄዴን ያሳስባችኋል።

18ከእናንተ አንዳንዶቹ ወደ እናንተ የማል
መጣ መስሎአቸው ታብየዋል፤ 19ይሁን
እንጂ የጌታ ፈቃድ ቢሆን ፈጥኜ ወደ እና
ንተ እመጣለሁ፤ ከዚያም እነዚህ ትዕቢተኞች
የሚናገሩትን ብቻ ሳይሆን፣ ምን ኀይል
እንዳላቸውም ማየት እሻለሁ። 20ምክንያ
ቱም የእግዚአብሔር መንግሥት የወሬ ጕዳይ
ሳይሆን የኀይል ጕዳይ ነው። 21ለመሆኑ የም
ትፈልጉት የቱን ነው? በትር ይዤ ልምጣ?
ወይስ በፍቅርና በገርነት መንፈስ?

አሳፋሪ ኀጢአት በቤተ ክርስቲያን

5በመካከላችሁ የዝሙት ርኵሰት እንዳለ
በእርግጥ ይወራል፤ እንዲህ ያለው ርኵ
ሰት በአረማውያን ዘንድ እንኳ የማይታይ
ነው፤ የአባቱን ሚስት ያገባ ሰው አለና።

4፥5 ኢዮ12፥22፤ መዝ90፥8፤ ማቴ7፥1:2፤ ሮሜ2፥29፤ 1ቆሮ3፥13፤ 1ተሰ2፥19
4፥6 1ቆሮ1፥12፡ 19:31፤3፥4:19:20
4፥7 ዮሐ3፥27፤ ሮሜ12፥3:6
4፥8 ራእ3፥17:18
4፥9 መዝ71፥7፤ ሮሜ8፥36፤ዕብ10፥33
4፥10 ሐሥ17፥18፤ 26፥24፤1ቆሮ1፥18፤ 2፥3፤3፥18፤ 2ቆሮ11፥19
4፥11 ሮሜ8፥35፤ 2ቆሮ11፥23-27
4፥12 ማቴ5፥44፤ ሐሥ18፥3፤ ሮሜ12፥14፤1ጴጥ3፥9
4፥13 ኢር20፥18፤ ሰቆ3፥45
4፥14 1ቆሮ6፥5፤ 15፥34፤1ተሰ2፥11፤2 ተሰ3፥14
4፥15 ቍ14፤ 1ቆሮ9፥12:14:18:2 3፥15፥1
4፥16 1ቆሮ11፥1፤ ፊል3፥17፤4፥9፤ 1ተሰ1፥6፤2ተሰ3፥7:9
4፥17 ሐሥ16፥10፤ 1ቆሮ7፥17፤16፥10፤1 ጢሞ1፥2
4፥18 ቍ21፤ኤር43፥2
4፥19 ሐሥ18፥21፤ 1ቆሮ16፥5:6፤ 2ቆሮ1፥15:16
4፥20 ሮሜ14፥17፤ 15፥13
4፥21 2ቆሮ1፥23፤ 2፥1፤13፥2:10
5፥1 ዘሌ18፥8፤ ዘዳ22፥30፤27፥20

ፍርድ ብቻ ይሆናል፤ ኀሊናውም ሊሳሳት ይችላል (ቍ 4)፤ ትክክለኛ ፍርድ መስጠት የሚችል ግን እግዚአብሔር ብቻ ነው።

4፥5 *ጊዜው*፤ እግዚአብሔር በአማኞች ላይ የሚፈርድበት ጊዜ ነው (3፥13 ይመ)። *ሐሳብ ይገልጠዋል*፤ ከመዝ 19፥12፤ 139፥23-24፤ ዕብ 4፥12-13 ጋር ያነጻጽሩ።

4፥6 *በዚህ ጕዳይ፤* 3፥5-4፥5 ይመ። *ከተጻፈው፤* በቅዱሳት መጻሕፍት ከተደነገገው ማለት ነው። ስለ ሰው ያለን አመለካከት በመጽሐፍ ቅዱሳዊ መሆን አለበት (ከቍ 7፤ 1፥9:31፤ 3፥19-20፤ ሮሜ 12፥3 ጋር ያነጻጽሩ)፤ የሰውን ደካማነትና ውሱንነት መገንዘብ ይኖርብናል። *የሚለውን*፤ በአይሁድ ረበናት (መምህራን) ዘንድ የተለመደ ብሂል ሳይሆን አይቀርም። *አትመኩበት፤* ለመለያየት መንሥኤ ከሚሆኑት ምክንያቶች አንዱ ነው።

4፥8፤ የቆሮንቶስ ሰዎች ከእብሪታቸውና በመንፈሳዊ ሕ ይወታቸው ካለመብሰላቸው የተነሣ፣ ምን ያህል ምስኪን መሆናቸውን እንዲያስተውሉ፣ ጳውሎስ ምፀትና ሥላቅን ይጠቀ ማል፤ እዚህ ላይ ጳውሎስ ስለ ቆሮንቶስ ምእመናን የሚናገረው ከሐዋርያት ጋር በማነጻጸር ነው።

4፥9 *ሐዋርያቱን፤* የ1፥1 ማብ ይመ። *ትርኢት፤* "ቲያትር" የሚለው የአማርኛ ቃል የተወረሰው እዚህ ላይ ከገባው የግሪክ ቃል ነው። ጳውሎስ እዚህ ላይ የሚያወሳው የጥንት ሮማውያን ሰውን ከሰው ወይም ሰውን ከእንስሳ እያታገሉ የሚያዩትን ትርኢ ት (ምናልባትም አንድ የሮም ጄኔራል ድል አድርጎ ወደ አገሩ ሲመለስ የሚደረግለትን ታላቅ አቀባበልና ሰልፍ) ሳይሆን አይቀርም። ሐዋርያት ወደ ትርኢት ማሳያው ስፍራ ገብተው እስከ ሞት ድረስ ሲፋለሙ፣ መላው ዓለምና መላእክትም ይህንኑ ትርኢት ሲመለከቱ ሥዕላዊ በሆነ አነጋገር ይገልጻል።

4፥10፤ ተጨማሪ ምፀታዊ አነጋገር ነው።

4፥11-13፤ ጳውሎስ ይህን ደብዳቤ እስከ ጻፈበት ጊዜ ድረስ፣ በኤፌሶን የደረሰበት መከራና ሥቃይ ምን ይመስል እንደ ነበር ቍልጭ አድርጎ ዝርዝር ሁኔታውን ይገልጻል።

4፥12 *በገዛ እጃችን እየሠራን እንደክማለን፤* ጳውሎስ ይተዳደር የነበረው ድንኳን በመስፋት ነበር (ሐሥ 18፥3 ይመ፤ ከ20፥34-35፤ 1ቆሮ 9፥6:18 ጋር ያነጻጽሩ)። *እንመርቃለን፤* ማቴ 5፥44 ይመ። *እንታገሣለን*፤ በበቀል ፈንታ ማለት ነው።

4፥14 *እንደ ተወደዳችሁ ልጆቼ፤* ቍ 15 ይመ።

4፥15 *ወልጄአችኋለሁና፤* 3፥6:10 ይመ።

4፥18 *ከእናንተ አንዳንዶቹ፤* አንዳንድ የቆሮንቶስ ሰዎች የጳውሎስን ሥልጣን በማጣጣልና (9፥1-3 ይመ) ወላዋይ ሰው እንደ ሆነ በማስተማር (2ቆሮ 1፥17) አገልግሎቱን ከንቱ ለማድ ረግ (2ቆሮ 10፥10) ይሞክሩ ነበረ።

4፥19 *ትዕቢተኞች*፤ 5፥2 ይመ።

4፥20 *የእግዚአብሔር መንግሥት፤* እግዚአብሔር በአሁኑ ዘመን በሕዝቡ ሕይወት ውስጥ ያለውን አገዛዝና አመራር የሚያሳይ ሲሆን፣ በክርስቶስ ያገኘነውን አዲስ ሕይወትና (2ቆሮ 5፥17) የአዲስ ልደት ኀይል (ዮሐ 3፥3-8) ያመለክታል፤ ይህም ለክርስቶስና ለቤተ ክርስቲያኑም ሙሉ በሙሉ በተሰጠ የትሕ ትና ሕይወትን ይገለጣል። *የወሬ ጕዳይ ሳይሆን የኀይል ጕዳይ ነው*፤ ፍሬ ቢስ የሆነ ከንቱ ልፍለፋ ከእውነተኛው የመንፈስ ቅዱስ ኀይል ጋር ተነጻጽሮአል።

5፥1 *በአረማውያን ዘንድ እንኳ የማይታይ፤* ሮማዊው አንደበተ ርቱዕ ሲሰሮ፣ በሮማውያን ኅብረተ ሰብ ዘንድ የሥጋ ዝምድና ባላቸው ሰዎች መካከል የሩካቤ ሥጋ ተሰምቶ እንደ ማይታወቅ ይናገራል። *የአባቱን ሚስት፤* እናቱን በማለት ፈንታ በዚህ መልክ መገለጹ፣ ሴትዮዋ የእንጀራ እናቱ መሆኗን ያመለክታል፤ ብሉይ ኪዳንም እንዲህ ያለውን ነገር ይከለክላል (ዘሌ 18፥8፤ ዘዳ 22፥30፤ 27፥20)።

2ደግሞም ታብያችኋል! ይልቅስ ሐዘን
ተሰምቶአችሁ፣ ይህን ድርጊት የፈጸመውን
ሰው ከመካከላችሁ ልታስወግዱት አይገባምን?
3ምንም እንኳ እኔ በአካል አብሬያችሁ ባል
ሆንም፣ በመንፈስ ግን ከእናንተ ጋር ነኝ፤
ልክ አብሬያችሁ እንዳለሁ ሆኜ፣ ይህን ባደረ
ገው ሰው ላይ አሁኑኑ ፈርጀበታለሁ::
4በምትሰበሰቡበት ጊዜ እኔም በመንፈስ
ከእናንተ ጋር ስለምሆን፣ በጌታችን በኢየሱስ
ስምና በመካከላችሁ በሚገኘው በጌታችን
በኢየሱስ ኀይል፣ 5ሥጋው[a] ጠፍቶ መንፈሱ
በጌታ ቀን ትድን ዘንድ፣ እንደዚህ ዐይነቱ
ለሰይጣን ይሰጥ::

6መመካታችሁ መልካም አይደለም:: ጥቂት
እርሾ ብዙውን ሊጥ እንደሚያቦካው አታው
ቁምን? 7አሁን ያለ እርሾ እንደ ሆናችሁ
ሁሉ አዲስ ሊጥ እንድትሆኑ አሮጌውን እርሾ
አስወግዱ፤ የፋሲካ በጋችን የሆነው ክርስ
ቶስ ተሠውቶአልና:: 8ስለዚህ በዓሉን ግፍና
ክፋት በሞላበት እርሾ፣ በአሮጌ እርሾ ሳይ
ሆን፣ እርሾ በሌለበት ቂጣ በቅንነትና በእ
ውነት እናክብር::

9ከሴሰኞች ጋር እንዳትተባበሩ በመልእ
ክቴ ጽፌላችሁ ነበር፤ 10እንዲህም ስል በጠቅላ
ላው ከዚህ ዓለም ሴሰኞች ወይም ስግብግቦ
ችና ቀማኞች፣ ወይም ከጣዖት አምላኪዎች
ጋር አትተባበሩ ለማለት አይደለም፤ እንደ
ዚያማ ቢሆን ከዚህ ዓለም ጨርሶ መለየት
ያስፈልጋችሁ ነበር:: 11ነገር ግን አሁን የጻፍሁ
ላችሁ፣ "ወንድም ነኝ" እያለ ከሚሴስን
ወይም ከሚስገበገብ ወይም ጣዖትን ከሚያ
መልክ ወይም ከሚሳደብ ወይም ከሚሰክር
ወይም ከሚቀማ ጋር እንዳትተባበሩ ነው፤
ከእንደዚህ ዐይነቱ ሰው ጋር ምግብ እንኳ
አትብሉ::

12ከቤተ ክርስቲያን ውጪ ባሉት ሰዎች
ላይ ለመፍረድ እኔን ምን አገባኝ? በቤተ
ክርስቲያን ውስጥ ባሉት ሰዎች ላይ እና
ንተ አትፈርዱምን? 13ከቤተ ክርስቲያን
ውጪ ባሉት ላይ የሚፈርድ ግን እግዚአብሔር
ነው፤ እንግዲህ፣ "ክፉውን ሰው ከመካከላችሁ
አስወግዱት::"

መካሰስ በክርስቲያኖች መካከል

6 ከመካከላችሁ አንድ ሰው ከሌላው ጋር
ሙግት ቢኖረው፣ ጉዳዩን በቅዱሳን ፊት

[a]5 ወይም ኀጢአተኛ ተፈጥሮው ወይም አካሉ

5፥2 ቍ13፤ 2ቆሮ7፥7-11
5፥3 ቈላ2፥5፤ 1ተሰ2፥17
5፥4 2ተሰ3፥6
5፥5 ማቴ4፥10፤ ቆሮ1፥8፤1ጢሞ1፥20
5፥6 ማቴ16፥6: 12፤ገላ5፥9፤ያዕ4፥16
5፥7 ዘፀ12፥3-6: 21፤ማር14፥12፤ 1ጴጥ1፥19
5፥8 ዘፀ12፥14:15፤ ዘዳ16፥3
5፥9 ኤፌ5፥11፤ 2ተሰ3፥6:14
5፥10 1ቆሮ10፥27
5፥11 ሮሜ7፥1፤ 16፥17፤ 1ቆሮ10፥7:14
5፥12 ቍ3-5፤ ማር4፥11፤ 1ቆሮ6፥ 1-4
5፥13 ዘዳ13፥5፤ 17፥7፤19፥19፤ 22፥21:24፤24፥7፤ መሳ20፥13
6፥1 ማቴ18፥17

5፥2 *ታብያችኋል፤* የእግዚአብሔርን ጸጋ በትክክል ካለመረዳታቸው የተነሣ፣ ባገኙት ነጻነት ተኵራርተው እንደ ነበር ያሳያል:: *ከመካከላችሁ ልታስወግዱት፤* ከቤተ ክርስቲያን ልትለዩት ማለት ነው (ከዮሐ 9፥22 ጋር ያነጻጽሩ)::

5፥4 *በምትሰበሰቡበት ጊዜ ... በጌታችን በኢየሱስ ስም፤* የቆሮንቶስ ሰዎች አሳፋሪ ተግባር በፈጸመ ሰው ላይ መፍረድ ያለባቸው፣ በጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሥልጣን ነው:: *በመካከላችሁ በሚገኘው በጌታችን በኢየሱስ ኀይል፤* የኢየሱስ ክርስቶስ ኀይል በመካከላቸው የሚገኘው፣ በቃሉና በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ነው::

5፥5 *ሥጋው ጠፍቶ፤* ቤተ ክርስቲያን በተሰጣት ሥልጣን አሳፋሪ ተግባር የፈጸመውን ሰው ከማኅበረ ምእመናን የምታስወግደው፣ በድርጊቱ በመጸጸት ንስሐ ገብቶ የቀድሞውን ክፉ መንገድ እንዲተው ነው:: በሌላ በኩል ደግሞ፣ ሰውየው ወደ ንስሐ ይደርስ ዘንድ ሥጋውን እንዲያጐሳቍል ለሰይጣን ፈቃድ አሳልፎ መስጠትን ያመለክታል:: *መንፈሱ ... ትድን ዘንድ፤* ከ3፥15 ጋር ያነጻጽሩ:: ከቤተ ክርስቲያን የሚወገደው ሰው ክርስቲያን ሊሆን ይችላል:: *በጌታ ቀን፤* ክርስቶስ ዳግም በሚመለስበት ዕለት ማለት ነው (1፥7 ይመ):: *እንደዚህ ዐይነቱ ለሰይጣን ይሰጥ፤* ዲያቢሎስ እንደ ልቡ እንዲያሠቃየው፣ በደለኛውን ሰው አሳልፋችሁ ስጡት ማለቱ ነው:: በደለኛው ለሰይጣን ዐልፎ የሚሰጠው በአስማት ወይም በሙተት ሳይሆን፣ ከቤተ ክርስቲያን እንዲወገድ በማድረግ ነው (ቍ 13፤ እንዲሁም ቍ 2:7:11 ይመ):: ከቤተ ክርስቲያን ማስወገድ ማለት፣ ከእግዚአብሔር ሕዝብ ተለይቶ ክፉኛ እንዲቀጣ ወደ ሰይጣን ግዛት መስደድ ማለት ነው::

5፥6 *ጥቂት እርሾ ብዙውን ሊጥ፤* እዚህ ላይ ጳውሎስ ክርስቲያንኖች በቅድስናና በሥርዐት መኖር እንዳለባቸው በሚገባ ለመግለጽ፣ እስራኤላውያን የፋሲካን በዓል ሲያከብሩ እርሾ ያለበትን እንጀራ እንዳይበሉ የሚከለክለውን ሕግ ይጠቅሳል(ዘፀ 12፥15 ይመ):: በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ብዙውን ጊዜ እርሾ የክፋት ወይም የኀጢአት ምሳሌ ነው (የማር 8፥15 ማብ ይመ)፤ እዚህ ላይ ቤተ ክርስቲያን የኀጢአትን እርሾ እንድታስወግድ (ቍ 8) ምክር ተሰጥቶአታል፤ ምክንያቱም አንድ ክርስቲያን በክርስቶስ አዲስ ፍጥረት በሆነ ጊዜ እርሾ ያልገባበት ሊጥ ነው (2ቆሮ 5፥17)::

5፥7 *አሮጌውን እርሾ አስወግዱ፤* እስራኤላውያን የፋሲካን እራት ከማዘጋጀታቸው በፊት፣ እርሾ የገባበትን የእንጀራ ፍርፋሪ ሁሉ ከየቤታቸው ጠራርገው ያስወግዱ የነበረውን ልማድ ሳያመለክት አይቀርም:: *አሁን ያለ እርሾ እንደ ሆናችሁ ሁሉ፤* አማኞች አዲስ ፍጥረት በመሆናቸው በእግዚአብሔር ፊት የተቀደሱ ናቸው (1፥2፤ 6፥11 ይመ)፤ ነገር ግን ጳውሎስ እዚህ ላይ የሚያሳስባቸው በዕለት ተዕለት ኑሮአቸውም ቅዱሳን እንዲሆኑ ነው (የ1፥2 ማብ ይመ):: *የፋሲካ በጋችን የሆነ ክርስቶስ፤* አይሁድ ይሠውት የነበረው የፋሲካ በግ እውነተኛውን ትርጕም ያገኘው፣ ክርስቶስ በመስቀል ላይ በሞተ ጊዜ ነው (ኢሳ 53፥7፤ ዮሐ 1፥29)፤ የእግዚአብሔር በግ የሆነው ክርስቶስ የተሰቀለው በዕለተ ፋሲካ ነው፤ ይህም በዓል መከበር የሚጀምረው የፋሲካ እራት ከመበላቱ በፊት አንድ ቀን አስቀድሞ ባለው ምሽት ላይ ነው (ከዘፀ 12፥8 ጋር ያነጻጽሩ)::

5፥8 *በዓሉን ... እናክብር፤* ከፋሲካ በኋላ የሚከበረው ይህ የቂጣ በዓል በምሳሌነት የሚያመለክተው፣ ክርስቲያኖች ሕይወታቸውን በቅድስና ለእግዚአብሔር ማስገዛት እንዳለባቸው ነው (ከሮሜ 12፥1-2፤ 1ጴጥ 2፥5 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ደግሞም ከግፍና ከክፋት እንዲሁም የሥጋ ዝምድና ባላቸው ሰዎች መካከል ከሚፈጸም ጋብቻ መራቅ አለባቸው::

5፥9 *በመልእክቴ ጽፌላችሁ ነበር፤* ጳውሎስ እዚህ ላይ የሚያብራራው፣ ከዚህ በፊት መልእክቱ ላይ የጠቀሰውን ሐሳብ ነው፤ ይህ መልእክት ግን ደብዛው አልተገኘም:: የቆሮንቶስ ሰዎች ከኀጢአት መለየት ሲባል፣ አማኝ ያልሆኑ ሰዎችን ጨምሮ ኀጢአተኛ ከሆኑ ሰዎች ሁሉ መለየት ስለመሰላቸው መልእክቱን በትክክል አልተረዱትም ነበር:: ነገር ግን ጳውሎስ እንዲለዩ የፈለገው ክርስቲያን ወንድሞች ነን እያሉ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ኀጢአት ከሚሠሩ ሰዎች ነበር (ቍ 10-11)::

5፥11 *ከእንደዚህ ዐይነቱ ሰው ጋር ምግብ እንኳ አትብሉ፤* አንድ ሰው በኀጢአት እየተመላለሰ ክርስቲያን ነኝ ቢል ይነቀፋል፤ ውርደትም ላይ ይወድቃል፤ ስለ ክርስቶስም የሚሰጠው ምስክርነት ሐሰተኛ ነው:: እውነተኛ ክርስቲያን እንደዚህ ካለ ሰው ጋር የጠበቀ ግንኙነት ካደረገ፣ ቤተ ክርስቲያንን ከማስወቀሱም በላይ የሚያምኑ ሰዎች ቤተ ክርስቲያን እንዲህ ያለውን ርኵሰትና ቅድስና የጐደለው ሕይወት የተቀበለች ሊመስላቸው ይችላል፤ ከዚህም የተነሣ የክርስቶስ ስም ይነቀፋል፤ የእውነተኛ ክርስቲያኖችም ምስክርነት ጥያቄ ውስጥ ሊገባ ይችላል (ከሮሜ 16፥17-18፤ 2ተሰ 3፥6፡ 14-15 ጋር ያነጻጽሩ)::

5፥12 *በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ባሉት ሰዎች ላይ እናንተ አትፈርዱምን?* ቤተ ክርስቲያን ምእመናን የመገሠጽና የመቅጣት ኀላፊነት አለባት (ከማቴ 18፥15-18 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ነገር ግን ባላመነው ዓለም ላይ የመፍረድ መብት የላትም፤ በዓለም ላይ የመፍረድ ሥልጣን ያላቸው ገዦች አሉ (ሮሜ 13፥1-5)፣ በመጨረሻም በመላው ዓለም ላይ የሚፈርድ እግዚአብሔር ነው (ቍ 13፤ ከራእ 20፥11-15 ጋር ያነጻጽሩ)::

6፥1 *አንድ ሰው ከሌላው ጋር ሙግት ቢኖረው፤* ጳውሎስ እዚህ ላይ የሚናገረው ስለ ወንጀል ነክ ጉዳዮች ሳይሆን ስለ ልዩ ልዩ የፍትሐ ብሔር ክሶች ነው፤ በቍ 7 ላይ፣ "ብትታለሉስ አይሻልምን?" የሚለው ሐረግ ከዚህ ጋር ሲነጻጸር፣ ጳውሎስ ያተኰረው በመንግሥት ደረጃ ሊታይ ስለሚገባው ወንጀል እንዳልሆነ ግልጽ ነው (ሮሜ 13፥3-4):: *በቅዱሳን ፊት፤* የቆሮንቶስ ሰዎች

በማቅረብ ፈንታ እንዴት ደፍሮ በማያምኑ
ሰዎች ፊት ለመፋረድ ያቀርባል? 2ቅዱሳን
በዓለም ላይ እንደሚፈርዱ አታውቁምን?
በዓለም ላይ የምትፈርዱ ከሆነ፣ እንግዲ
ያው፣ በትንሹ ነገር ላይ ለመፍረድ አትበቁ
ምን? 3በምድራዊ ሕይወት ጉዳይ ቀርቶ፣
በመላእክት ላይ እንኳ እንደምንፈርድ አታው
ቁምን? 4እንግዲህ እንዲህ ያለ ጉዳይ ሲያጋጥ
ማችሁ፣ በቤተ ክርስቲያን የተናቁን ሰዎች
ፈራጅ አድርጋችሁ ሹሚ[ሳ]! 5ይህንንም የም
ለው ሳሳፍራችሁ ብዬ ነው። ለመሆኑ ከመ
ካከላችሁ ወንድሞችን ለማስታረቅ የሚበቃ
አስተዋይ ሰው የለምን? 6ነገር ግን ወንድም
ወንድሙን ለመክሰስ ፍርድ ቤት ይሄዳል፤
ያውም በማያምኑ ሰዎች ፊት!

7እንግዲህ በመካከላችሁ መካሰስ መኖሩ
ራሱ ውድቀታችሁን ያሳያል። ብትበደሉ አይሻ
ልምን? ብትታለሉስ አይሻልምን? 8እናንተ
ግን ራሳችሁ ትበድላላችሁ፤ ታታልላላችሁም፤
ያውምኮ ወንድሞቻችሁን።

9ዐመፀኞች የእግዚአብሔርን መንግሥት እን
ደማይወርሱ አታውቁምን? በዚህ ነገር አት
ታለሉ፤ ሴሰኞች፣ ጣዖት አምላኪዎች፣ አመ
ንዝሮች፣ ወንደቃዎች፣ ግብረ ሰዶማውያን፣
10ወይም ሌቦች፣ ስግብግቦች፣ ሰካራሞች፣
ተሳዳቢዎችና ቀማኞች የእግዚአብሔርን መንግሥት
አይወርሱም። 11ከእናንተ አንዳንዶቻችሁ እንደ
ዚህ ነበራችሁ፤ አሁን ግን በጌታ በኢየሱስ
ክርስቶስ ስምና፣ በአምላካችን መንፈስ
ታጥባችኋል፤ ተቀድሳችኋል፤ ጸድቃችኋል።

6፥2 ማቴ19፥28፤ ሉቃ22፥30፤1ቆሮ5፥12
6፥5 ሐሥ1፥15፤ 1ቆሮ4፥14
6፥6 ሮሜ7፥1፤ 2ቆሮ6፥14፡15፤ 1ጢሞ5፥8
6፥7 ማቴ5፥39፡40
6፥8 1ተሰ4፥6
6፥9 ዘሌ18፥20፡22፤ዘዳ22፥22፤ ኢዮ13፥9፤ማቴ25፥34፤1ቆሮ15፥33፤ ገላ6፥7፤ያዕ1፥16
6፥10 1ጢሞ1፥10፤ ራእ21፥8፤22፥15
6፥11 ሐሥ22፥16፤ ሮሜ4፥25፤ 1ቆሮ1፥2፤ኤፌ2፥2
6፥12 1ቆሮ10፥23
6፥13 ቆላ15፡19፤ ሮሜ12፥1፤ቆላ2፥22
6፥14 ሐሥ2፥24፤ ሮሜ6፥5፤ኤፌ1፥19፡20፤1ተሰ4፥16
6፥15 ሮሜ12፥5
6፥16 ዘፍ2፥24፤ ማቴ19፥5፤ኤፌ5፥31
6፥17 ዮሐ17፥21-23፤ሮሜ8፥9-11፤ ገላ2፥20

የዝሙት ኀጢአት

12"ሁሉ ነገር ተፈቅዶልኛል፤" ይሁን እንጂ
ሁሉም ነገር አይጠቅምም፤ "ሁሉ ነገር ተፈቅ
ዶልኛል፤" ይሁን እንጂ ምንም ነገር በእኔ
ላይ አይሠለጥንም። 13ደግሞም፣ "ምግብ
ለሆድ ነው፤ ሆድም ለምግብ ነው፤" እግዚ
አብሔር ግን ሁለቱንም ያጠፋቸዋል። ሰውነት
ለጌታ ነው እንጂ ለዝሙት አይደለም፤
ጌታም ለሰውነት ነው። 14እግዚአብሔር ጌታን
ከሙታን እንዳስነሣው፣ እኛንም ደግሞ በኀ
ይሉ ከሙታን ያስነሣናል። 15ሰውነታችሁ
የክርስቶስ የአካሉ ብልቶች እንደ ሆነ አታ
ውቁምን? ታዲያ፣ የክርስቶስን ብልቶች
ወስጄ ከዝሙት አዳሪ ብልቶች ጋር አንድ
ላድርገውን? ከቶ አይገባም! 16ወይስ ከዝሙት
አዳሪ ጋር የሚተባበር ሰው ከእርስዋ ጋር
አንድ ሥጋ እንደሚሆን አታውቁምን? "ሁለቱ
አንድ ሥጋ ይሆናሉ" ተብሎአልና። 17ነገር ግን
ከጌታ ጋር የሚተባበር ከእርሱ ጋር አንድ
መንፈስ ይሆናል።

[ሳ]4 *ወይም በቤተ ክርስቲያን የተናቁ ሰዎችን ፈራጅ አድርጋችሁ ትሾማላችሁ?*

በንብረት ጉዳይ ሙግት ቢያጋጥማቸው፣ ሁኔታውን ለመዳኘት ብቃት ወዳላቸው ክርስቲያኖች መውሰድ አለባቸው። በጳውሎስ በነበረበት ዘመን የንብረት ጉዳይን በተመለከተ፣ አይሁድ በራሳቸው ሕግ እንዲተዳደሩ ሮማውያን ፈቃድ ሰጥተዋቸው ነበር፤ ሮማውያን በዚህ ጊዜ ክርስቲያኖችን ገና ከአይሁድ ለይተው ስላላዩአቸው፣ ክርስቲያኖችም ከአይሁድ ጋር ተመሳሳይ መብት እንደነበራቸው ጥርጥር የለውም።

6፥2 *ቅዱሳን በዓለም ላይ እንደሚፈርዱ፤* የሚፈርዱት ከክርስቶስ ጋር ነው ከማቴ 19፥28፤ 2ጢሞ 2፥12፤ ራእ 20፥4 ጋር ያነጻጽሩ። *በትንሹ ነገር ላይ ለመፍረድ አትበቁምን?* ክርስቲያኖች ነገሮችን ሁሉ ከእግዚአብሔር አንጻር ስለሚመለከቱ፣ በመካከላቸው አለመግባባት ቢፈጠር ዳኝነት ለመስጠት ብቃት እንዳላቸው ጳውሎስ ይናገራል። ክርስቲያኖች ወደ ፊት በዓለምና በመላእክት ላይ ከሚሰጡት ፍርድ ጋር ሲነጻጸር፣ በምድራዊ ሕይወት ጉዳይ የሚሰጡ ፍርድ ከቍጥር አይገባም።

6፥3 *በመላእክት ላይ እንኳ እንደምንፈርድ፤* ከ2ጴጥ 2፥4:9፤ ይሁ 6 ጋር ያነጻጽሩ።

6፥4 *የተናቁ ሰዎች፤* ይህን ሐረግ በሁለት መልክ ማየት ይቻላል፤ ይህ ሐረግ በቤተ ክርስቲያን ከሚገኙ ምእመናን መካከል፣ እጅግ አነስተኛ ችሎታ ያላቸው ምእመናን እንኳ፣ እንደዚህ ያለውን ተራ ነገር መዳኘት እንደሚችሉ፤ ወይም በአማኞች መካከል የሚነሣውን አለመግባባት እንዲዳኙ ብቃት ወደሌላቸው አረማውያን ዳኞች ጉዳያቸውን ለማቅረብ መሄድ እንዳለባቸው በምፀት መጠየቁን ያመለክታል።

6፥7 *ውድቀታችሁን ያሳያል፤* የቆሮንቶስ ሰዎች እንዲህ የተባሉት ልግስናን፣ ይቅርታንና ፍቅርን በመለማመድና ከዚህም አልፈው ተርፈው ስለ ሌላው ሰው በመጐዳት ፈንታ ስግብግቦች፣ ቂመኞችና በጥላቻ የተሞሉ በመሆናቸው ሊሆን ይችላል።

6፥9 *የእግዚአብሔርን መንግሥት እንደማይወርሱ፤* ከዮሐ3፥3-5 ያነጻጽሩ። *ሴሰኞች፤* እዚህ ላይ ጳውሎስ ስለ ሦስት ዐይነት ሴሰኝነት ለይቶ ይናገራል፤ ይኸውም ስለ አመንዝሮች፣ ስለ ወንደቃዎችና ስለ ግብረ ሰዶማውያን ነው። በሮሜ 1፥26 ላይ ግብረ ሰዶማውያኑ ሴቶች እንዳሉም ይናገራል። የዚህ ዐይነቱን ተግባር የሚፈጽሙና በቍ 9-10 ላይ የተዘረዘሩት ዐመፀኞች በእግዚአብሔር መንግሥት ስፍራ እንደሌላቸው በግልጽ ተመልክቷል (ሆኖም ከዚህ ቀጥሎ ያለውን ማጥኛ ጽሑፍ ይመ)።

6፥11 *ከእናንተ አንዳንዶቻችሁ እንደዚህ ነበራችሁ፤ አሁን ግን፤* ይሁን እንጂ እግዚአብሔር በቍ 9-10 ላይ የተዘረዘሩትን ዐይነት ሰዎች ያድናል፤ ይቀድሳል።

6፥12 *ሁሉ ነገር ተፈቅዶልኛል፤* ጳውሎስ እዚህ ላይ የሚጠቅሰው፣ እንዳሻን የመኖር መብት አለን እያሉ ዐጕል የሚንቀባረሩትን የአንዳንድ የቆሮንቶስ ክርስቲያኖችን ብሂል ሳይሆን አይቀርም። ሐዋርያው ግን እንዲህ ያለው "ነጻነት" ለክርስቲያኖች ጥቅመ ቢስ እንደ ሆነ ብሂሉን በማስተባበል ይቃወማል። ምንም ነገር በእኔ ላይ አይሠለጥንም፤ በ "ነጻነት" ስም የሚደረግ ነገር ሁሉ መልሶ ባሪያ ሊያደርግ ይችላል (የ10፥23 ማብ ይመ)።

6፥13 *ምግብ ለሆድ ነው፤ ሆድም ለምግብ ነው፤* እዚህም ላይ ጳውሎስ የሚጠቅሰው የምንበላው ምግብ ሁሉ በመንፈሳዊ ሕይወት ላይ የሚያመጣው ለውጥ እንደሌለው ሁሉ፣ አለገደብ የሚደረግ የግብረ ሥጋ ግንኙነትም በመንፈሳዊ ሕይወት ላይ የሚያስከትለው ጕዳት የለም የሚሉትን አንዳንድ የቆሮንቶስ ሰዎች ሊሆን ይችላል። *ሰውነት ለጌታ ነው እንጂ ለዝሙት አይደለም፤* እዚህ ላይ ጳውሎስ የሰው አካል ምን ያህል ክቡር መሆኑን ይገልጻል፤ አካል የተፈጠረው ለጌታ ነውና። ምግብና ሆድ ዐላፊ ጠፊ ቢሆኑም፣ ማንም በሰውነቱ ላይ የፈለገውን ቢያደርግ ምንም አይደለም የሚለውን ሐሳብ ጳውሎስ አይቀበልም። ይህም በተለይ እግዚአብሔር ለሰው ልጅ ባዘጋጀቸው ጋብቻ ውስጥ የሚፈጸመውን ሩካቤ ሥጋ ይመለከታል (ከዕብ 13፥14 ጋር ያነጻጽሩ)።

6፥14 *እግዚአብሔር ጌታን እንዳስነሣው፣ ... እኛንም ... ያስነሣናል፤* እግዚአብሔር ለሰው አካል ግድ ያለው መሆኑን ለማሳየት፣ እዚህ ላይ ጳውሎስ የጌታን ትንሣኤና በኋላም የሚሆነውን የአማኞችን ትንሣኤ ለአብነት ይጠቅሳል (15፥51-53፤ 1ተሰ 4፥16-17)። ትንሣኤ የሚያገኝ አካል፣ ለርኵሰት መዋል የለበትም።

6፥15 *የክርስቶስ የአካሉ ብልቶች፤* 12፥27 ይመ። የክርስቶስ የአካሉ ብልት የሆነው የሰው መንፈስ ብቻ ሳይሆን፣ መንፈስንና ሥጋን በአንድነት የያዘው መላ ሰብእናው ነው። የሰው አካል ክቡር መሆኑን የሚያረጋግጠውም ይኸው ነው።

6፥16 *ከእርስዋ ጋር አንድ ሥጋ እንደሚሆን፤* በሩካቤ ሥጋ ጊዜ ሁለቱ አንድ ይሆናሉ (ከዘፍ 2፥24፤ ማቴ 19፥5 ጋር ያነጻጽሩ)። ከጋብቻ ውጭ የሚፈጸም ሩካቤ ሥጋ አምላክ የደነገገውን ጋብቻ በእጅጉ የሚቃረን ተግባር ነው።

6፥17 *ከእርሱ ጋር አንድ መንፈስ ይሆናል፤* ከጋብቻ የላቀ ሌላ አንድነት አለ ማለት ነው፤ ይኸውም በአማኞችና በክርስቶስ መካከል ያለ መንፈሳዊ አንድነት ነው፤ ይህም በጋብቻ ውስጥ ሊኖር ስለሚገባው አንድነት ፍጹም ምሳሌ ነው (ከኤፌ

18ከዝሙት ሽሹ:: ሰው የሚሠራው ኀጢአት
ሁሉ ከአካሉ ውጭ ነው፤ ዝሙትን የሚፈ
ጽም ግን በገዛ አካሉ ላይ ኀጢአት ይሠራል::
19ለመሆኑ ሰውነታችሁ በውስጣችሁ የሚኖ
ረው የመንፈስ ቅዱስ ቤተ መቅደስ እንደ
ሆነ አታውቁምን? ይህም መንፈስ ከእግዚ
አብሔር የተቀበላችሁት ነው:: እናንተም የራ
ሳችሁ አይደላችሁም፤ 20በዋጋ ተገዝታችኋልና፤
ስለዚህ በሰውነታችሁ እግዚአብሔርን አክብሩ::

ጋብቻን በተመለከተ

7ስለ ጻፋችሁልኝ ጉዳይ፣ ሰው ወደ ሴት
ባይደርስ መልካም ነው[ሸ]፤ 2ነገር ግን ከዝ
ሙት ለመጠበቅ፣ እያንዳንዱ ሰው የራሱ
ሚስት ትኑረው፤ እያንዳንዷም ሴት የራሷ
ባል ይኑራት:: 3ባል ለሚስቱ የሚገባትን
ሁሉ ያድርግላት፤ ሚስትም እንዲሁ ለባሏ
የሚገባውን ሁሉ ታድርግለት:: 4ሚስት
አካሏ የራስዋ ብቻ አይደለም፤ የባሏም ነው፤
እንዲሁም ባል አካሉ የራሱ ብቻ አይደለም፣
የሚስቱም ነው:: 5በጸሎት ለመትጋት ተስ
ማምታችሁ ለተወሰነ ጊዜ ካልሆነ በስተቀር፣
እርስ በርሳችሁ አትከላከሉ፤ ራሳችሁን
ባለመግዛት ሰይጣን እንዳይፈታተናችሁ እንደገና
አብራችሁ ሁኑ:: 6ይህን የምለው ግን እንደ
ትእዛዝ ሳይሆን እንደ ምክር ነው:: 7ሰው
ሁሉ እንደ እኔ ቢሆን ምኞቴ ነው:: ነገር
ግን እያንዳንዱ ሰው ከእግዚአብሔር የተቀበለው
የራሱ የሆነ ስጦታ አለው፤ አንዱ አንድ ዐይ
ነት ስጦታ ሲኖረው፣ ሌላው ደግሞ ሌላ ዐይ
ነት ስጦታ አለው::
8ላላገቡና ባሎቻቸው ለሞቱባቸው ሴቶች
ግን እንዲህ እላለሁ፤ ሳያገቡ እንደ እኔ
ቢኖሩ ለእነርሱ መልካም ነው:: 9ነገር ግን
ራሳቸውን መግዛት ካልቻሉ ያግቡ፤ በምኞት
ከመቃጠል ማግባት ይሻላልና::
10ላገቡት ይህን ትእዛዝ እሰጣለሁ፤ ይህም
ትእዛዝ የጌታ እንጂ የእኔ አይደለም:: ሚስት
ከባሏ አትለያይ፤ 11ብትለያይ ግን ሳታገባ
ትኑር፤ አለዚያ ከባሏ ጋር ትታረቅ፤ ባልም
ሚስቱን አይፍታት::
12ለሌሎች ደግሞ እንዲህ እላለሁ፤ ይህንም
የምለው እኔ እንጂ ጌታ አይደለም:: ያላመነች
ሚስት ያለው ወንድም ቢኖርና ሚስቱ አብራው
ለመኖር የምትፈቅድ ከሆነ፣ ሊፈታት
አይገባውም:: 13ያላመነ ባል ያላት ሴት
ብትኖርና እርሱም አብሮአት ለመኖር
የሚፈቅድ ከሆነ፣ ልትፈታው አይገባትም::
14ያላመነ ባል በሚስቱ ተቀድሶአልና፤ ያላ
መነችም ሚስት በሚያምን ባሏ ተቀድሳለች፤

6፥18 ቍ9፤ ሮሜ6፥12፤1ቆሮ5፥1፤ 2ቆሮ12፥21፤ገላ5፥19፤ ኤፌ5፥3፤1ተሰ4፥3:4፤ ዕብ13፥4
6፥19 ዮሐ2፥21፤ ሮሜ14፥7:8
6፥20 መዝ74፥2፤ ማቴ20፥28፤ሐሥ20፥28፤1ቆሮ7፥23፤ፊል1፥20፤ራእ5፥9፤14፥4
7፥1 ቍ8:26
7፥3 ዘፀ21፥10፤ 1ጴጥ3፥7
7፥5 ዘፀ19፥15፤ 1ሳሙ21፥4:5፤ ማቴ4፥10፤1ተሰ3፥5
7፥6 2ቆሮ8፥8
7፥7 ቍ8፤ ማቴ19፥11:12፤ ሮሜ12፥6፤1ቆሮ9፥5፤ 12፥4:11
7፥8 ቍ1:26
7፥9 1ጢሞ5፥14
7፥10 ሚል2፥14-16፤ሉቃ16፥18
7፥11 ቍ39፤ ሮሜ7፥2:3
7፥12 ቍ6:10፤ 2ቆሮ11፥17
7፥14 ሚል2፥15

ሸ1 ወይም ሰው ከሴት ጋር የግብረ ሥጋ ግንኙነት ባያደርግ መልካም ነው

5፥21-33 ጋር ያነጻጽሩ)::

6፥18 *ከዝሙት ሽሹ፤* "ሽሹ" ለሚለው የገባው የግሪኩ ቃል፣ የአንድ ጊዜ ድርጊትን ሳይሆን ዘወትር መፈጸም ያለበትን ድርጊት ያመለክታል:: *ሰው የሚሠራው ኀጢአት ሁሉ ከአካሉ ውጭ ነው፤* ምናልባት የዝሙት ርኵሰት የሥጋን ፍላጐት በተለየ መንገድ ያረካ ይሆናል:: *ዝሙትን የሚፈጽም ግን በገዛ አካሉ ላይ ኀጢአት ይሠራል፤* ሰውነታችን የመንፈስ ቅዱስ ቤተ መቅደስ ነው (ቍ 19)፤ በመሆኑም ሰውነታችንን ለአመንዝራነት ማዋል፣ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ማርከስ ነው:: ከዚህም በላይ የቆሮንቶስ ዝሙት አዳሪዎች የፍቅርና የወሲብ አምላክ ለሆነችው ለአፍሮዲቴ አገልግሎት ራሳቸውን የሰጡ ነበሩ::

6፥19 *ሰውነታችሁ ... የመንፈስ ቅዱስ ቤተ መቅደስ እንደ ሆነ፤* ክርስቲያኖች ሰውነታቸው የተቀደሰ የእግዚአብሔር ማደሪያ መሆኑን መገንዘብ አለባቸው፤ በውስጣቸውም ባደረው በመንፈስ ቅዱስ ሀልዎትና ኀይል እንደ ዝሙት ያለው ኀጢአት መቋቋም ይችላሉ (ሮሜ 8፥9):: *የራሳችሁ አይደላችሁም፤* ከ1ጴጥ 2፥9 ጋር ያነጻጽሩ::

6፥20 *በሰውነታችሁ እግዚአብሔርን አክብሩ፤* ከ10፥31፤ ከሮሜ 6፥12-13፤ ቈላ 3፥17 ጋር ያነጻጽሩ::

7፥1 *ስለ ጻፋችሁልኝ ጉዳይ፤* የቆሮንቶስ ሰዎች በርካታ የተቸገሩበት ጉዳይ ስለነበራቸው፣ ጳውሎስን በደብዳቤ ጠይቀውት ነበር (8፥1፤ 12፥1 ይመ):: *ሰው ወደ ሴት ባይደርስ መልካም ነው፤* ይህን የተናገረው በቆሮንቶስ ከነበረው ልቅ የዝሙት ርኵሰት የተነሣ ነው (ቍ 26):: በሌላ ቦታ ግን (ኤፌ 5፥22-33፤ ቈላ 3፥18-19፤ 1ጢሞ 3፥2: 12፤ 5፥14) ጋብቻ መልካም እንደ ሆነ ጳውሎስ አበክሮ ይናገራል፤ ደግሞም በ1ጢሞ 4፥1-3 ላይ መጋባትን መከልከል የመጨረሻው ዘመን የክህደት ምልክት እንደሆነ አስተምሮአል:: ሌላው አማራጭ ትርጓሜ ደግሞ አሁንም ጳውሎስ የቆሮንቶስ ሰዎችን ብሂል ጠቅሶ ሊሆን ይችላል (የ6፥12-13:18 ማብ ይመ):: የሩካቤ ሥጋ ትክክለኛው ስፍራ በጋብቻ ውስጥ እንደሆነ በመግለጽ፣ ይህ ብሂል መሠረት የለሽ መሆኑን በቍ2 ላይ ያስረዳል::

7፥2 *ከዝሙት ለመጠበቅ፤* በዚያ ዘመን ቆሮንቶስ የዝሙት መዲና እንደ ነበረች ታሪክ ያወሳል፤ ለምሳሌ በቆሮንቶስ አቅራቢያ በሚገኝ ተራራ ላይ አፍሮዲቴ በተባለች እንስት አምላክ ስም የቆመ አንድ ቤተ ጣዖት ነበር፤ በዚህ ቤተ ጣዖት ውስጥ በአንድ ወቅት 1000 የሚደርሱ አመንዝራ እንስት ካህናት ያገለግሉ ነበር::

7፥3 *የሚገባትን ሁሉ ያድርግላት፤* ባልና ሚስት ተገቢውን ሩካቤ ሥጋ መፈጸም አለባቸው፤ ለረዥም ጊዜ ከሩካቤ ሥጋ መገለል የአንደኛውን ወገን የትዳር ጓደኛ መብት መንፈግ ስለሚሆን ፈተናን ሊጋብዝ ይችላል::

7፥4 *እንዲሁም፤* ባልም ሆነ ሚስት፣ አንዱ የሌላውን ፈቃድ አልፈጽምም ማለት አይችሉም፤ አንዱ በሌላው ላይ ባለመብት ነውና::

7፥5 *እርስ በርሳችሁ አትከላከሉ፤* አንዱ የሌላውን የሩካቤ ሥጋ ፍላጎት ማሟላት አለበት ማለት ነው:: ራሳችሁን ባለመግዛት ሰይጣን እንዳይፈታተናችሁ፤ ባልና ሚስት አማኞች ተገቢውን ግብረ ሥጋ ከመፈጸም ከታቀቡ ሰይጣን በዝሙት ሊፈትናቸው ይችላል:: በሰዎች ውስጥ ያለው የሩካቤ ፍላጎት ብርቱ ነው::

7፥6 *እንደ ትእዛዝ ሳይሆን እንደ ምክር ነው፤* ጋብቻ መልካምና በእግዚአብሔር የተደነገገ ቢሆንም፣ እንደ ቆሮንቶስ ባለ ሁኔታ ውስጥ ግን የግድ አስፈላጊ አልነበረም (ቍ26 ይመ):: በሌላም ሁኔታ (1ጢሞ 5፥14) ጳውሎስ ባሏ የሞተባት ወጣት ሴት እንድታገባ ይመክራል::

7፥10 *ይህን ትእዛዝ እሰጣለሁ፤ ይህጻም ትእዛዝ የጌታ እንጂ የእኔ አይደለም፤* ጳውሎስ እዚህ ላይ የሚጠቅሰው ባልና ሚስት ከቶ መፋታት እንደሌለባቸው (ማቴ 5፥32፤ 19፥3-9፤ ማር 1-፥2-12፤ ሉቃ 16፥18) ጌታ ኢየሱስ በምድር ሳለ ያስተማረውን ትምህርት ነው:: ጳውሎስ ይህን የጌታ ትእዛዝ የሰማው ከሌሎች ደቀ መዛሙርት (ገላ 1፥18-19 ጋር ያነጻጽሩ) ወይም በልዩ መገለጥ ከራሱ ከጌታ ኢየሱስ ሊሆን ይችላል::

7፥11 *ብትለያይ ግን ሳታገባ ትኑር፤ አለዚያ ከባሏ ጋር ትታረቅ፤* ጳውሎስ ጌታ ስለ ጋብቻ የሰጠውን ትእዛዝ መሠረት በማድረግ፣ ያገባች ሴት (ወይም ያገባ ወንድ) እንደገና ማግባት እንደሌለባቸው ይናገራል:: ይልቁንም የተለያዩ ወይም የተፋቱ ባልና ሚስት መታረቅ ይኖርባቸዋል:: ከዚህ የምንረዳው ባልና ሚስት ተለያይተው መቅረት እንደሌለባቸው ነው::

7፥12 *እንዲህ እላለሁ፤ ይህንም የምለው እኔ እንጂ ጌታ አይደለም፤* ጳውሎስ እዚህ ላይ የጠቀሰው በቀጥታ ከጌታ የተሰጠውን ትእዛዝ አይደለም:: *ያላመነች ሚስት ያለው ወንድም ቢኖር፤* ሐዋርያው እዚህ ላይ (እንዲሁም በቍ 13 ላይ) የሚናገረው፣ ቀድሞ ስለ ተጋቡ ባልና ሚስት ሲሆን ከሁለት አንዱ ቢያምንና ያላመነው ወገን አብሮ በመኖሩ ካልተቃወመ አብረው መኖር አለባቸው (ቍ 15)::

7፥14 *ያላመነ ባል በሚስቱ ተቀድሶአልና፤ ያላመነችም ሚስት በሚያምን ባሏ ተቀድሳለች፤* ያላመነው የትዳር ጓደኛ አማኝ በሆነው የትዳር ጓደኛ የተቀደሰ ሕይወት ወደ ማመን ይሳባል፤ ስለዚህ ይህ ቤተ ሰብ በአማኙ የተቀደሰ ሕይወት ወደ ማመን

አለዚያማ ልጆቻችሁ ርኩሳን በሆኑ ነበር፤
አሁን ግን የተቀደሱ ናቸው::
15ነገር ግን የማያምነው ወገን መለየት
ከፈለገ ይለይ፤ አንድ ወንድም ወይም እኅት
በዚህ ሁኔታ የታሰሩ አይደሉም፤ እግዚአብሔር
የጠራን በሰላም እንድንኖር ነው:: 16አንቺ ሴት፤
ባልሽን ታድኚው እንደ ሆነ ምን ታውቂያ
ለሽ? ወይስ አንተ ሰው፤ ሚስትህን ታድናት
እንደ ሆነ ምን ታውቃለህ?
17ብቻ እያንዳንዱ ሰው ጌታ እንደ ወሰነለት፣
እያንዳንዱም እግዚአብሔር እንደ ጠራው በዚያው
ይመላለስ:: በአብያተ ክርስቲያናትም ሁሉ የም
ንደነግገው ይህንኑ ነው:: 18አንድ ሰው ተገርዞ
ሳለ ቢጠራ፣ እንዳልተገረዘ ሰው አይሁን፤
ሳይገረዝም ተጠርቶ ከሆነ አይገረዝ:: 19መገ
ረዝም ሆነ አለመገረዝ አይጠቅምም፤ ዋናው
ነገር የእግዚአብሔርን ትእዛዝ መፈጸሙ ነው::
20እያንዳንዱ ሰው በተጠራበት ሁኔታ ጸንቶ
ይኑር:: 21በተጠራህ ጊዜ ባሪያ ነበርህን? በዚህ
አትጨነቅ፤ ነጻነትህን ማግኘት ከቻልህ ግን
ነጻነትህን ተቀበል:: 22ምክንያቱም ባሪያ ሆኖ
ሳለ በጌታ የተጠራ፣ የጌታ ነጻ ሰው ነው፤
እንዲሁም ሲጠራ ነጻ የነበረ ሰው የክርስቶስ
ባሪያ ነው:: 23በዋጋ ተገዝታችኋል፤ ስለዚህ
የሰው ባሪያ አትሁኑ:: 24ወንድሞች ሆይ፤
እያንዳንዱ ሰው በተጠራበት ሁኔታ ከእግዚ
አብሔር ጋር ጸንቶ ይኑር::
25ስለ ደናግል፣ ከጌታ የተቀበልሁት ትእ
ዛዝ የለኝም፤ ይሁን እንጂ ከጌታ ምሕረት
የተነሣ እንደ ታማኝ ሰው፣ ምክሬን እሰጣ
ለሁ:: 26አሁን ካለው ችግር የተነሣ ባላችሁ
በት ሁኔታ ብትኖሩ መልካም ይመስለኛል::
27አግብተህ ከሆነ መፋታትን አትሻ፤ ካላገባ
ህም ሚስት ለማግባት አትፈልግ:: 28ብታገባ
ግን ኀጢአት አልሠራህም፤ ድንግሊቱም ብታ
ገባ ኀጢአት አላደረገችም:: ነገር ግን የሚ
ያገቡ ሰዎች በዚህ ዓለም ብዙ ችግር ይገጥማ
ቸዋል፤ እኔም ይህ እንዳይደርስባችሁ እወዳለሁ::
29ወንድሞች ሆይ፤ ሐሳቤ እንዲህ ነው፤
ዘመኑ አጭር ነው፤ ከእንግዲህ ሚስት ያላቸው
እንደሌላቸው ሆነው ይኑሩ:: 30የሚያለቅሱ
እንደማያለቅሱ፣ ደስተኞች ደስ እንደማይላቸው
ይሁኑ፤ ዕቃ የሚገዙም የገዙት ነገር የእነ
ርሱ እንዳልሆነ ይቍጠሩ፤ 31በዚህ ዓለም ነገር
የሚጠቀሙም እንደማይጠቀሙበት ይሁኑ፤
የዚህ ዓለም መልክ ዐላፊ ነውና::
32እኔስ ያለ ጭንቀት እንድትኖሩ እወዳለሁ::
ያላገባ ሰው ጌታን ደስ ለማሰኘት ስለ ጌታ
ነገር ያስባል፤ 33ያገባ ሰው ግን ሚስቱን
ደስ ለማሰኘት የዚህን ዓለም ነገር ያስባል፤
34በዚህም ልቡ ተከፍሎአል:: ያላገባች ሴት
ወይም ድንግል ስለ ጌታ ነገር ታስባለች፤ ዓላ
ማዋም በሥጋና በመንፈስ ለጌታ መቀደስ
ነው:: ያገባች ሴት ግን ባሏን ደስ ለማሰ
ኘት የዚህን ዓለም ነገር ታስባለች:: 35ይህ
ንም የምለው ለእናንተ የሚበጃችሁን ነገር በማ

7፥15 ሮሜ14፥19፤ 1ቆሮ14፥33
7፥16 ሮሜ11፥14፤ 1ጴጥ3፥1
7፥17 ሮሜ12፥3፤ 1ቆሮ4፥17፤14፥33፤ 2ቆሮ8፥18፤11፥28
7፥18 ሐሥ15፥1:2
7፥19 ሮሜ2፥25-27፤ ገላ5፥6፤6፥15፤ ቈላ3፥11
7፥20 ቍ24
7፥22 ዮሐ8፥32:36፤ ሮሜ6፥22
7፥23 1ቆሮ6፥20
7፥24 ቍ20
7፥25 ቍ6፤ 2ቆሮ8፥8፤2ቆሮ4፥1፤ 1ጢሞ1፥13:16
7፥26 ቍ1:8
7፥27 ቍ20:21
7፥28 ቍ36
7፥29 ቍ31፤ ሮሜ13፥11:12
7፥31 ቍ29፤ ዕብ12፥27
7፥32 1ጢሞ5፥5
7፥34 ሉቃ2፥37
7፥35 መዝ86፥11

ስለሚሳብ ይቀደሳል የተባለው በዚህ ምክንያት ነው:: *ልጆቻችሁ ... የተቀደሱ ናቸው፤* የሚቀደሱት ቢያንስ በአንደኛው አማኝ ወላጅ በኩል በቅድስና ሕይወት ድባብ ሥር የማደግ ዕድል ስለሚኖራቸው ነው (ቍ 16 ይመ):: አንዳንድ ሰዎች እነዚህ ልጆች ቅዱሳን የተባሉት፣ የአብርሃም ልጆች ለአባታቸው በተገባው ኪዳን ውስጥ እንደተጠቃለሉ (በግዝረት) ሁሉ፣ በክርስቶስ በተገኘው አዲሱ ኪዳን ውስጥ ከወላጆቻቸው ጋር በመጠቃለላቸው ነው ይላሉ::

7፥15 *አንድ ወንድም ወይም እኅት በዚህ ሁኔታ የታሰሩ አይደሉም፤* አንድ ክርስቲያን የማያምን የትዳር ጓደኛው አብሮት ለመኖር ካልፈለገ፣ አልፈልግም ካለው ሰው ጋር የመኖር ግዴታ የለበትም:: *በሰላም እንድንኖር፤* የማያምን ከሚያምን ጋር እንዲኖር ቢገደድ በቤት ውስጥ ሰላም ሊኖር አይችልም::

7፥17 *ጌታ እንደ ወሰነለት፣ ... በዚያው ይመላለስ፤* እያንዳንዱ ክርስቲያን ባለበት ስፍራና ሁኔታ ረክቶ ለጌታ መኖር አለበት፤ ለምሳሌ ቍ 18 ይመ::

7፥18 *ተገርዞ ሳለ ... ሳይገረዝም፤* ክርስቲያን የሆነ አይሁድ ቀደም ሲል ስለ ተገረዘ አይጸጸት፤ ክርስትናን የተቀበለ አሕዛብም እንደ አይሁድ ለምን አልተገረዝሁም ብሎ አይቈጭ ማለት ነው (ከሐሥ 15፥1-5፤ ገላ 5፥1-3 ጋር ያነጻጽሩ)::

7፥19 *የእግዚአብሔርን ትእዛዝ መፈጸሙ፤* ይህን የተናገረው ድነት በእምነት የሚገኝ መሆኑን ያስተማረው (ሮሜ 3-4) ራሱ ጳውሎስ ነው:: ስለዚህ አንዱ ዐቢይ ጕዳይ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ አክብሮ መገኘት ነው፤ ከእምነት የሆነ ድነትም ወደ መታዘዝ፣ ወደ ፍቅርና ወደ አገልግሎት እንዲያደርስ ይጠበቃል:: በአዲስ ኪዳን የተገለጠው ወደ ድነት የሚያደርስም እምነት ይኸው ነው (ከገላ 5፥6፤ 6፥15 ጋር ያነጻጽሩ)::

7፥21 *ባሪያ ነበርህን?* ክርስቲያን የሆነ ባሪያ በጌታ ነጻ መሆኑን ተረድቶ፣ በየትኛውም የኑሮ ደረጃ ላይ ቢሆንም ባለው ነገር ረክቶ ሊኖር ይገባል (ቍ 22፤ ዮሐ 8፥32:36):: *ነጻነትህን ማግኘት ከቻልህ ግን ነጻነትህን ተቀበል፤* አንድ ክርስቲያን ባሪያ ነጻነቱን የማግኘት ዕድል ካጋጠመው ነጻነትን ባለማወላወል ይቀበል ማለት ነው:: በሮማውያን ዘመን ባሮች አንዳንድ ጊዜ ከአሳዳሪዎቻቸው ነጻነት ይሰጣቸው ነበር:: ያለህበትን ሁኔታ ለማሻሻል ያለህ ፍላጐት ምንም ክፋት የለበትም፤ ነገር ግን በደረስህበት ደረጃ ሁሉ ርካታ ይኑርህ::

7፥22 *ሲጠራ ነጻ የነበረ ሰው የክርስቶስ ባሪያ ነው፤* አንድ ባሪያ ያልሆነ ክርስቲያን በመንፈሳዊው ረገድ የክርስቶስ ባሪያ ነው፤ የክርስቶስ ታማኝ አገልጋይ እንደ መሆኑ መጠን፣ የሚያስተዳድራቸውን ባሪያዎች መጨቈን የለበትም፤ ከኤፌ 6፥5:9፤ ከቈላ 3፥22፤ 4፥1 ጋር ያነጻጽሩ::

7፥23 *በዋጋ ተገዝታችኋል ... የሰው ባሪያ አትሁኑ፤* በየትኛውም የኑሮ ደረጃ የሚገኙ ክርስቲያኖች፣ ከሁሉ በላይ ታማኝነታቸውን ማሳየት ያለባቸው ለሰዎች ሳይሆን፣ በደሙ ለገዛቸው ለክርስቶስ ነው (6፥20፤ 1ጴጥ 1፥18-19)::

7፥25 *ስለ ደናግል፤* ጳውሎስ የቆሮንቶስ ሰዎች ለጠየቁት ሌላ ዐቢይ ጥያቄ መልስ ይሰጣል (ቍ 1):: *እንደ ታማኝ ሰው ምክሬን እሰጣለሁ፤* እዚህ ላይ ጳውሎስ የሚናገረው በቀጥታ ከጌታ ኢየሱስ የተቀበለውን ትእዛዝ አይደለም (ይህም በቍ 10 ላይ እንደተጻፈው አይደለም፤ ከሐሥ 20፥35 ጋር ያነጻጽሩ):: የተነሣው ጕዳይ ትክክል ስለ መሆንና ስላለመሆን ነገር ባይሆንም፣ የጳውሎስ የግሉን አስተያየት ይሰጣል:: ሐዋር ያው ሐሳቡን በዚህ መልክ ቢገልጽም፣ መልእክቱን የጻፈው ግን በመንፈስ ቅዱስ ተመርቶ መሆኑን ከቶ አልተጠራጠረም (ቍ 40 ይመ)፤ የጻፈው በመንፈስ ቅዱስ መሪነት በመሆኑ፣ የሚሰጠው ምክር ሁሉ ቅቡልነቱ አያጠራጥርም::

7፥26 *አሁን ካለው ችግር፤* ርኩሰት በሞላበት በተለይም ክፉ ጠላት በሆነው ዓለም ውስጥ፣ ጭንቅ የበዛበትን የክርስቲያኖች ኑሮ የሚያመለክት ሳይሆን አይቀርም (ከቍ 2:28፤ 5፥11 2ጢሞ 3፥12 ጋር ያነጻጽሩ):: ጳውሎስ እዚህ ላይ የሰጠው ምክር በማንኛውም ጊዜና ሁኔታ ተፈጻሚ የሚሆን አይደለም::

7፥28 *ብዙ ችግር፤* በክርስቶስ ምክንያት መከራና ስደት በሚደርስብን ጊዜ፣ በትዳር ላይ ሆኖ ለትዳር ጓደኛ መጨነቅ፣ ሸክሙን ይበልጥ ያከብደዋል::

7፥29 *ዘመኑ አጭር ነው፤* የጌታን ሥራ የምንሠራበት ጊዜ ከመቼውም ይልቅ እያጠረ መጥቶአል፤ ከመከራ ጊዜ እንደምን ማረው፣ ሕይወት ፈጥና ዐላፊ ናት:: ስለዚህ ለዚህ ዓለም ያለ ልክ መጨነቅ አያስፈልግም (ቍ 29-31)፤ ምክንያቱም በዚህ ዓለም የምናየው ነገር ሁሉ ዐላፊ ጠፊ ነው (ቍ 31):: አንዳንዶች ይህ ሐረግ የጌታን ዳግም ምጽአት ያመለክታል ይላሉ::

7፥34 *ልቡ ተከፍሎአል፤* ሐሳቡ ሳይበታተን በአንድ ልብ ክርስቶስን ማገልገል አይችልም ማለት ነው (ቍ 35)፤ ይህ ደግሞ በስደት ዘመን ይብሳል::

ሰብ እንጂ ላስጨንቃችሁ አይደለም፤ ዓላ
ማዬም ልባችሁ ሳይከፈል በጌታ ጸንታችሁ
በአግባብ እንድትኖሩ ነው።
36አንድ ሰው ያጫትን ድንግል በአግባቡ
ካልያዘ፣ እርሷም በዕድሜ እየገፋች ከሄደች፣
ሊያገባት ካሰበ የወደደውን ያድርግ፤ ኀጢ
አት የለበትምና ይጋቡ[*]። 37ነገር ግን በዚህ
ጉዳይ ልቡን አረጋግቶ፣ ሳይናወጥ፣ ራሱ
ንም በመግዛት ድንግሊቱን ላለማግባት የወሰነ
ሰው መልካም አድርጎአል። 38ስለዚህ ድንግ
ሊቱን ያገባ መልካም አደረገ፤ ያላገባም
የተሻለ አደረገ[*]።
39አንዲት ሴት ባሏ በሕይወት እስካለ
ድረስ ከእርሱ ጋር የታሰረች ናት፤ ባሏ ቢሞት
ግን፣ የፈለገችውን ሰው ለማግባት ነጻነት
አላት፤ ሰውየው ግን በጌታ መሆን አለበት።
40እንደ እኔ ከሆነ ግን ሳታገባ እንዲሁ ብት
ኖር ይበልጥ ደስተኛ ትሆናለች፤ እኔም
ደግሞ የእግዚአብሔር መንፈስ በእኔ ላይ ያለ
ይመስለኛል።

ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ

8ለጣዖት ስለ ተሠዋ ሥጋ ደግሞ ይህን
እላለሁ፤ ሁላችንም ዕውቀት እንዳለን
እናውቃለን[ሀ]። ዕውቀት ያስታብያል፤ ፍቅር
ግን ያንጻል። 2ዐውቃለሁ የሚል ሰው፣ ማወቅ
የሚገባውን ያህል ገና አላወቀም። 3እግዚአ
ብሔርን የሚወድ ሰው ግን በእግዚአብሔር ዘንድ
የታወቀ ነው።
4እንግዲህ፣ ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ ስለ መብ
ላት እንዲህ እላለሁ፤ በዚህ ዓለም ጣዖት ከንቱ
እንደ ሆነና ከአንዱ ከእግዚአብሔር በስተቀር
ሌላ አምላክ እንደሌለ እናውቃለን። 5መቼም
ብዙ አማልክትና ብዙ ጌቶች አሉ፤ በሰማ
ይም ሆነ በምድር አምላክ ተብለው የሚጠሩ
አማልክት ቢኖሩም፤ 6ለእኛ ግን ሁሉም
ነገር ከእርሱ የሆነ፣ እኛም ለእርሱ የሆን
አንድ አምላክ አብ አለን፤ ደግሞም ሁሉም
ነገር በእርሱ አማካይነት የሆነ፣ እኛም
በእርሱ አማካይነት የሆን አንድ ጌታ ኢየ
ሱስ ክርስቶስ አለን።
7ነገር ግን ይህን የሚያውቁ ሁሉም አይ
ደሉም፤ አንዳንድ ሰዎች እስከ አሁን ድረስ
ጣዖትን ማምለክ ስለ ለመዱ፣ እንዲህ ያለውን
ሥጋ ሲበሉ በእርግጥ ለጣዖት እንደ ተሠዋ
ያስባሉ፤ ኅሊናቸውም ደካማ ስለ ሆነ ይረክ
ሳል። 8ነገር ግን ምግብ ወደ እግዚአብሔር
አያቀርበንም፤ ባንበላ የሚጐድልብን ነገር
የለም፤ ብንበላም የምናተርፈው ነገር አይ
ኖርም።
9ነገር ግን ከነጻነታችሁ የተነሣ የምታደርጉት
ለደካሞች ዕንቅፋት እንዳይሆን ተጠንቀቁ።

7፥36 ቍ28
7፥38 ዕብ13፥4
7፥39 ሮሜ7፥2:3፤ 2ቆሮ6፥14
7፥40 ቍ25
8፥1 ቍ4:7:10፤ ሐሥ15፥20፤ ሮሜ15፥14
8፥2 1ቆሮ3፥18፤ 13፥8:9:12፤ 1ጢሞ6፥4
8፥3 ኤር1፥5፤ ሮሜ8፥29፤ገላ4፥9
8፥4 ቍ1:6:7:10፤ ዘፀ34፥15፤ዘዳ6፥4፤ መዝ86፥10፤ ሐሥ14፥15፤ 1ቆሮ10፥19፤ገላ4፥8፤ ኤፌ4፥6፤1ጢሞ2፥5
8፥5 2ተሰ2፥4
8፥6 ቍ4፤ ሚል2፥10፤ዮሐ1፥3፤ ሮሜ11፥36፤ኤፌ4፥5
8፥7 ቍ1፤ ሮሜ14፥14፤ 1ቆሮ10፥28
8፥8 ሮሜ14፥17
8፥9 ሮሜ14፥1፤2 ቆሮ6፥3፤ገላ5፥13

*36-38 *ወይም አንድ ሰው ድንግል የሆነችውን ልጁን በሚገባ እንዳልያዛት ካሰበና እርስዋም በዕድሜ እየገፋች ከሄደች፣ ማግባት እንዳለባት ካሰበ የወደደውን ያድርግ፤ ኀጢአት የለበትምና እንድታገባ ሊፈቅድላት ይገባል። ... 38 ስለዚህ ድንግል የሆነችውን ልጁ ለጋብቻ የሰጠ መልካም አደረገ፤ ለጋብቻ ያልሰጣትም የተሻለ አደረገ።*

ሀ1 *ወይም እናንተ እንደምትሉት* "ሁላችንም ዕውቀት አለን"

7፥36 *ያጫትን ድንግል በአግባቡ ካልያዘ፣ እርሷም በዕድሜ እየገፋች ከሄደች ... ይጋቡ፤* በቆሮንቶስ አማኞች ላይ ከደረሰው ተቃውሞ የተነሣ፣ አንድ ሰው እጮኛውን አለማግባት ይኖርበት ይሆናል፤ ነገር ግን እጮኛው የምታገባበት ዕድሜ እያለፈ የሄደ ከመሰለውና ሁኔታው ለእርሷ ያልተመቸ ሆኖ ከታየው ቢጋቡ እጅግ የተሻለ ነው።

7፥37 *ራሱንም በመግዛት ... መልካም አድርጓል፤* ባለበት ሁኔታ ውስጥ እጮኛውን ላለማግባት የሚወስን ቢኖር መልካም አድርጓል (ቍ 38)። ጳውሎስ እዚህ ላይ የሚናገረው ስሜቱን መቈጣጠር ስለሚችል ሰው ሳይሆን አይቀርም፤ ይህም በቍ 7 ላይ እንደተመለከተው ነው (ከቍ 9 ጋር ያነጻጽሩ)።

7፥39 *ባሏ በሕይወት እስካለ ድረስ ከእርሱ ጋር የታሰረች ናት፤* ጋብቻ የዕድሜ ልክ ትስስር ነው (ይሁን እንጂ በማቴ 19፥9 ላይ የተሰጠውን ምክንያት ይመ)። *ባሏ ቢሞት ግን፤* የጋብቻ ቃል ኪዳን የሚፈርሰው በሞት ነው፤ በመሆኑም አንድ ክርስቲያን ሌላ ክርስቲያን ማግባት ይችላል ("ሰውየው ግን በጌታ መሆን አለበት")።

7፥40 *ሳታገባ እንዲሁ ብትኖር፤* መበለት ሆና ማለት ነው። *እኔም ደግሞ የእግዚአብሔር መንፈስ በእኔ ላይ ያለ ይመስለኛል፤* ጳውሎስ በመንፈስ ቅዱስ እየተመራ እንደሚጽፍ በሙሉ ልብ ይናገራል።

8፥1 *ለጣዖት ስለ ተሠዋ፤* አረማውያን በሚሠውበት መሠዊያ ላይ የቀረበ ነው። ከመሥዋዕቱ የተረፈውን ሥጋ የጣዖቱ ካህናት፣ መሥዋዕት አቅራቢውና ከእርሱ ጋር ያሉ ሰዎች ይበሉታል (የቍ 10 ማብ ይመ)፤ ወይም ከመሥዋዕቱ የተረፈው ሥጋ በገበያ ይሸጣል። አንዳንድ ክርስቲያኖች በዚህ መልክ የቀረበውን ሥጋ ገዝቶ መብላት፣ ጣዖትን እንደ ማምለክና በክርስቶስ ካላቸው እምነት እንደ ማፈግፈግ ይቈጥሩ ነበር፤ ሌሎች ግን ያን ሥጋ ገዝቶ መብላት ምንም ችግር አያስከትልም ይሉ ነበር። *ስለ ... ሥጋ፤* የቆሮንቶስ ክርስቲያኖች ለጳውሎስ የጻፉለት ሌላው ጉዳይ ነበር (የ 7፥1 ማብ ይመ)። *ዕውቀት፤* በቍ2-6 ላይ ተብራርቶአል። *ዕውቀት ያስታብያል፤* ያልሆነውን የሆነ እየመሰለው ይኩራራል። *ፍቅር ግን ያንጻል፤* በቍ 7-13 ላይ ተብራርቶአል። አንድ ክርስትያን በእምነቱ ደካማ የሆነ ወንድሙን መውደድ ይገባዋል።

8፥2 *ገና አላወቀም፤* እጅግ አስተዋይና ዐዋቂ ክርስቲያን፣ ዕውቀቱ ውሱን መሆኑን ይረዳል። ሁሉን የሚያውቅ እግዚአብሔር ብቻ ነው (ከሮሜ 11፥33-36 ጋር ያነጻጽሩ)።

8፥3 *እግዚአብሔርን የሚወድ ሰው ግን በእግዚአብሔር ዘንድ የታወቀ ነው፤* ዕውቀቱን በእግዚአብሔር ፍቅር የሚገራ ሰው በእርግጥ በእግዚአብሔር ዘንድ የታወቀ፣ ተቀባይነት ያገኘና የተዋጀም መሆኑን ያሳያል (ገላ 48-9፤ 1ዮሐ47-8)።

8፥4 *ጣዖት ከንቱ እንደ ሆነና፤* እንደ እውነቱ ከሆነ አማልክትን አይወክሉም፤ ኀይልም የላቸውም (መዝ 115፥4-7፤ 135፥15-17፤ ኢሳ 44፥12-20 ይመ)፤ ይሁን እንጂ ከጣዖታቱ በስተ ጀርባ አጋንንት አሉ (10፥20)።

8፥5 *አምላክ ተብለው የሚጠሩ፤* በጥንት ግሪካውያንና ሮማውያን ሥነ ተረት ውስጥ የሚታወቁ ናቸው። *ብዙ አማልክትና ብዙ ጌቶች፤* እንዲህ ስለ ተባለ ብዙ አማልክትና ጌቶች አሉ ማለት አይደለም፤ እንዲህማ ቢሆን ኖሮ አንድ አምላክ ብቻ አለ የሚለውን ጽኑ የቅዱሳት መጻሕፍት ትምህርት በተቃረነ ነበር (ዘዳ 6፥4)። እዚህ ላይ ጳውሎስ የሚናገረው በእርግጥ ሕልውና ባይኖራቸውም እንደ አምላክ ተቈጥረው የሚመለኩ ከንቱ አማልክት መኖራቸውን ነው።

8፥6 *ሁሉም ነገር ከእርሱ የሆነ ... ሁሉም ነገር በእርሱ አማካይነት የሆነ፤* ዕብ 2፥10 ይመ። እግዚአብሔር አብ የፍጥረት ሁሉ መገኛ ነው (ሐሥ 4፥24)፤ ሁሉም ነገር ሕልውና ያገኘው በእግዚአብሔር ወልድ አማካይነት ነው (ዮሐ 1፥3፤ ቈላ 1፥16)።

8፥7 *ይህን የሚያውቁ፤* ጣዖት በራሱ ሕልውና እንደሌለው በማንም ዘንድ የታወቀ ነው። *ኅሊናቸውም ደካማ ስለ ሆነ ይረክሳል፤* ጣዖት በራሱ ሕልውና እንዳለው የሚመስላቸው ክርስቲያኖች ራሳቸውን ከዚህ አመለካከት ነጻ ማድረግ አይችሉም፤ ከዚህም የተነሣ አረማውያን በሚሠውበት መሠዊያ ላይ የቀረበውን ሥጋ በመብላታቸው ጣዖትን እንዳመለኩና ክርስቶስን እንደ በደሉ ይመስላቸዋል።

8፥9 *ከነጻነታችሁ፤* ጣዖት ከንቱ መሆኑን ተረድታችሁ ለጣዖት የተሠዋውን ሥጋ መብላታችሁ (ቍ 4) ማለቱ ነው። *ለደካሞች፤* ለጣዖት የተሠዋውን ሥጋ መብላት ትክክል አይደለም የሚሉት ደካማ ኅሊና ያላቸው ክርስቲያኖች ናቸው።

10አንተ ይህን የመሰለ ዕውቀት ኖሮህ፣ ደካማ
ኅሊና ያለው ሰው፣ በቤተ ጣዖት ስትበላ
ቢያይህ፣ ለጣዖት የተሠዋውን ምግብ ለመ
ብላት አይደፋፈርምን? 11ስለዚህ ክርስቶስ
የሞተለት ይህ ደካማ ወንድም በአንተ ዕው
ቀት ምክንያት ጠፋ ማለት ነው:: 12በዚህ
መንገድ ወንድሞቻችሁን በመበደልና ደካማ
ኅሊናቸውን በማቍሰል፣ ክርስቶስን ትበድ
ላላችሁ:: 13ስለዚህ እኔ የምበላው ነገር ወን
ድሜን የሚያሰናክለው ከሆነ፣ ወንድሜን
ላለማሰናከል ስል ከቶ ሥጋ አልበላም::

የሐዋርያ መብት

9 እኔ ነጻ ሰው አይደለሁምን? ሐዋርያስ
አይደለሁምን? ጌታችንን ኢየሱስን አላ
የሁትምን? እናንተስ በጌታ የድካሜ ፍሬዎች
አይደላችሁምን? 2ለሌሎች ሐዋርያ ባልሆን
እንኳ ለእናንተ ግን በእርግጥ ሐዋርያ ነኝ፤
ምክንያቱም በጌታ የሐዋርያነቴ ማኅተም
እናንተ ናችሁ::

3ለሚመረምሩኝ የምሰጠው መልስ ይህ
ነው:: 4ለመሆኑ፣ የመብላትና የመጠጣት
መብት የለንምን? 5እንደ ሌሎቹ ሐዋር
ያት፣ እንደ ጌታ ወንድሞችና እንደ ኬፋ[+]
ሁሉ፣ እኛስ አማኝ ሚስት ይዘን የመዞር
መብት የለንምን? 6ወይስ ጥረን ግረን
መኖር ያለብን እኔና በርናባስ ብቻ ነን?

7ለመሆኑ በገዛ ገንዘቡ በወታደርነት የሚ
ያገለግል ማን ነው? ወይን ተክሎ ፍሬውን
የማይበላ ማን ነው? መንጋ እየጠበቀ የከብቱን
ወተት የማይጠጣ ማን ነው? 8ይህን የምናገ
ረው እንደ ሰው አስተሳሰብ ነውን? የኦሪ
ትስ ሕግ ይህንኑ ይል የለምን? 9በሙሴ ሕግ፣
"የሚያበራየውን በሬ አፉን አትሰር" ተብሎ

8፥10 ቊ1:4:7
8፥11 ሮሜ14፥15:
20
8፥12 ማቴ18፥6፤
25፥40:45
8፥13 ማቴ5፥29
9፥1 ቊ19፤
1ቆሮ1፥1፤3፥6፤4፥15፤
15፥8፤2ቆሮ12፥12
9፥2 2ቆሮ3፥2:3
9፥4 ቊ14፤
ሐሥ18፥3
9፥5 ማቴ12፥ 46፤
1ቆሮ1፥12፤7፥7:8፤
9፥6 ሐሥ4፥36
9፥7 ዘዳ20፥6፤
ምሳ27፥18፤
1ቆሮ3፥6:8፤
2ጢሞ2፥3:4
9፥9 ዘዳ22፥1-4፤
25፥4፤ምሳ12፥10፤
1ጢሞ5፥18
9፥10 ምሳ11፥25፤
ሮሜ4፥ 23:24፤
2ጢሞ 2፥6
9፥11 ቊ14፤
ሮሜ15፥27፤ገላ6፥6
9፥12 ቊ15:18፤
ሐሥ18፥3፤2ቆሮ6፥3፤
11፥7-12
9፥13 ዘሌ6፥16:26፤
ዘዳ18፥1
9፥14 1ጢሞ5፥18
9፥15 ቊ12:18፤
ሐሥ18፥3፤
2ቆሮ11፥9:10
9፥16 ሐሥ9፥15፤
26፥16-18፤ሮሜ1፥14
9፥17 1ቆሮ3፥8:
14፤4፥1፤ ገላ2፥7፤
ቈላ1፥25

ተጽፎአልና:: ለመሆኑ፣ እግዚአብሔርን ያሳሰበው
የበሬ ጉዳይ ነውን? 10ይህን የተናገረው በእር
ግጥ ስለ እኛ አይደለምን? የተጻፈው በትክ
ክል ስለ እኛ ነው፤ ዐራሹ የሚያርሰው፣
አበራዩ የሚያበራየው ከምርቱ ድርሻ እን
ዳለው ተስፋ በማድረግ ነውና:: 11እኛ በእናንተ
መካከል መንፈሳዊ ዘር ዘርተን ከሆነ ለሥጋ
የሚሆን ነገር ብናጭድ ትልቅ ነገር መሆኑ
ነውን? 12ሌሎች ይህን መብት ከእናንተ
ማግኘት ከቻሉ፣ እኛ ይበልጥ ማግኘት አይገ
ባንምን?

እኛ ግን በዚህ መብት አልተጠቀምንም፤
ይልቁንም ለክርስቶስ ወንጌል ዕንቅፋት እንዳ
ንሆን ሁሉንም ነገር እንታገሣለን:: 13በቤተ
መቅደስ የሚያገለግሉ ምግባቸውን ከቤተ
መቅደስ እንደሚያገኙ፣ በመሠዊያውም የሚያ
ገለግሉ ከመሥዋዕቱ እንደሚካፈሉ አታው
ቁምን? 14እንደዚሁም ወንጌልን የሚሰብኩ
ለኑሮ የሚያስፈልጋቸውን ከወንጌል እንዲ
ቀበሉ ጌታ አዞአል::

15እኔ ግን ከእነዚህ መብቶች በአንዱ
እንኳ አልተጠቀምሁም፤ አሁንም ይህን የም
ጽፍላችሁ እንደነዚህ ያሉትን ነገሮች ታደር
ጉልኛላችሁ በሚል ተስፋ አይደለም፤ ማንም
ትምክህቴን ከንቱ ከሚያደርግብኝ ሞት ይሻለ
ኛልና:: 16ወንጌልን መስበኬ አያስመካኝም፤
የምሰብከው ግዴታዬ ስለ ሆነ ነው፤ ወንጌልን
ባልሰብክ ግን ወዮልኝ:: 17በፈቃደኝነት ብሰ
ብክ ሽልማት አለኝ፤ በፈቃደኝነት ካልሆነ
ግን፣ የምፈጽመው ተግባር የተጣለብኝን ዐደራ

[+]5 ጴጥሮስ ማለት ነው

8፥10 *በቤተ ጣዖት ስትበላ፤* የሥነ ቅርስ ተመራማሪዎች የጥንቷ ቆሮንቶስ በነበረችበት ስፍራ ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ የሚበላባቸው ክፍሎች ያሏቸው ሁለት አብያተ ጣዖታት አግኝተዋል:: ክርስቲያኖች ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ ወደሚበላበት ስፍራ በአረማውያን ወዳጆቻቸው ተጋብዘው ሊሆን ይችላል::

8፥11 *ይህ ደካማ ወንድም በአንተ ዕውቀት ምክንያት ጠፋ ማለት ነው፤* አንድ ደካማ ክርስቲያን አድርራጎቱ ትክክል አለመሆኑ እየተሰማው፣ ብርቱ በሆነው ክርስቲያን ድርጊት ተስቦ ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ ሊበላ ይችላል:: ይህን ተከትሎ የሚመጣው የመንፈስ መጐዳት በቊ 12 ላይ ተገልጾአል::

8፥12 *ደካማ ኅሊናቸውን በማቍሰል፤* ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ መብላት ትክክል አለመሆኑን እያወቀ መብላት ኅሊናን ሊያደንዝ ይችላል፤ ከዚህም የተነሣ ትክክል ያልሆነውን ነገር ማድረግ እየቀለለ ይመጣል፤ የኋላ ኋላም የሞራል ውድቀት ሊያስከትል ይችላል:: *ክርስቶስን ትበድላላችሁ፤* ክርስቶስ ለእናንተ እንደ ሞተ ሁሉ ለወንድማችሁም ሞቶአል (ቊ 11):: እንዲሁም ክርስቶስን መበደል ነው፤ ምክንያቱም የአካሉን ብልቶች (የቤተ ክርስቲያንን) አንድነት ያፈርሳል::

8፥13 *ከቶ ሥጋ አልበላም፤* ጳውሎስ ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ መብላት ምንም ጉዳት እንደማያመጣበት ቢያውቅም፣ ደካማ ወንድሙን የሚያሰናክል መስሎ ከታየው ግን ለዘላለም ሥጋ ባይበላ ይመረጣል::

9፥1 *እኔ ነጻ ሰው አይደለሁምን?* እኔስ እንደ ማንኛውም ክርስቲያን መብት የለኝምን? ማለቱ ነው:: *ሐዋርያስ አይደለሁምን?* በቆሮንቶስና (2ቆሮ 12፥11-12) በሌላም ቦታ የነበሩ አንዳንድ ሰዎች (ገላ 1፥1፤ 1፥15-2፥10) የጳውሎስን ሐዋርያነት ተጠራጥረው ነበር:: ጳውሎስ ሐዋርያ መሆኑን ለማረጋገጥ ሌሎች ሐዋርያት ጌታ ኢየሱስን እንዳዩት ሁሉ (ሐሥ 1፥21-22)፣ እርሱም ማየቱን (ሐሥ 9፥ 1-9፤ 22፥6-16፤ 26፥12-18) እንደ ማስረጃ ያቀርባል:: ከዚህም በላይ አገልግሎቱ እውነተኛ መንፈሳዊ ፍሬ (የቆሮንቶስን ሰዎች) ማፍራቱ፣ በእርግጥ ሐዋርያ መሆኑን ሊያሳያቸው እንደሚችል ጨምሮ ይናገራል::

9፥4 *የመብላትና የመጠጣት መብት፤* ጳውሎስና በርናባስ የእግዚአብሔር አገልጋዮች እንደ መሆናቸው መጠን፣ ምግባቸውንና ለኑሮ የሚያስፈልጋቸውን ወጪ ሁሉ ከቤተ ክርስቲያን የማግኘት መብት ነበራቸው (ከቊ 6:13-14 ጋር ያነጻጽሩ)::

9፥5 *አማኝ ሚስት ይዘን፤* ጳውሎስ ቢፈልግ ኖሮ ሚስት የማግባት መብት እንደነበረው ይናገራል:: እንዲህ ሲባል ግን አንዳንዶች እንደሚሉት ጳውሎስ አግብቶ ነበር ማለት አይደለም (7፥7 ይመ):: ጴጥሮስን ጨምሮ ሌሎች ሐዋርያት ግን ሚስቶች ነበሯቸው (ማር 1፥30 ይመ)::

9፥11 *ለሥጋ የሚሆን ነገር፤* የቆሮንቶስ ሰዎች ማዘጋጀት ያባቸውን ምግብ፣ መኝታና ሌላውንም ወጪ ማለት ነው (ከገላ 6፥6 ጋር ያነጻጽሩ):: ጳውሎስ እዚህ ላይ በመርሕ ደረጃ ክርስቲያን አገልጋዮች የድካማቸውን ዋጋ ማግኘት እንዳለባቸው ያስቀምጣል::

9፥12 *በዚህ መብት አልተጠቀምንም፤* ጳውሎስ በም 9 ላይ ያነሳው ርእስ ጉዳይ ነው:: ሐዋርያው የቆሮንቶስ ክርስቲያኖችን ስለሚወዳቸው ብቻ ማንሣት የነበረበት ነገር ግን ያላነሣቸው ብዙ መብቶች ነበሩት:: በመሆኑም በም 8 ላይ ለሌሎች ሲል መብቱን መተው እንደሚገባው የተናገረውን በም 9 ላይ አንዳንድ መብቶቹን ወደ ጐን በመተው የራሱን ሕይወት እንደ ምሳሌ ያቀርባል:: አማኞች ለሌሎች ሲሉ መብታቸውን ለመተው ፈቃደኞች መሆን ይኖርባቸዋል::

9፥13 *በቤተ መቅደስ የሚያገለግሉ፤* የቆሮንቶስ አማኞች ይህን የሚረዱት ከብሉይ ኪዳን ከተማሩት ብቻ ሳይሆን (ከዘሌ 7፥28-36፤ ዘኍ 18፥8-20 ጋር ያነጻጽሩ) በግሪክና በሮም አብያተ ጣዖታትም የተለመደ ነገር በመሆኑ ነው::

9፥15 *ትምክህቴን፤* ትምክህቱ፣ ለአገልግሎቱ ክፍለነዋል እንዳይሉት ወንጌልን በነጻ መስበኩ ነው::

9፥16 *የምሰብከው ግዴታዬ ስለ ሆነ ነው፤* ጳውሎስ ወንጌልን እንዲሰብክ ጌታ ታላቅ ዐደራ ሰጥቶታል (ሐሥ 9፥1-16፤26፥16-18፤ በተጨማሪ ኤር 20፥9 እና ማብ ይመ)::

መመጣት ብቻ ይሆናል። 18ታዲያ ሽልማቴ
ምንድን ነው? ሽልማቴማ ወንጌልን ስሰብክ
በመብቴ ሳልጠቀም ወንጌልን ያለ ክፍያ
መስበክ ነው።
19እኔ ነጻ ሰው ነኝ፤ የማንም ባሪያ አይደ
ለሁም፤ ነገር ግን ብዙዎችን እመልስ ዘንድ
ራሴን ለሰው ሁሉ ባሪያ አደርጋለሁ። 20አይሁ
ድን እመልስ ዘንድ ከአይሁድ ጋር እንደ አይ
ሁዳዊ ሆንሁ፤ እኔ ራሴ ከሕግ በታች ሳልሆን፣
ከሕግ በታች ያሉትን እመልስ ዘንድ ከሕግ
በታች እንዳሉት ሆንሁ። 21እኔ ራሴ ከእግዚ
አብሔር ሕግ ነጻ ያልሆንሁና፣ ለክርስቶስ ሕግ
የምገዛ ብሆንም፣ ሕግ የሌላቸውን እመልስ
ዘንድ፣ ሕግ እንደሌለው ሰው ሆንሁ። 22ደካሞ
ችን እመልስ ዘንድ፣ ከደካሞች ጋር እንደ
ደካማ ሆንሁ። በሚቻለኝ ሁሉ አንዳንዶችን
አድን ዘንድ፣ ከሁሉም ጋር ሁሉን ነገር
ሆንሁ። 23ይህን ሁሉ የማደርገው፣ ከወንጌል በረ
ከት እካፈል ዘንድ፣ ስለ ወንጌል ብዬ ነው።
24በሩጫ ውድድር የሚሮጡ ብዙዎች እንደ
ሆኑ፣ ሽልማቱን የሚቀበለው ግን አንዱ ብቻ
እንደ ሆነ አታውቁምን? ስለዚህ ሽልማቱን
እንደሚቀበል ሰው ሩጡ። 25ለውድድር የሚ
ዘጋጅ ማንኛውም ሰው በሁሉም ነገር ራሱን
ይገዛል እነርሱ ዐላፊ ጠፊ የሆነውን አክሊል
ለማግኘት ይደክማሉ፤ እኛ ግን ለዘላለም
የማይጠፋውን አክሊል ለማግኘት እንደክማ
ለን። 26ስለዚህ እኔ ግብ እንደሌለው ሰው

9፥18 ቊ12፡15፤
2ቆሮ11፥7፤12፥13
9፥19 ቊ1፤
ማቴ18፥15፤
2ቆሮ4፥5፤ገላ5፥13፤
1ጴጥ3፥1
9፥20 ሐሥ16፥3፤
21፥20-26፤
ሮሜ2፥12፤11፥24
9፥21 ሮሜ2፥12፡14፤
ገላ6፥2
9፥22 ሮሜ11፥14፤
14፥1፤1ቆሮ2፥3፤
10፥33
9፥24 ቊ25፡26፤
ገላ2፥2፤5፥7፤
ፊል2፥16፤3፥14፤
ቈላ2፥18፤2ጢሞ4፥7፤
ዕብ12፥1
9፥25 2ጢሞ2፥5፤
4፥8፤ያዕ1፥12፤
1ጴጥ5፥4፤ራእ2፥10፤
3፥11
9፥26 ቊ24፤
1ጢሞ6፥12
9፥27 ቊ24፤
ሮሜ8፥13
10፥1 ዘፀ13፥21፤
14፥22፡29፤
መዝ66፥6፤105፥39፤
ሮሜ11፥25
10፥2 ሮሜ6፥3
10፥3 ዮሐ6፥31
10፥4 ዘፀ17፥6፤
ዘኊ20፥11፤
መዝ78፥15፤105፥41
10፥5 ዘኊ14፥29፤
ዕብ3፥17፤ይሁ5

በከንቱ አልሮጥም፤ ደግሞም ነፋስን እንደ
ሚጐስም ሰው እንዲያው አልታገልም፤ 27ነገር
ግን ለሌሎች ከሰበክሁ በኋላ እኔ ራሴ ውድቅ
ሆኜ እንዳልቀር፣ ሰውነቴን እየጐሰምሁ እን
ዲገዛልኝ አደርገዋለሁ።

በእስራኤል የደረሰው እንዳይደርስብን እንጠ ንቀቅ

10 ወንድሞች ሆይ፤ አባቶቻችን ሁሉ
ከደመናው በታች እንደ ነበሩና በባሕሩ
ውስጥ እንደ ተሻገሩ ታውቁ ዘንድ እፈልጋ
ለሁ። 2እነርሱ ሁሉ ከሙሴ ጋር ለመተባበር
በደመናና በባሕር ተጠመቁ። 3ሁሉም ከአንድ
መንፈሳዊ ምግብ በሉ፤ 4ሁሉም ከአንድ
መንፈሳዊ መጠጥ ጠጡ፤ ይከተላቸው ከነበረው
መንፈሳዊ ዐለት ጠጥተዋልና፤ ያ፣ ዐለት
ክርስቶስ ነበረ። 5ይሁን እንጂ እግዚአብሔር
በብዙዎቹ ደስ ስላልተሰኘ በበረሓ ወድቀው
ቀሩ።
6እነርሱ ክፉ እንደ ተመኙ፣ እኛም ደግሞ
እንዳንመኝ እነዚህ ነገሮች ምሳሌ ሆነውልናል።
7"ሕዝቡ ሊበሉና ሊጠጡ ተቀመጡ፤ ሊዘ
ፍኑም ተነሡ" ተብሎ እንደ ተጻፈ፣ ከእነርሱ
አንዳንዶቹ እንዳደረጉት ጣዖት አምላኪዎች
አትሁኑ። 8ከእነርሱ አንዳንዶቹ ዝሙት
ፈጽመው በአንድ ቀን ሀያ ሦስት ሺህ ሰው
እንደ ረገፈ፣ እኛም ዝሙት አንፈጽም።

10፥6 ቊ11 10፥7 ቊ14፤ ዘፀ32፥4፡6፡19 10፥8 ዘኊ25፥1-9

9፥18 *ሽልማቴ ... ወንጌልን ... መስበክ ነው፤* የጳውሎስ ሽልማት ምድራዊ ጥቅም ሳይሆን ለቆሮንቶስ ሰዎች ወንጌልን ያለ ክፍያ በመስበክ የሚኖረው ትምክህት ነው፤ ደግሞም ምግብና መጠጥ እንዲሁም መጠለያና ክፍያ የማግኘት መብቱን ሠተው ነው (ቊ 3-12)።

9፥19 *ራሴን ለሰው ሁሉ ባሪያ አደርጋለሁ፤* ጳውሎስ የተወው ወንጌልን በመስበክ ማግኘት የሚገባውን ምድራዊ ጥቅም ብቻ ሳይሆን፣ ማኅበራዊና መንፈሳዊ መብቱንም በፈቃዱ ትቶ አል። *እመልስ ዘንድ፤* ክርስቶስን እንዲከተሉ ነው።

9፥20 *ከሕግ በታች ያሉትን፤* በብሉይ ኪዳን ሕግና ሥርዐት ሥር ያሉትን አይሁድ ነው። *ከሕግ በታች እንዳሉት ሆንሁ፤* ጳውሎስ ለአይሁድ ሲል ለእነርሱ ሕግ ራሱን አስገዛ (ሐሥ 16፥3፤ 18፥18፤ 21፥20-26)።

9፥21 *ለክርስቶስ ሕግ፤* የክርስቶስን ትምህርት ሳይሆን አይቀርም፤ ሆኖም ይህን ብቻ ያመለክታል ማለት አይደለም። *ሕግ የሌላቸውን፤* በብሉይ ኪዳን ሕግ መሠረት ያልኖሩትን አሕዛብ ነው። *ሕግ እንደሌለው ሰው ሆንሁ፤* ጳውሎስ ለክርስቶስ ያለውን ታማኝነት ሳያጓድል በአሕዛብ ሥርዐት ይመላለስ ነበር።

9፥22 *ደካሞች፤* ኅሊናቸው ደካማ የሆነባቸውን ነው (8፥9-12)። *ደካማ ሆንሁ፤* ጳውሎስ ባገኘው ነጻነት በመጠቀም ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ ለመብላት አልደፈረም (8፥9፡13)።

9፥23 *በረከት፤* በረከቱ ወንጌልን በመስበክ ለክርስቶስ ታማኝ መሆኑ፣ በጌታ፣ "መልካም አደረግህ" መባሉና (ማቴ 25፥21) ሌሎች ወደ ክርስቶስ ሲመጡ ማየቱ ነበር።

9፥24 *በሩጫ ውድድር የሚሮጡ፤* የሩጫ ውድድር ለቆሮንቶስ ሰዎች አዲስ ነገር አልነበረም፤ ምክንያቱም ከኦሎምፒክ ውድድር፣ ቀጥሎ ከፍተኛ ግምት የሚሰጠው ኢስታሚን በመባል የሚታወቅ ውድድር በየሁለት ዓመቱ ይደረግ ነበር። *ሽልማቱን፤* በጥንት ዘመን ለአሸናፊዎች የሚሰጠው ሽልማት ውሎ አድሮ የሚረግፍ የአበባ ጒንጒን ነበር (ቊ 25)፤

9፥25 *ለዘላለም የማይጠፋውን አክሊል፤* 2ጢሞ 4፥8፤ ያዕ 1፥12፤ 1ጴጥ 5፥4፤ ራእ 2፥10፤ 3፥11፤ 4፥10 እና ማብ ይመ።

9፥26 *ግብ እንደሌለው ... አልሮጥም፤* ፊል 3፥14 ይመ።

9፥27 *ሰውነቴን እየጐሰምሁ እንዲገዛልኝ አደርገዋለሁ፤* ጳውሎስ እዚህ ላይ የቦክስን ውድድር ከክርስቲያናዊ ሕይወት ጋር ያነጻጽራል። እንዲያው ያለ ግብ ነፋስን መጐሰም ሳይሆን፣ ክርስቶስን ለማገልገል ሲል ሰውነቱን በሚገባ፣ ይቈጣጠራል። *ውድቅ ሆኜ እንዳልቀር፤* ጳውሎስ ኀጢአትን እየተዋጋ በፍጹም ትጋት ጌታን ማገልገል እንዳለበት ተረድቶአል፤ አለበለዚያ አገልግሎቱ ከንቱ ይሆናል (1ቆሮ 3፥10-15 ይመ)።

10፥1 *ከደመናው በታች፤* በእግዚአብሔር ገዥነትና ምሪትነት ሥር (ዘፀ 13፥21-22፤ ዘኊ 9፥15-23፤ 14፥14፤ ዘዳ 1፥33፤ መዝ 78፥14) ማለት ነው። እርሱ እየመራቸው ሳለ የጐደለባቸው አንዳች ነገር አልነበረም፤ ባሕሩንም አሻገራቸው (ዘፀ 14፥22፡29)።

10፥2፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ እንደ መሆናቸው መጠን፣ በማዳን ዕቅዱ ውስጥ አንድነት አግኝተዋል፤ እግዚአብሔር ለሾመው መሪ፣ ለሙሴ ታዛዥ ሆነዋል (ዘፀ 14፥31)። *ተጠመቁ፤* የክርስቲያኖች ጥምቀት ክርስቶስ አዳኝና ጌታ መሆኑን አምነው መቀበላቸውን እንደሚያመለክት ሁሉ፣ የአይሁድም ጥምቀት ሙሴ ታዳጊያቸውና መሪያቸው መሆኑን አምነው መቀበላቸውን የሚያሳይ ነው።

10፥3-4 *መንፈሳዊ ምግብ ... መንፈሳዊ መጠጥ፤* መናውና ከዐለቱ የፈለቀው ውሃ፥ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ዘወትር እያዘጋጀ የሚያቀርበው ነገር ሁሉ ምሳሌ ነው (ዘፀ 16፥2-36፤ 17፥1-7፤ ዘኊ 20፥2-11፤21፥16)።

10፥4 *ያ፣ ዐለት ክርስቶስ ነበረ፤* ውሃው የፈለቀበት ዐለትና መናው፣ የሕይወት እንጀራና የሕይወት ውሃ በሆነው በክርስቶስ አማካይነት (ዮሐ 4፥14፤ 6፥30-35) ለምናገኘው ሰማያዊ መግቦት ምሳሌዎች ናቸው።

10፥5 *እግዚአብሔር በብዙዎቹ ደስ ስላልተሰኘ፤* እስራኤላውያን ታላቅ ዕድል ቢሰጣቸውም (ቊ 1-4)፣ እግዚአብሔርን አልታዘዙም፤ በዚህም ምክንያት እግዚአብሔር ፊቱን አዞረባቸው፤ ከግብፅ ከወጡት ጐልማሶች መካከል ወደ ከነዓን ለመግባት የተፈቀደላቸው ካሌብና ኢያሱ ብቻ ነበሩ (ዘኊ 14፥22-24፡ 28-35፤ ኢያ 1፥1-2)።

10፥6 *እነርሱ ... እንደ ተመኙ፤* ጳውሎስ ለማለት የፈለገው በቊ 7-10 ላይ ተገልጾአል።

10፥7 *ጣዖት አምላኪዎች፤* ከወርቅ የተሠራውን የጥጃ ምስል በሚያመልኩበት ጊዜ የነበረውን ሁኔታ ያመለክታል (ዘፀ 32፥1-6)፤ ሕዝቡም ለጣዖት የተሠዋውን ምግብ በልቶ ነበርና (ከም 8 ጋር ያነጻጽሩ)።

10፥8፤ የእስራኤል ሕዝብ ብዔልፌጎርን እንዳመለከ የሚያመለክት ሲሆን (ዘኊ 25፥1-9)፣ ይህን የሞዓባውያንን አምላክ ከሚያገለግሉ ወጣት ሴቶች ጋር ዝሙት ፈጽመው ነበር። *ሀያ ሦስት ሺህ፤* በዕብራይስጡና በሰብዓ ሊቃናት ትርጒም በዘኊ

[9]ከእነርሱ አንዳንዶቹ ጌታን እንደ ተፈታተኑና
በእባብ ተነድፈው እንደ ጠፉ፣ እኛም ጌታን
አንፈታተን:: [10]ከእነርሱ አንዳንዶቹ እንዳጉረ
መረሙና በአጥፊው እንደ ጠፉ፣ አታጉረ
ምርሙ::
[11]ይህ ሁሉ ምሳሌ ይሆን ዘንድ በእነርሱ
ላይ ደረሰ፤ የዘመናት ፍጻሜ የደረሰብንን
እኛን ለማስጠንቀቅም ተጻፈ:: [12]ስለዚህ ተደላ
ድዬ ቆሜአለሁ የሚል ቢኖር እንዳይወድቅ
ይጠንቀቅ:: [13]በሰዎች ሁሉ ላይ ከደረሰው
የተለየ ፈተና አልደረሰባችሁም፤ እግዚአብሔር
ታማኝ ነው፤ ስለዚህ ከምትችሉት በላይ እንድ
ትፈተኑ አይተዋችሁም፤ ነገር ግን በምትፈተኑ
በት ጊዜ ፈተናውን መታገሥ እንድትችሉ፣
መውጫ መንገዱን ያዘጋጅላችኋል::

ከጣዖት ጋር አለመተባበር

[14]ስለዚህ ወዳጆቼ ሆይ፤ ከጣዖት አምልኮ
ሽሹ:: [15]ይህን የምናገረው አስተዋይ ለሆኑ
ሰዎች ነው፤ ስለምናገረው ነገር እናንተው
ፍረዱ:: [16]የምንባርከው የበረከት ጽዋ ከክር
ስቶስ ደም ጋር ኅብረት ያለው አይደለምን?
የምንቈርሰውስ እንጀራ ከክርስቶስ ሥጋ ጋር
ኅብረት ያለው አይደለምን? [17]እንጀራው አንድ
እንደ ሆነ፣ እኛም ብዙዎች ሆነን ሳለ አንድ
አካል ነን፤ ሁላችን አንዱን እንጀራ እንካፈ
ላለንና::
[18]እስቲ የእስራኤልን ሕዝብ አስቡ፤ መሥ
ዋዕቱን የሚበሉት ከመሠዊያው ጋር ኅብ
ረት አልነበራቸውምን? [19]ታዲያ፣ ለጣዖት
የተሠዋ ነገርም ሆነ ጣዖቱ ራሱ ዋጋ ያለው
ነገር ነው ማለቴ ነውን? [20]አይደለም፤ አሕ
ዛብ የሚሠዉት ለእግዚአብሔር ሳይሆን ለአጋ
ንንት ነው፤ ከአጋንንት ጋር እንድትተባ
በሩም አልሻም:: [21]የጌታን ጽዋና፣ የአጋን
ንትን ጽዋ በአንድ ላይ መጠጣት አትችሉም፤
ከጌታ ማዕድና ከአጋንንት ማዕድ ተካፋይ
መሆን አትችሉም:: [22]ጌታን እናስቀናውን?
በብርታትስ ከእርሱ እንበልጣለንን?

የአማኞች ነጻነት

[23]"ሁሉ ነገር ተፈቅዶአል"፤ ነገር ግን
ሁሉም ነገር አይጠቅምም፤ "ሁሉም ነገር
ተፈቅዶአል"፤ ነገር ግን ሁሉም ነገር አያን
ጽም:: [24]እያንዳንዱ ሰው የባልንጀራውን
ጥቅም እንጂ የራሱን ብቻ አይፈልግ::
[25]በኀሊና ምርምር ውስጥ ሳትገቡ በሥጋ
ገበያ የሚሸጠውን ሁሉ ብሉ፤ [26]"ምድርና
በውስጥዋ ያለው ሁሉ የጌታ ነውና::"
[27]የማያምን ሰው ጋብዞአችሁ ለመሄድ
ብትፈልጉ በኀሊና ምርምር ውስጥ ሳትገቡ
የቀረበላችሁን ሁሉ ብሉ:: [28]ነገር ግን አንዱ፣
"ይህ ለጣዖት የተሠዋ ነው" ቢላችሁ ይህን ስለ

10፥9 ዘፀ17፥2፤ ዘኊ21፥5:6፤ መዝ78፥18፤95፥9፤ 106፥14
10፥10 ዘፀ12፥23፤ ዘኊ16፥41:49፤17፥5: 10፤1ዜና21፥15፤ ዕብ11፥28
10፥11 ቍ6፤ ሮሜ4፥24፤13፥11
10፥12 ሮሜ11፥20፤ 2ቆሮ1፥24
10፥13 1ቆሮ1፥9፤ 2ጴጥ2፥9
10፥14 ቍ7፤ ዕብ6፥9፤1ጴጥ2፥11፤ 1ዮሐ2፥7፤5፥21፤ ይሁ3
10፥16 ማቴ14፥19፤ 26፥26-28፤ 1ቆሮ11፥23-25
10፥17 ሮሜ12፥5
10፥18 ዘሌ7፥6: 14:15
10፥19 1ቆሮ8፥4
10፥20 ዘሌ17፥7፤ ዘዳ32፥17፤ መዝ106፤37፤ ራእ9፥20
10፥21 2ቆሮ6፥15:16
10፥22 ዘዳ32፥16: 21፤1ነገ14፥22፤ መዝ78፥58፤ መክ6፥10፤ኢሳ45፥9፤ ኤር44፥8
10፥23 1ቆሮ6፥12
10፥24 ቍ33፤ ሮሜ15፥1:2፤ 1ቆሮ13፥5፤ፊል2፥4:21 10፥25 ሐሥ10፥15፤ 1ቆሮ8፥7 10፥26 ዘፀ9፥29፤19፥5፤ ኢዮ41፥11፤ መዝ24፥1፤50፥12፤ 1ጢሞ4፥4
10፥27 ሉቃ10፥710፥28 1ቆሮ8፥7: 10-12

25፥9 ላይ ሀያ አራት ሺህ ይላል፤ የጳውሎስ ትኵረት አኀዙ ላይ ሳይሆን፣ መልእክቱ ላይ ነው:: በሌላም በኩል ሊጠቀስ የፈለገው በአንድ ቀን ያለቁትን ብቻ እንጂ፣ በማግሥቱ ወይም ከዚያ በኋላ ያለቁትን ሳይጨምር ሊሆን ይችላል (ዘኊ 25፥4 ይመ)::

10፥10 *አታጉረምርሙ፤* በዘኊ 16፥41 ላይ እንደተገለ ጸው ነው:: *በአጥፊው፤* እዚህ ላይ ጳውሎስ እስራኤላውያን በሙሴና በአሮን ላይ ባጉረመረሙ ጊዜ (ዘኊ 16፥41)፣ ከእግዚ አብሔር ታዞ መቅሠፍት ያመጣውን መልአክ (ዘኊ 16፥46-50) በዘፀ 12፥23 ላይ ከተጠቀሰው መልአክ ጋር ያገናዝበዋል::

10፥11 *የዘመናት ፍጻሜ፤* ከጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ጀምሮ እስከ ዳግም ምጽአቱና ከዚያም በኋላ ያለውን ዘመን ያጠቃልላል:: እግዚ አብሔር ባለፉት ዘመናት ለሕዝቡ ሲያደርግ የነበረው ሁሉ፣ በመሲሑ አማካይነት ፍሬያማ የሚሆንበት የመጨረሻው ዘመን ነው:: *ለማስጠንቀቅም ተጻፈ፤* የሮሜ 15፥4 ማብ ይመ::

10፥13 *ፈተና፤* መፈተን በራሱ ኀጢአት አይደለም፤ ጌታም ተፈትኖ ነበር (ማቴ 4፥1-11)፤ ለፈተና እጅ መስጠት ግን ኀጢአት ነው:: *መታገሥ እንድትችሉ፤* በእግዚአብሔር ጸጋ የኀጢአትን ፈተና መቋቋም ይቻላል::

10፥14 *ከጣዖት አምልኮ ሽሹ፤* በዘፀ 32፥1-6 ላይ ከተጠቀሰው ዐይነት ነው:: የቆሮንቶስ ክርስቲያኖች ወደ እምነት የመጡት ከጣዖት አምላኪ ኅብረተ ሰብ ነው:: የቆሮንቶስ ክርስቲያኖች የዕለት ተለት ተግባ ራቸውን በሚያከናውኑበት ጊዜ እንደ አፖሎ፣ አስክሌፒስ፣ ዲሜ ጥሪ፣ አፍሮዲቴና በሌሎች ተባዕትና እንስት አማልክት ስም የቆሙ አብያተ ጣዖታት ይጐበኙ ነበር:: በተለይ አፍሮዲቴ በተባለች እንስት አምላክ ስም በቆመው ቤተ ጣዖት ውስጥ፣ በርካታ ሴት አመንዝሮች ለዚሁ ተግባር ይገኙ ስለ ነበር የሚያጋጥመው ፈተና ብርቱ ነበር::

10፥16 *የበረከት ጽዋ፤* በአይሁድ የፋሲካ በዓል ላይ ከሚጠ ጡት ጽዋዎች መካከል አንዱ ሲሆን፣ የጌታ እራት ሥርዐት የተመ ሠረተው በዚያው ወቅት ነበር (ማቴ 26፥17-30፤ ማር 14፥12-26፤ ሉቃ 22፥7-23):: *ከክርስቶስ ደም ጋር ኅብረት ያለው፤* ከተሰቀለው ክርስቶስ ጋር ኅብረት ያለው መሆኑን የሚገልጽ መታሰቢያ ምልክት እንጂ በእርግጥ ደሙን መጠጣት አይደለም:: የጌታ እራት ሥርዐት ሆኖ በተመሠረተ ጊዜ፣ ጌታ ኢየሱስ ገና ደሙን አላፈሰሰም ነበር፤ ስለዚህ የጌታ እራት የሚያስታውሰን ጌታን ራሱን ነው (11፥25)::

10፥17 *አንዱን እንጀራ፤* ብዙ አማኞች ከአንዱ እንጀራ መካፈላቸው የሚያሳየው የክርስቶስ አካል የሆነችውን የቤተ ክርስ ቲያንን አንድነት ነው፤ የምትመገበውም ያንኑ አንዱን የሕይወት እንጀራ ነው (ዮሐ 6፥33-58 ይመ)::

10፥18 *መሥዋዕቱን የሚበሉት ከመሠዊያው ጋር ኅብረት አልነበራቸውምን?* እስራኤላውያን በመሠዊያው ላይ ከቀረበው መሥዋዕት በበሉ ጊዜ (ዘሌ 7፥15፤ 8፥31፤ ዘዳ 12፥17-18)፣ ያመልኩ የነበረው የመሥዋዕቱን ሥርዐት የደነገገውንና መ ሠዊያው ራሱ የእርሱ የሆነውን እግዚአብሔርን ነው:: እንዲሁም አረማውያን መሥዋዕት በሚያቀርቡበት ጊዜ፣ ያመልኩ የነበረው አጋንንትን ነው (ቍ 20-21):: ደግሞም እንደ አምላክ ለሚቈጠር ጣዖታት የሚቀርበው መሥዋዕት ከንቱ እንደ ሆነ ተናግሮአል፤ ምክንያቱም ጣዖታቱ ራሳቸው ከንቱ ከመሆናቸውም በላይ፣ የሚመለኩት አማልክት በእርግጥ አምላክ አይደሉም:: እንደ እውነቱ ግን የሚመለኩት በእጅ የተሠሩት ጣዖታት ሳይሆኑ፣ በውስጣቸው ያደሩት አጋንንት ናቸው:: የእግዚአብሔር ሕዝብ ለጣዖታት የተሠዋ ሥጋ ከበሉ፣ ከጣዖት አምላኪዎች ጋር በቤተ ጣዖት መሳተፍ የለባቸውም፤ በቤተ ጣዖት ገብቶ መብላት ከአጋንንት ጋር እንደ መተባበር ይቈጠራል (ቍ 20)::

10፥22 *ጌታን እናስቀናውን?* ከአረማውያን ጋር የእነርሱን አማልክት በማምለክ ነው (ከዘፀ 20፥5፤ ዘዳ 32፥21፤ መዝ 78፥58 ጋር ያነጻጽሩ)::

10፥23 *ሁሉም ነገር አያንጽም፤* የ6፥12 ማብ ይመ:: የራ ስን ነጻነትና መብት ማየት ብቻ ሳይሆን ለሌሎችም ማሰብ ያስፈልጋል (ቍ 24 ይመ፤ ከ 8፥1፤ ገላ 6፥2 ጋር ያነጻጽሩ)::

10፥25 *በሥጋ ገበያ የሚሸጠውን ሁሉ ብሉ፤* ለጣዖት የተ ሠዋ ሥጋ ቢሆንም፣ ለገበያ በመቅረቡ ከአረማውያን ባዕድ አምልኮ አሠራር ነጻ ነው::

10፥26፤ ከመዝ 24፥1 የተወሰደ ሲሆን አይሁድ በማዕድ ላይ የሚጠቀሙበት የቡራኬ ቃል ነው (ከመዝ 50፥12፤89፥11 ጋር ያነጻጽሩ)::

10፥27 *የቀረበላችሁን ሁሉ ብሉ፤* ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ ይሁን ወይም አይሁን እንዳች ጥያቄ አታቅርቡ፤ ሥጋው ለጣዖት የተ ሠዋ ቢሆንም ርእሰ ጒዳዩ እስካልተነሣ ድረስ መብላት ይቻላል::

10፥28 *ስለ ነገራችሁ ሰው፤* ሥጋው ለጣዖት የተሠዋ መሆኑን ዐውቃችሁ ብትበሉ፣ እንዲህ ስታደርጉ ያያችሁ ሰው (አማኝ ይሁን ወይም አይሁን) ነገሩን እንደ ደገፋችሁ፣ አልፎ

ነገራችሁ ሰውና ለኅሊናችሁ ስትሉ አትብሉ*::
29ይህን የምለውም ስለዚያ ሰው ኅሊና እንጂ
ስለ አንተ አይደለም፤ ነጻነቴስ በሌላ ሰው
ኅሊና ለምን ይመዘን? 30ምግቡን በምስጋና
የምበላ ከሆነ፣ ስግዚስብሔርን ባመሰገንሁበት
ነገር ለምን እወቀሳለሁ?

31እንግዲህ ስትበሉም ሆነ ስትጠጡ፣ ወይም
ማንኛውንም ነገር ስታደርጉ ሁሉንም ነገር
ስስግዚስብሔር ክብር አድርጉት:: 32ለአይሁድም
ሆነ ለግሪኮች ወይም ስስግዚስብሔር ቤተ ክር
ስቲያን መሰናክል አትሁኑ፤ 33እኔ ሰውን
ሁሉ በማንኛውም ረገድ ለማስደሰት እንደ
ምጥር እናንተም እንዲሁ አድርጉ፤ ብዙዎችም
ይድኑ ዘንድ፣ ለራሴ የሚጠቅመውን ሳይሆን
ለእነርሱ የሚጠቅመውን እሻለሁና::

11 እኔ የክርስቶስን ምሳሌ እንደምከተል
እናንተም የእኔን ተከተሉ::

ሥርዐት ያለው አምልኮ

2በሁሉም ነገር ስለምታስቡልኝና ከእኔ
የተቀበላችሁትን ትምህርት† አጥብቃችሁ
ስለ ያዛችሁ አመሰግናችኋለሁ::

3ነገር ግን ይህን እንድታውቁ እወዳለሁ፤
የወንድ ሁሉ ራስ ክርስቶስ ነው፤ የሴትም
ራስ ወንድ ነው፤ የክርስቶስም ራስ ስግዚስ
ብሔር ነው:: 4ራሱን ተከናንቦ የሚጸልይ
ወይም ትንቢት የሚናገር ማንኛውም ወንድ
የእርሱን ራስ ያዋርዳል፤ 5ራሷን ሳትሸፍን የም
ትጸልይ ወይም ትንቢት የምትናገር ማንኛዋም
ሴት የእርሷን ራስ ታዋርዳለች፤ ጠጕርዋን
እንደ ተላጨች ይቈጠራልና:: 6ሴት ራሷን
የማትሸፍን ከሆነ፣ ጠጕርዋን ትቈረጥ፤ ጠጕ
ሯን መቈረጥ ወይም መላጨት የሚያሳፍር
መስሎ ከታያት ግን ራስዋን ትሸፈን:: 7ወንድ
ራሱን መከናነብ የለበትም፤‡ ወንድ የስግዚስብሔር
ምሳሌና ክብር ነውና፤ ሴት ግን የወንድ

10፥29 1ቆሮ9፥1፡19
10፥30 ሮሜ14፥6
10፥31 ዘካ14፥21፤ ቈላ3፥17፤1ጴጥ4፥11
10፥32 ማቴ5፥29፤ ሐሥ20፥28፤24፥16፤ 1ቆሮ1፥2፤11፥16፡22፤ 15፥9፤2ቆሮ6፥3፤ 1ጢሞ3፥5፡15
10፥33 ቍ 24፤ ሮሜ11፥14፤15፥2፤ 1ቆሮ9፥22
11፥1 ሮሜ15፥3፤ 1ቆሮ4፥16፤1ጴጥ2፥21
11፥2 ቍ 17፡22፡ 23፤1ቆሮ4፥17፤ 15፥2፡3፤2ተሰ2፥15፤ 3፥6
11፥3 ዘፍ3፥16፤ 1ቆሮ3፥23፤ኤፌ1፥22፤ 5፥23
11፥4 ሐሥ11፥27
11፥5 ዘዳ21፥12፤ ሐሥ21፥9
11፥7 ዘፍ1፥26፤ 5፥1፤9፥6፤ያዕ3፥9

*28 አንዳንድ ቅጆች *አትብሉ፤* "ምድርና በውስጧ ያለው ሁሉ የጌታ ናትና::"
†2 ወይም *ወግ*
‡4-7 ወይም የራሱን ጠጕር አስረዝሞ የሚጸልይ ወይም ትንቢት የሚናገር ማንኛውም ወንድ ራሱ የሆነውን ያዋርዳል፤ 5ራሷን ሳትከናነብ የምትጸልይ ወይም ትንቢት የምትናገር ማንኛዋም ሴት ራሷ የሆነውን ታዋርዳለች፤ ጠጕራቸውን ከተላጩ ሴቶች አንዷ ትመስላለችና:: ሴት ራሷን የማትከናነብ ከሆነ፣ ጠጓሯን ታሳጥር፤ ጠጕሯን መቈረጥ ወይም መላጨት የሚያሳፍር ስለሆነ ግን እንደገና ታሳድገው:: 7ወንድ ጠጕሩን ማስረዘም የለበትም፤

ተርፎም ጣዖት እንዳመለካችሁ ሊመስለው ይችላል:: *ለኅሊናችሁ ስትሉ፤* ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ መሆኑ በግልጽ ታውቆ ሳለ ይህን ሥጋ በመብላታችን፣ "የሌላውን ሰው ኅሊና" እንጐዳ ይሆናል (ቍ 29)፤ ከዚህ የተነሣ እንዲህ ያለውን ሥጋ መብላት ትክክል እንዳልሆነ ጥርጣሬ ቢኖረውም፣ ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ መብላት ምንም አይደለም እንዲል ያደርበዋል፤ ወይም ደግሞ ሰውየው አማኝ ካልሆነ፣ ክርስቲያኖች የሚያመለኩት እግዚአብሔርንና ጣዖትን አጣምረው ነው የሚል ግምት ያድርበታል::

10፥29 *ነጻነቴስ፤* ከሮሜ 14፥16 ጋር ያነጻጽሩ:: አንድ ክርስቲያን ባለው ነጻነት አንድ ነገር ከማድረጉ በፊት፣ ይህ ነገር ለእግዚአብሔር ክብር ይሆናል ወይ? የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ያንጻል ወይ? የማያምኑ ሰዎች ክርስቶስን አዳኝና ጌታ አድርገው እንዲቀበሉ ያደርጋል ወይ? ብሎ ራሱን መጠየቅ አለበት (ቍ 31-33)::

10፥30 *እግዚአብሔርን ባመሰገንሁበት ነገር፤* ጳውሎስ ለጣዖት ስለ ተሠዋ ሥጋ ምስጋና ማቅረብ ይችላል፤ ምክንያቱም ጣዖት ከንቱ ነው፤ ለጣዖት የተሠዋውም ሥጋ እግዚአብሔር ከፈጠራቸው ነገሮች አንዱ ነው::

10፥31 *ሁሉንም ነገር ለእግዚአብሔር ክብር፤* በም 8-10 ባለው ክፍል የተነሣውን ሐሳብ አጠቃሎ የያዘው፣ በምናደርገው ነገር ሁሉ እግዚአብሔር መከበር አለበት የሚለው መርህ ነው::

10፥32 *መሰናክል አትሁኑ፤* እዚህ ላይ ጳውሎስ የማሰናከያ ምክንያት አድርጎ የቈጠረው በተለይ ለጣዖት የተሠዋውን ሥጋ መብላት ነው (8፥13):: ለእግዚአብሔር ክብር መኖር፣ ለሰው ሁሉ (ለሚያምኑም ለማያምኑም) መልካም እንድናደርግ ግድ ይለናል::

10፥33 *ሰውን ሁሉ በማንኛውም ረገድ ለማስደሰት፤* ጳውሎስ እንዲህ ሲል ሰዎችን ሁሉ ለማስደሰት፣ ከወንጌል እውነት ንቅንቅ ይላል ማለት አይደለም፤ ይሁን እንጂ በዕለት ተዕለት አካሄዱ ሰዎች ኅሊናቸው እንዳይጐዳና ወንጌልን ከመቀበል ወደ ኋላ እንዳያፈገፍጉ ስለ ሰዎች ያስባል:: *ይድኑ ዘንድ፤* 9፥22 ይመ::

11፥1፤ ቅደም ተከተሉን ያስተውሏል፤ (1) ትልቁ ምሳሌ ክርስቶስ ነው (ከ1ጴጥ 2፥21 ጋር ያነጻጽሩ)፤ (2) የክርስቶስ ሐዋርያት የእርሱን ምሳሌ ይከተላል ("እኔ እንደምከተል")፤ (3) እኛም የሐዋርያውን ምሳሌ መከተል ይገባናል::

11፥3-16፤ በዚህ ክፍል የቀረበው ሐሳብ፣ በአምልኮ ጊዜ መታየት ስለሚገባው ሥርዐት እንጂ፣ በጥቅሉ ስለ ወንድና ሴት የእርስ በርስ ግንኙነት አይደለም:: ይሁን እንጂ ጳውሎስ በባልና በሚስት መካከል መኖር የሚገባው የእርስ በርስ ግንኙነት በአምልኮም ስፍራ መታየት እንዳለበት ይናገራል:: ቀደም ባለው ክፍል እንደ ገለጸው፣ ሁሉም ነገር ለእግዚአብሔር ክብር እንዲደረግ ምኞቱ ነው (10፥31)::

11፥3 ራስ ለሰው አካል የክብር ምልክት እንደ መሆኑ፣ አንዳንዶች "ራስ" ሲባል የሚረዱት "ክብር" በሚለው ፅንስ ሐሳብ ነው (ከቍ 4-5 ጋር ያነጻጽሩ):: በመሆኑም ክርስቶስ እግዚአብሔርን እንዳከበረ ሁሉ፣ ወንድ ክርስቶስን ማክበር፣ ሴትም ባሏን ማክበር ይገባቸዋል:: ሌሎች ደግሞ፣ "ራስ" የሚለውን የሚረዱት፣ "ሥልጣን" በሚለው ፅንስ ሐሳብ ነው፤ (ይህም "ክብር" የሚለውን ፍሬ ሐሳብ ያጠቃልላል):: ደግሞም ጳውሎስ በኤፌ 1፥21-22 ("ከእግሩ በታች" "ከሁሉ በላይ ራስ"፣ ኤፌ 5፥22-23 ስለ መገዛት በሚናገረው ዐውደ ንባብ ውስጥ "ራስ" ስለ መሆን)እንዲሁም በቈላ 1፥18፡ 2፥10 ላይ ይህን ቃል በግልጽ የተጠቀመበት ሥልጣንን በሚያመለክት መልኩ ነው ይላሉ:: ስለዚህ ክርስቶስ በወንድ ላይ ሥልጣን እንዳለውና በወንድ መከበር እንዳለበት፣ ባልም በሚስቱ ላይ ሥልጣን ስላለው በሚስቱ መከበር ይኖርበታል::

11፥4፤ በዚህ ቍጥር ላይ በመጀመሪያ የምናገኘው፣ "ራስ" የሚለው ቃል የሚያመለክተው የሰውን ጭንቅላት ወይም የራስ ቅል ነው፤ ቀጥሎ የምናገኘው፣ "ራስ" የሚለው ቃል ግን የሚያመለክተው የወንድ የበላይ ባለሥልጣን የሆነው ክርስቶስ ነው፤ ወይም ቃሉ ሁለቱንም ትርጕም ሊይዝ ይችላል:: በጳውሎስ ዘመን በነበረው ባሕል መሠረት፣ ወንዶች በአምልኮ ጊዜ ለአምላካቸው ያላቸውን አክብሮትና ተገዢነት ለመግለጽ ራሳቸውን አይከናነቡም ነበር:: አንድ ሰው ሲጸልይም ሆነ ትንቢት ሲናገር ራሱን ቢሸፍን፣ ለክርስቶስ የሚገባውን ክብር አልሰጠም ማለት ነው::

11፥5-6፤ አንዲት ሴት የጠጕር መሸፈኛዋን ብታወልቅና ጠጕሯ በአደባባይ እንዲታይ ብታደርግ፣ ከሥነ ምግባር ውጭ እንደ ሆነችና ለዝሙት እንደምትጋብዝ ይቈጠር ነበር:: ሴት ራሷን የማትሸፍን ከሆነ፣ ጠጕሯን የተቈረጠች ወይም የተላጨች ያህል እንደ ሆነ ጳውሎስ ይናገራል:: ጠጕሯን የተላጨች ሴት አንድም የማስነወር ተግባር ፈጽማ በአደባባይ መዋረዷን አለበለዚያም ለባሏ የማትገዛ ጋጠ ወጥ መሆንዋን ያመለክታል:: ጳውሎስ ለእንደዚህ ዐይነት ሴቶች ያለው መልእክት፣ ሴት በአምልኮ ጊዜ ራሷን በመሸፈን ለባሏ ያላትን አክብሮትና ታዛዥነት ማሳየት አለባት የሚል ነው::

አንዳንዶች ሰዎች ጳውሎስ ጠጕርን ስለ መሸፈን አለመሸፈን ሲናገር በወቅቱ የነበረውን ባሕል እንደሚያወሳ አያስተውሉም:: ጳውሎስ የሥነ ፍጥረት ሥርዐትን በመጥቀሱ (ቍ 7-9)፣ እዚህ ላይ የሰጠው መመሪያ በእርሱ ዘመን ብቻ የሚወሰን አይደለም ይላሉ:: ስለዚህ በየትኛውም ዘመን የሚገኙት ሴቶች ጠጕራቸውን መሸፈን አለባቸው ይላሉ::

ሌሎች ደግሞ በዚህ ክፍል ስለ ሴቶች የተነሣው ሐሳብ ቋሚ መርህ ነው ይላሉ:: ይኸውም ሴቶች በማንኛውም ረገድ ለባሎቻቸው ሥልጣን በመገዛት አክብሮት ማሳየት አለባቸው፤ ይህንም ባለባበስ ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔርን በመፍራት ማድረግ እንዳለባቸው ይናገራሉ:: በመጀመሪያ የተፈጠረው ወንድ ስለ ሆነ በሚስቱ ላይ ሥልጣን ሊኖረው ይገባል (1ጢሞ 2፥11-14 ይመ):: ሴት ከወንድ አካል ተወስዳ የተሠራችው (ዘፍ

ክብር ናት፤ 8ምክንያቱም ሴት ከወንድ
ተገኘች እንጂ ወንድ ከሴት አልተገኘም።
9ደግሞም ሴት ለወንድ ተፈጠረች እንጂ
ወንድ ለሴት አልተፈጠረም። 10በዚህ ምክን
ያት፣ በመላእክትም ምክንያት፣ ሴት በሥ
ልጣን ሥር መሆንዋን የሚያሳይ ምልክት
በራስዋ ላይ ታድርግ።
11በጌታ ዘንድ ግን ሴት ያለ ወንድ፣ ወን
ድም ያለ ሴት አይሆንም። 12ሴት ከወንድ
እንደ ተገኘች ሁሉ፣ ወንድም ከሴት ይወለ
ዳልና፤ ነገር ግን የሁሉም መገኛ እግዚአብሔር
ነው። 13እስቲ እናንተ ፍረዱ፤ ሴት ራስዋን
ሳትሸፍን ወደ እግዚአብሔር መጸለይ ይገባታልን?
14ወንድ ጠጕሩን ቢያስረዝም ነውር እንደሚ
ሆንበት ተፈጥሮ እንኳ አያስተምራችሁምን?
15ሴት ግን ጠጕርዋን ብታስረዝም ክብርዋ
አይደለምን? ረጅም ጠጕር የተሰጣት መጐ
ናጸፊያ እንዲሆናት ነውና። 16እንግዲህ ማንም
በዚህ ጕዳይ ላይ መከራከር ቢፈልግ፣ እኛም
ሆን የእግዚአብሔር አብያተ ክርስቲያናት ከዚህ
የተለየ ልማድ የለንም።

የጌታ እራት

11፥23-25 ተጓ - ምብ ማቴ 26፥26-28፤ ማር 14፥22-24፤
ሉቃ 22፥17-20

17ነገር ግን በምትሰበሰቡበት ጊዜ ለሚጐዳ
እንጂ ለሚጠቅም ስላልሆነ፣ ይህን ትእዛዝ
ስሰጥ አያመሰግንኋችሁ አይደለም። 18ከሁሉ
አስቀድሞ በቤተ ክርስቲያን በምትሰበ
ሰቡበት ጊዜ በመካከላችሁ መለያየት እንዳለ
ሰምቻለሁ፤ ይህም ሊሆን እንደሚችል በከፊል
አምናለሁ፤ 19ከእናንተ መካከል እውነተኞቹ
ተለይተው ይታወቁ ዘንድ፣ ይህ መለያየት
በመካከላችሁ መኖሩ ግድ ነው። 20በምትስ
በሰቡበት ጊዜ የምትበሉት የጌታን እራት
አይደለም፤ 21በምትበሉበት ጊዜ አንዱ ሌላውን
ሳይጠብቅ ምግቡን ይበላልና፤ አንዱ እየተራበ
ሌላው ይሰክራል። 22ለመሆኑ የምትበሉበትና
የምትጠጡበት ቤት የላችሁምን? ወይስ
የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን በመናቅ፣
ምንም የሌላቸውን ታሳፍራላችሁን? እንግዲህ
ምን ልበላችሁ? በዚህ ነገር ላመስግናችሁን?
ፈጽሞ አላመሰግናችሁም።
23እኔ ከጌታ የተቀበልሁትን ለእናንተ አስ
ተላልፌአለሁና፤ ጌታ ኢየሱስ አልፎ በተ
ሰጠበት ሌሊት፣ እንጀራን አንሥቶ 24ከባረከ
በኋላ ቈርሶ፣ "ይህ ስለ እናንተ የሚሆን
ሥጋዬ ነው፤ ለመታሰቢያዬም አድርጉት"
አለ። 25እንዲሁም ከእራት በኋላ ጽዋውን
አንሥቶ፣ "ይህ ጽዋ በደሜ የሚሆን አዲስ
ኪዳን ነው፤ ስለዚህ ከጽዋው በምትጠጡበት
ጊዜ ይህን ለመታሰቢያዬ አድርጉት" አለ።
26ይህን እንጀራ በምትበሉበት ጊዜ፣ ይህንም
ጽዋ በምትጠጡበት ጊዜ ሁሉ ጌታ እስከሚ
መጣ ድረስ ሞቱን ትናገራላችሁ።

11፥8 ዘፍ2፥21-23፤ 1ጢሞ2፥13
11፥9 ዘፍ2፥18
11፥12 ሮሜ11፥36
11፥16 1ቆሮ7፥17፤ 10፥32
11፥17 ቍ 2:22
11፥18 1ቆሮ1፥10-12፤3፥3
11፥19 1ዮሐ2፥19
11፥21 2ጴጥ2፥13፤ ይሁ12
11፥22 ቍ 2:17፤ ቆሮ10፥32፤ያዕ2፥6
11፥23 ቍ 2፤ ገላ1፥12
11፥24 1ቆሮ10፥16
11፥25 ሉቃ22፥20፤ 1ቆሮ10፥16
11፥26 1ቆሮ1፥7

2፥21-24) አጋዥና አጋር ትሆነው ዘንድ ነው (ዘፍ 2፥20)፤ ስለዚህ እርሱ ራሷ መሆኑን ተረድታ (ቍ 3)፣ ለእርሱ በመገዛት ልታከብረው ይገባል።

የተቀሩት ደግሞ ይህ ክፍል በየትኛውም ዘመን ለሚፈጸም ጋብቻ ቋሚ የሆነ ትእዛዝ ሳይሆን፣ በዚያ ወቅት በቆሮንቶስ የነበረውን የጋብቻ ግንኙነት የሚያሳይና በወቅቱ የነበሩት ሴቶች ጠጕራቸውን ለምን መሸፈን እንደ ነበረባቸው ያመለክታል (ቍ 10) ይላሉ። ነገሩን ለማንጻጸር በቍ 11-12 የሰፈረውን ሐሳብ በመጥቀስ ወንዶችና ሴቶች፣ "በጌታ" (ቍ 11፤ ገላ 3፥28፤ 1ጴጥ 3፥7 *ይመ*) አንድ በመሆናቸው ተደጋግፈው መኖር እንዳለባቸው ያመለክታል ይላሉ።

11፥10 *በመላእክትም*፤ መላእክት እዚህ ላይ የተጠቀሱት፣ ክርስቲያኖች ባገኙት ሁለንተናዊ ድነት ደስ ስለሚሰኙና በአምልኮ ጊዜ ሊኖር የሚገባውን ሥርዐት በንቃት ስለሚከታተሉ ነው (ከኤፌ 3፥10፤ 1ጢሞ 5፥2 ጋር ያነጻጽሩ)። *በሥልጣን ... ምልክት፤* አንዳንድ ሰዎች ይህ ሐረግ ሴት ከወንድ ጋር ፍጥረትን የመግዛት ሥልጣን እንዳላት ያሳያል ይላል (ዘፍ 1፥26-27)።

11፥13-14 *ይገባታልን? ... ተፈጥሮ እንኳ፤* ክርስቲያኖች በሚኖሩበት ኅብረተ ሰብ ውስጥ የአካሄዳቸውን ቅቡልነት ካሉበት ባህል አንጻር መመዘን ይገባቸዋል።

11፥16፤ ጳውሎስም ሆነ አብያተ ክርስቲያናት ወንዶች ጠጕራቸውን ማሳጠር ሴቶች ደግሞ ጠጕራቸውን ማስረዘም ይገባቸዋል የሚለውን የማኅበረ ሰቡን ልማድ ይከተሉ ነበር። በቍ 13-16 ላይ ያለውን ሐሳብ ሲሰነዝር መሠረት ያደረገው የተለመደውን የቤተ ክርስቲያን ወግ ነው።

11፥17 *አያመሰግንኋችሁ አይደለም፤* ከቍ 2 ጋር ያነጻጽሩ።

11፥18 *መለያየት፤* ጳውሎስ ከዚህ ቀደም በመካከላቸው ተነሥቶ ስለ ነበረው መከፋፈል መልስ ሰጥቶአል (1፥10-17)።

11፥19 እውነተኞቹ ... ይታወቁ ዘንድ፤ መለያየት አስከፊ ቢሆንም፣ በጎ ጐን አለው፤ ምክንያቱም በእግዚአብሔር ፊት ማን ታማኝና እውነተኛ እንደ ሆነ ለመለየት ይረዳል።

11፥20 *የምትበሉት የጌታን እራት አይደለም፤* የቆሮንቶስ ሰዎች የተሰበሰቡት የጌታን እራት ለመብላት ቢሆንም፣ እነርሱ ግን በሆዳምነታቸውና በአድልዎነታቸው አረከሱት።

11፥21 *አንዱ እየተራበ ሌላው ይሰክራል፤* የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ከጌታ እራት ጋር በማያያዝ የምታዘጋጀው፣ "የፍቅር ግብዣ" የሚባል ነበራት (ከ2ጴጥ 2፥13፤ ይሁ 12 ጋር ያነጻጽሩ)። አንዳንዱ ሰው በየቤቱ አዘጋጅቶ ያመጣውን ምግብ በኅብረት የሚበሉበት ግብዣ ሳይሆን አይቀርም። በግሪኮች ልማድ መሠረት እያንዳንዱ ሰው በኅብረት የሚበሉትን ምግብ ከቤቱ ይዞ ይመጣል፤ ሀብታሞች ብዙ ምግብ ሲያመጡ ድኾች ግን አነስተኛ ምግብ ያመጡ ነበር፤ ሀብታሞች ከብጤዎቻቸው ጋር ወግነው እስኪጠግቡ ሲበሉ ድኾች ግን እንደተራቡ ይሄዳሉ።

11፥22 *በዚህ ነገር ላመስግናችሁን?* ቍ 17 ይመ።

11፥23-26፤ ጳውሎስ በዚህ ክፍል የተናገረውን ከማቴ 26፥26-29፤ ማር 14፥22-25 በተለይም ከሉቃ 22፥17-20 ጋር ያለውን ተመሳሳይነት ያስተውሉ።

11፥23 *እኔ ከጌታ የተቀበልሁትን፤* ጳውሎስ እዚህ ላይ የሚናገረውን ሥርዐት በቀጥታ የተቀበለው ከጌታ ሊሆን ይችላል (ገላ 1፥11-17)፤ ወይም ደግሞ ይህን ሥርዐት ከጌታ ተቀብያለሁ ሲል በቀጥታ ከጌታ ሳይሆን በተዘዋዋሪ ከሌሎች ሳይሆን አይቀርም።

11፥24 *ከባረከ በኋላ፤* ምግብ ሲቀርብ ማመስገን የአይሁድ ልማድ ነው። *ሥጋዬ፤* የተቈረሰው እንጀራ ስለ ኀጢአተኞች የተሰጠው የጌታ ሥጋ ምሳሌ ነው (ሉቃ 22፥19)። *ለመታሰቢያዬም፤* የፋሲካ ምግብ ለመታሰቢያ እንደ ሆነ ሁሉ (ዘፀ 12፥14 ይመ)፣ የጌታም እራት ክርስቶስ ስለ ኀጢአተኞች መሞቱን የሚያስታውሰን ሥርዐት ነው።

11፥25 *ከእራት በኋላ፤* ከፋሲካ እራት በኋላ ነው። የጌታ እራት ሥርዐት የተጀመረው በጌታ ኢየሱስ ሲሆን፣ የተከበረውም ከፋሲካ እራት ጋር ተያይዞ ነበር (ከማቴ 26፥18-30፤ ከማርቆስና ከሉቃስ አቻ አገላለጽ ጋር ያነጻጽሩ)። *ጽዋውን፤* በጌታ ኢየሱስ ደም የቆመው የአዲሱ ኪዳን ምሳሌ ነው (ሉቃ 22፥20 ይመ፤ ከኤር 31፥31-34 ጋር ያነጻጽሩ)። (አሮጌው ኪዳን የሙሴ ወይም የሲና ኪዳን ነው ዘፀ 24፥3-8 ይመ)። በዚህ ኪዳን ምልክት አማካይነት በኢየሱስ ደም የተከፈለውንና የታተመውን የሕዝቡን ድነት እግዚአብሔር መቀበሉን ያረጋግጣል።

11፥26 *በምትበሉበት ጊዜ ... በምትጠጡበት ጊዜ፤* የጌታ እራት ሥርዐት በተወሰነ ጊዜ በቋሚነት መፈጸም ይኖርበታል፤ በየስንት ጊዜ መፈጸም እንዳለበት ግን ግልጽ መመሪያ አልተሰጠም። *እስከሚመጣ ድረስ፤* ከማቴ 26፥29 ጋር ያነጻጽሩ።

[27]እንግዲህ ማንም ሳይገባው፣ ይህን እን
ጀራ ቢበላ ወይም የጌታን ጽዋ ቢጠጣ፣ የጌታ
ሥጋና ደም ባለ ዕዳ ይሆናል። [28]ማንም ሰው
ከዚህ እንጀራ ከመብላቱና ከዚህ ጽዋ ከመጠ
ጣቱ በፊት፣ ራሱን ይመርምር፤ [29]ምክንያቱም
ማንም የጌታን ሥጋ ሳይገባው* ቢበላና ቢጠጣ
ፍርድ የሚያመጣበትን ይበላል፤ ይጠጣል።
[30]ከእናንተ መካከል ብዙዎች የደከሙትና የታ
መሙት፣ አንዳንዶችም ያንቀላፉት በዚህ
ምክንያት ነው። [31]ራሳችንን ብንመረምር ግን
ባልተፈረደብን ነበር። [32]ነገር ግን ጌታ በሚፈ
ርድብን ጊዜ እንገሠጻለን፤ ይኸውም ከዓ
ለም ጋር አብረን እንዳንኰነን ነው።
[33]ስለዚህ፣ ወንድሞቼ ሆይ፤ ለመብላት
በምትሰበሰቡበት ጊዜ እርስ በርሳችሁ ተጠ
ባበቁ። [34]በምትሰበሰቡበት ጊዜ ለፍርድ እን
ዳይሆንባችሁ፣ ማንም የራበው ሰው ቢኖር
በቤቱ ይብላ። ስለ ቀረው ነገር ደግሞ በም
መጣበት ጊዜ እደነግጋለሁ።

መንፈሳዊ ስጦታዎች

12 ወንድሞች ሆይ፤ አሁን ደግሞ ስለ
መንፈሳዊ ስጦታዎች ይህን እንድ
ታውቁ እፈልጋለሁ። [2]አረማውያን በነበራ
ችሁበት ጊዜ ወዲያና ወዲህ በመነዳት ድዳ
ወደ ሆኑ ጣዖታት እንደ ተወሰዳችሁ ታው
ቃላችሁ። [3]ስለዚህ ማንም በእግዚአብሔር
መንፈስ የሚናገር፣ "ኢየሱስ የተረገመ ነው"
የሚል የለም፤ እንደዚሁም በመንፈስ ቅዱስ
ካልሆነ በቀር፣ ማንም "ኢየሱስ ጌታ ነው"
የሚል እንደሌለ እነግራችኋለሁ።
[4]ስጦታዎች ልዩ ልዩ ሲሆኑ፣ መንፈስ ግን
አንድ ነው፤ [5]አገልግሎትም ልዩ ልዩ ሲሆን፣
ጌታ ግን አንድ ነው፤ [6]አሠራርም ልዩ ልዩ ሲሆን፣
ሁሉን በሁሉ የሚሠራው ግን ያው አንዱ
እግዚአብሔር ነው።
[7]ነገር ግን መንፈስ ቅዱስን መግለጥ ለእ
ያንዳንዱ ሰው የሚሰጠው ለጋራ ጥቅም ነው።
[8]ለአንዱ በመንፈስ የጥበብን ቃል መናገር
ይሰጠዋል፤ ለሌላው ደግሞ በዚያው መንፈስ
የዕውቀትን ቃል መናገር ይሰጠዋል፤ [9]ለአንዱ
በዚያው መንፈስ እምነት ይሰጠዋል፤ ለሌላው
ደግሞ በዚያው በአንዱ መንፈስ የመፈወስ

11፥27 ዕብ10፥29
11፥28 2ቆሮ13፥5
11፥30 ማቴ9፥24
11፥31 መዝ32፥5፤ 1ዮሐ1፥9
11፥32 መዝ94፥2፤ 118፥18፤ምሳ3፥11፡ 12፤ዮሐ15፥18፡19፤ ዕብ12፥7-10፤ራእ3፥19
11፥34 ቍ21፡22፤ 1ቆሮ4፥19
12፥1 ሮሜ1፥11፤ 11፥25፤1ቆሮ1፥7፤ 14፥1፡37
12፥2 መዝ115፥5፤ ኤር10፥5፤ዕን2፡18፡ 19፤ኤፌ2፥2
12፥3 ዮሐ13፥ 13፤ሮሜ9፥3፤ 1ቆሮ16፥22፤1ዮሐ4፥ 2፡3
12፥4 ቍ8-11፤ ሮሜ12፥4-8፤ ኤፌ4፥11፤ዕብ 2፥4
12፥6 ኤፌ4፥6፤ ፊል2፥13
12፥7 1ቆሮ14፥12፤ ኤፌ4፥12
12፥8 1ቆሮ2፥6፤ 2ቆሮ8፥7 12፥9 ቍ28፡30፤ማቴ10፥1፤17፥19፡ 20፤1ቆሮ13፥2

* *ሳይለይ ወይም ሳይገነዘብ ማለት ነው።*

11፥27 *ሳይገባው፤* አንዳንድ የቆሮንቶስ ክርስቲያኖች፣ "የፍቅር ግብዣ" በተባለው ሥርዐት ሲካፈሉ አክብሮት በጐደለውና ራስ ወዳድነት በተጠናወተው መንገድ ይካፈሉ እንደ ነበር የሚገልጽ ነው (ቍ 19-22)።

11፥28 *ራሱን ይመርመር፤* አንድ ሰው የልቡን ሐሳብና ተግባሩን እንዲሁም የጌታ እራት ስለሚያስተላፈው መልእክት ያለውን አመለካከት መመርመር አለበት። ይህም የጌታ እራት ከእግዚአብሔር ዘንድ መንፈሳዊ ጸጋ መቀበያ መንገድ ይሆነዋል።

11፥29 *የጌታን ሥጋ ሳይገባው፤* "ሥጋ" የሚለው ቃል የጌታን አካል ወይም የክርስቶስ አካል የሆነችውን ቤተ ክርስቲያንን ያመለክታል (12፥13፡27 ይመ)። አንዱ አመለካከት ሰውየው የጌታን እራት በሚካፈልበት ጊዜ፣ የሚካፈለው ነገር የተሰቀለውን ክርስቶስ ሥጋ እንደሚወክል ሳይረዳ ይካፈላል የሚል ነው። ነገሩ እንዲህ ከሆነ ደሙ ለምን አልጠቀሰም የሚል ጥያቄ ያስነሣል፤ ሁለተኛው አመለካከት ደግሞ የጌታን እራት የሚካፈለው ሰው ቤተ ክርስቲያን የክርስቶስ አካል እንደሆነች ባለማስተዋል በቍ 20-21 ላይ የተጠቀሰው ራስ ወዳድነት ይታይበታል የሚል ነው። *ፍርድ፤* በማያምኑ ሰዎች ላይ የሚመጣውን ፍርድ ሳይሆን፣ በአማኞች ላይ የሚደርሰውን እንደ ሕመምና ሞት ያለውን የቅጣት ፍርድ ነው (ቍ 30)።

11፥30 *ያንቀላፉ፤* ሞትን ለመግለጽ በመጀመሪያው ምዕተ ዓመት የነበረ ዘይቤያዊ አነጋገር ነው።

11፥32 *እንገሠጻለን፤* አባት ልጁን እየቀጣ እንደሚያርም ሁሉ እኛም ድነት ያገኘን የእግዚአብሔር ልጆች እንቀጣለን፤ የምንቀጣውም በሠራነው ኀጢአት ንስሓ እንድንገባና (ከ2 ቆሮ 7፥10 ጋር ያነጻጽሩ) በጸጋ እንድናድግ ነው (2ጴጥ 3፥18፤ ዕብ 12፥7-11)።

11፥33 *ለመብላት በምትሰበሰቡበት ጊዜ፤* "የፍቅር ግብዣ" ኅብረትን የሚገልጽ ሌላው ሐረግ ነው (የቍ 21 ማብ ይመ)። እያንዳንዱ ሰው ለመብላት በሚቀርብበት ጊዜ ሌላውን መጠበቅ አለበት። አንድ በጣም የራበው ሰው ቢኖር፣ በቤቱ በልቶ መምጣት አለበት እንጂ፣ ራስ ወዳድነትንና አድልዎአዊነትን ይዞ ወደ ቤተ ክርስቲያን መምጣት የለበትም።

11፥34 *ስለ ቀረው ነገር ደግሞ በምመጣበት ጊዜ እደነግጋለሁ፤* የጌታን እራት በተመለከተ የእርሱን መልስ የሚሹ ሌሎች ችግሮች እንዳሉ ጳውሎስ ይጠቁማል፤ ይሁን እንጂ ለቀረው ነገር መልስ የሚሰጠው በሌላ ጊዜ ነው።

12፥1 *አሁን ደግሞ፤* ይህ ሐረግ ጳውሎስ የቆሮንቶስ ሰዎች በደብዳቤያቸው ላነሡት ተጨማሪ ጥያቄ መልስ መስጠቱን ይጠቁማል (ከ 7፥1፤ 8፥1፤ 16፥1 ጋር ያነጻጽሩ)። *መንፈሳዊ ስጦታዎች፤* ምንም እንኳ ከዚህ የተለየ የግሪክ ቃል ቢሆንም፣ የ1፥7 ማብ ይመ።

12፥2 *ድዳ ወደ ሆኑ ጣዖታት እንደ ተወሰዳችሁ፤* በአንድ ወቅት የቆሮንቶስ ሰዎች በተለያዩ ነገሮች ተገፋፍተው የማይናገሩ ጣዖታትን ያመልኩ ነበር (ከ 10፥19-20 ጋር ያነጻጽሩ)፤ አሁን ግን በመንፈስ ቅዱስ መመራት ይኖርባቸዋል።

12፥3 *"ኢየሱስ የተረገመ ነው" ... "ኢየሱስ ጌታ ነው"፤* ከመንፈስ ቅዱስ ዳግም የተወለደ ሰው ኢየሱስን መርገም አይችልም፤ ይልቁንም ከልቡ፣ "ኢየሱስ ጌታ ነው" ማለት የሚችል እርሱ ብቻ ነው (ከዮሐ 20፥28፤ እንዲሁም ከ1ዮሐ 4፥2-3 ጋር ያነጻጽሩ)። እዚህ ላይ፣ "ጌታ" ለሚለው የገባው የግሪኩ ቃል፣ ብሉይ ኪዳንን የተረጐሙት ሰብዓ ሊቃናት፣ "ያህዌ" ለሚለው የዕብራይስጡ ቃል የተጠቀሙበት ነው።

12፥4-6 *መንፈስ ግን አንድ ነው ... ጌታ ግን አንድ ነው ... አንዱ እግዚአብሔር ነው፤* እነዚህ ሐረጎች የሥላሴን አንድነት የሚያመለክቱ ሲሆን፣ የመንፈሳዊ ስጦታዎችን ልዩነትና አንድነት ያሳያሉ።

12፥4 *ስጦታዎች፤* መንፈስ ቅዱስ በውስጣችን ሲያድር የሚገለጡ የጸጋ ስጦታዎች ናቸው።

12፥5 *አገልግሎት፤* የግሪኩ ቃል በክርስቲያኑ ማኅበረ ሰብ ውስጥ የሚደረገውን ልዩ ልዩ አገልግሎት (ለምሳሌ ማዕድን ማገልገል፤ ሐሥ 6፥2-3)፤ ለመግለጽ ገብቶአል በኋላም ቃሉ በመጀመሪያው ምእተ ዓመት በነበረችው ቤተ ክርስቲያን የዲያቆናትን አገልግሎት ለማመልከት ገብቶአል (ፊል 1፥1)።

12፥6 *አሠራርም፤* የግሪኩ ቃል በሥራ ላይ ያለ (ሠሪና አድራጊ) ኀይልን ያመለክታል፤ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ በግልጽ የሚታይ ውጤት አለው።

12፥7 *መንፈስ ቅዱስን መግለጥ ለእያንዳንዱ ... የሚሰጠው ለጋራ ጥቅም ነው፤* እያንዳንዱ አማኝ መንፈሳዊ ስጦታ ተሰጥቶታል፤ ይህም መንፈስ ቅዱስ በአማኙ ሕይወት እንደሚሠራ ይመሰክራል። ስጦታዎች ሁሉ የተሰጡበት ዐላማ የክርስቲያኑን ማኅበረ ሰብ አባላት ለማነጽ (1ጴጥ 4፥10-11 ይመ)፤ በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የነበሩ አንዳንድ ሰዎች ያደርጉ እንደነበረው ግን ለግል ጥቅም አይደለም።

12፥8 *ለአንዱ ... ለሌላው፤* አማኞች ሁሉ አንድ ዐይነት ስጦታ አይኖራቸውም፤ ደግሞም አንድ አማኝ ሁሉም ስጦታዎች አይኖሩትም። *የጥበብን ቃል ... የዕውቀትን ቃል፤* የክርስቲያኑ ማኅበረ ሰብ አንድ ውሳኔ ላይ ለመድረስ ወይም አንድን ተግባር ለመፈጸም መከተል የሚገባውን መንገድ ለመተለም ጥበብ ወይም ዕውቀት ባስፈለገ ጊዜ የሚያግዙ ስጦታዎች ናቸው።

12፥9 *እምነት፤* ለመዳን የሚያስፈልገው እምነት ሳይሆን፣ የክርስቶስ አካል በሆነችው ቤተ ክርስቲያን ውስጥ አንድን የተለየ ተግባር ለማከናወን የሚረዳ እምነት ነው። *የመፈወስ ስጦታዎች፤* የሁለቱ ቃላት መብዛት ልዩ ልዩ ዐይነት በሽታዎች እንዳሉና እግዚአብሔር እነዚህም በሽታዎች በተለያየ መንገድ እንደሚፈውስ ሳያሳይ አይቀርም።

ስጦታዎች ይሰጠዋል፤ [10]ለአንዱ ታምራትን
የማድረግ፣ ለሌላው ትንቢትን የመናገር፣
ለሌላው ደግሞ መናፍስትን የመለየት፣ ለአንዱ
በልዩ ልዩ ልሳን የመናገር፣ ለሌላው ደግሞ
በልዩ ልዩ ልሳን[ገ] የተነገረውን የመተርጐም
ስጦታ ይሰጠዋል:: [11]እነዚህ ሁሉ የዚያው
የአንዱ መንፈስ ስጦታዎች ሲሆኑ፣ ለእያንዳንዱ
ሰው እርሱ ራሱ እንደ ፈቀደ ይሰጠዋል::

አንድ አካል ብዙ ብልቶች

[12]አካል ብዙ ብልቶች ቢኖሩትም አንድ
አካል ነው፤ ነገር ግን ብልቶች ብዙ ቢሆ
ኑም አካል አንድ ነው:: ክርስቶስም እንደዚሁ
ነው:: [13]አይሁድ ወይም የግሪክ ሰዎች ብን
ሆን፣ ባሪያ ወይም ነጻ ሰዎች ብንሆን፣ እኛ
ሁላችን አንድ አካል እንድንሆን በአንድ
መንፈስ ተጠምቀናልና፤ ሁላችንም አንዱን
መንፈስ እንድንጠጣ ተሰጥቶናል::
[14]አካል የተሠራው ከብዙ ብልቶች እንጂ
ከአንድ ብልት አይደለም:: [15]እግር፣ "እኔ እጅ
ስላልሆንሁ የአካል ክፍል አይደለሁም" ቢል
ይህን በማለቱ የአካል ክፍል መሆኑ ይቀራ
ልን? [16]ጆሮም፣ "እኔ ዐይን ስላልሆንሁ የአካል
ክፍል አይደለሁም" ቢል ይህን በማለቱ የአ
ካል ክፍል መሆኑ ይቀራልን? [17]አካል በሙሉ
ዐይን ቢሆን ኖሮ፣ መስማት ከየት ይገኝ
ነበር? አካል በሙሉ ጆሮ ቢሆን ኖሮ፣ ማሽ
ተት ከየት ይገኝ ነበር? [18]ነገር ግን እግዚአብሔር
እንደ ወደደ እያንዳንዱን በየቦታው መድቦ
አል:: [19]ሁሉም አንድ ብልት ቢሆን ኖሮ
አካል ከየት ይገኝ ነበር? [20]እንግዲህ ብልቶች
ብዙ ናቸው፣ አካል ግን አንድ ነው::
[21]ዐይን እጅን፣ "አታስፈልገኝም" ሊለው
አይችልም፤ ራስም እግርን፣ "አታስፈልጉኝም"
ሊለው አይችልም:: [22]እንዲያውም ደካማ የሚ
መስሉት የአካል ብልቶች እጅግ አስፈላጊ
ናቸው:: [23]የተናቁ ለሚመስሉን ብልቶች
ይበልጥ ክብር እንሰጣቸዋለን፤ ደግሞም የምናፍ
ርባቸውን ብልቶች ይበልጥ እንንከባከባቸዋለን፤
[24]የማናፍርባቸው ብልቶቻችን ግን ይህ አያስ
ፈልጋቸውም:: እግዚአብሔር ግን የአካል ብለቶ
ችን አንድ ላይ አገጣጥሞ ክብር ለሚጐድላቸው

12፥10 ቍ28-30፤ ማር16፥17፤ገላ3፥5፤ ኤፌ4፥11፤1ዮሐ4፥1
12፥11 ቍ4
12፥12 ቍ27፤ ሮሜ12፥5
12፥13 ዮሐ7፥37-39፤ገላ3፥28፤ ኤፌ2፥18፤ቈላ3፥11
12፥14 ቍ12:20
12፥18 ቍ11:28
12፥20 ቍ12:14፤ ሮሜ12፥5

[ገ]10 ወይም *ቋንቋ*፤ እንዲሁም ቍ28 ይመ

12፥10 *ታምራትን የማድረግ፤* ቃል በቃል ቢተረጐም "የማድረግ ኀይል" ማለት ነው:: በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ታምር በሰው አእምሮ ሊገለጽ የማይችል፣ ከተፈጥሮ ሕግ ውጭ የሆነ ነገር ነው፤ የሚደረገውም የእግዚአብሔርን ኀይልና ዐላማ ለመግለጽ ነው:: *ትንቢትን፤* የእግዚአብሔር ሐሳብ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ለአንድ አማኝ ሲገለጥ ነው፤ ይኸውም የወደፊቱን አስቀድሞ መናገር (አጋቦስ በሐሥ 11፥28፤ 21፥10-11 ላይ ከተናገረው ጋር ያነጻጽሩ)፤ ወይም በአንድ የተወሰነ ሁኔታ ውስጥ የእግዚአብሔርን ፈቃድ መግለጥ ሊሆን ይችላል (ከ14፥29-30፤ ከሐሥ 13፥1-2 ጋር ያነጻጽሩ):: *መናፍስትን የመለየት፤* ከክፉ መናፍስት ሊመጡ የሚችሉ ሐሰተኛ ትንቢቶች ስላሉ፣ እውነተኛውን ትንቢት ከሐሰተኛው ለመለየት ይህ ስጦታ አስፈላጊ ነው (ከ1ዮሐ 4፥1-6 ጋር ያነጻጽሩ) *በልዩ ልዩ ልሳን፤* አንዳንድ ሰዎች "ልሳን" ለሚለው የገባው የግሪኩ ቃል፣ "ቋንቋ" ወይም "የንግግር ዘዬ" ማለት በመሆኑ፣ ሐዋርያት በበዓለ አምሳ ቀን እንደ ተናገሩት ዐይነት (ሐሥ 2፥4:6:11 ይመ፤ ከ1ቆሮ 14፥9-10 ጋር ያነጻጽሩ) ከዚህ በፊት በማያውቁት ቋንቋ መናገር ነው ይላሉ:: ሌሎች ደግሞ ከም 12-14 ባለው ክፍል ውስጥ፣ "ልሳን" የሚለው ቃል እጅግ ከመፈንደቅ የተነሣ ትርጒም በሌለው ቋንቋ ምስጋናንና ጸሎትን ማነብነብን ጨምሮ (13፥1፤ 14፥2:10) ምድራዊና ሰማያዊ ቋንቋን ያመለክታል ይላሉ:: *በልዩ ልዩ ልሳን የተነገረውን የመተርጐም፤* አድማጮች የሚነገረውን ሰምተው እንዲታነጹ መልእክቱን እነርሱ በሚሰሙት ቋንቋ ማስተላለፍ ነው (ከ 14፥5፡ 13፡ 27-28 ጋር ያነጻጽሩ)::

12፥11 *እርሱ ራሱ እንደ ፈቀደ፤* እያንዳንዱ አማኝ ሊቀበል የሚገባውን ስጦታ ወይም ስጦታዎች የሚወስንና የሚያድል መንፈስ ቅዱስ ነው::

12፥12 *ብዙ ብልቶች ... አንድ አካል፤* ይህ ምሳሌ የአንዱ የክርስቶስ አካል ብልቶች የሆኑት የእግዚአብሔር ሰዎች የሚለማመዷቸውን መንፈሳዊ ስጦታዎች አንድነትና ልዩነት ያመለክታል:: *ክርስቶስም፤* ክርስቶስ፣ ራሷ የሆነውንና እርሷም አካሉ የሆነችውን ቤተ ክርስቲያንን ነው (ኤፌ 1፥23-23)::

12፥13 *አይሁድ ወይም የግሪክ ሰዎች፤* በክርስቶስ የሆኑትን ዘርም ሆነ ባሕል አይለያቸውም:: *ባሪያ ወይም ነጻ ሰዎች፤* የክርስቶስ በሆኑ ሰዎች መካከል፣ የወገንም ሆነ የመደብ ልዩነት የለም:: *ሁላችን አንድ አካል እንድንሆን በአንድ መንፈስ ተጠምቀናልን፤* መንፈሳዊ ጥምቀት መጠመቅ፣ በመንፈስ ቅዱስ ዳግም መወለድና (ዮሐ 3፥3:5)፤ ከክርስቶስ አካል ጋር አንድ መሆን ነው:: *ሁላችንም አንዱን መንፈስ እንድንጠጣ ተሰጥቶናል፤* በሕዝቡ ሁሉ ልብ እንዲያድር፣ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን ሰጥቶአል (6፥9)፤ ይህንንም ያደረገው ሕይወታቸው የመንፈስ ቅዱስን ፍሬ እንዲያፈራ ነው (ገላ 5፥22-23 ይመ፤ ከዮሐ 7፥37-39 ጋር ያነጻጽሩ)::

12፥14-20፤ የተቀበሉት ስጦታ ዝቅተኛና ስፍራ የማይሰጠው መስሎ ለሚታያቸው ክርስቲያኖች የተነገረ ነው፤ ምክንያቱም ጐልተው የሚታዩ (በልሳን መናገርና የመሳሰሉት) ስጦታዎች በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ትልቅ ስፍራ ተሰጥቶአቸው ስለ ነበር፣ ይህን ስጦታ ያላገኙ ወገኖች የዝቅተኝነት ስሜት አድሮባቸው ነበር::

12፥14፤ የሰው አካል በሚገባ ይሠራ ዘንድ የተለያዩ ብልቶች እንደሚያስፈልጉት ሁሉ፣ የክርስቶስ አካል ብልቶችም የተለዩ ስጦታዎች አሏቸው፤ የእያንዳንዱም ስጦታ ጥቅም፣ አንዱን የክርስቶስን ዐላማ እውን ማድረግ ነው:: እያንዳንዱ ብልት (ምዕመን) መላውን አካል ለመጥቀም፣ ስጦታውን በሚገባ ተግባር ላይ ማዋል አለበት፤ ደግሞም በተቀመጠበት ስፍራ የተሰጠውን ኀላፊነት በሚገባ መወጣት ይገባዋል፤ ለምሳሌ የጥበብና የዕውቀት ቃል ስጦታ ያላቸው እንዲሁም ሐዋርያ፣ ሽማግሌና (1ጴጥ 5፥1) ዲያቆን (ሐሥ 6፥1-6) ለመሆን ሥልጣን የተሰጣቸውም ኀላፊነታቸውን በአግባቡ መወጣት አለባቸው::

12፥18፤ ጳውሎስ በእግዚአብሔር ሉዓላዊ ፈቃድ፣ የሰው አካል የተለያዩ ብልቶች እንዲኖሩት የተደረገበትን ምክንያት ይናገራል፤ ይህንንም ምሳሌ በማድረግ እግዚአብሔር በክርስቶስ አካል ውስጥ አንድ ዐይነት ስጦታ ሳይሆን ልዩ ልዩ ስጦታዎች ያሏቸው የተለያዩ ክርስቲያኖች እንዳስቀመጠ ያወሳል፤ የተለያዩ ስጦታዎች እንዲኖሩ የተደረገውም አንዱን የእግዚአብሔር ዐላማ እውን ለማድረግ ነው:: እግዚአብሔር አንድነትን ለማምጣት ልዩነትንም ይጠቀማል::

12፥21-26፤ የተቀበሉት ስጦታ ከፍተኛ ስፍራ የሚሰጠው መስሎ ለሚታያቸው የተነገረ ነው:: ከእነዚህ ቍጥሮች እንደምንረዳው፣ አንዳንድ ስጦታዎች (ለምሳሌ በልሳን መናገር) ከምንም በላይ ትልቅ ስጦታ ተደርገው ይታዩ ነበር::

12፥21፤ በአንድ አካል ውስጥ የሚገኙ የተለያዩ ብልቶች እርስ በርስ የመደጋገፍ ባሕርይ እንዳላቸው ከዚህ መርሕ እንረዳለን፤ በክርስቶስ አካል ውስጥ የሚገኙት ክርስቲያኖችም፣ የተለያዩ ተግባራት በሚያከናውኑበት ጊዜ እርስ በርስ ተደጋጋፊ ናቸው::

12፥22 *ደካማ ... እጅግ አስፈላጊ ናቸው፤* በክርስቶስ አካል ውስጥ ዝቅተኛ ስፍራ ያላቸው የሚመስሉ ክርስቲያኖች፣ በእርግጥ ጠቃሚና አስፈላጊ ናቸው::

12፥23 *የተናቁ ለሚመስሉን ብልቶች ይበልጥ ክብር እንሰጣቸዋለን፤* እምብዛም ስፍራ ለሌላቸው የሰውነት ክፍሎች የተለየ እንክብካቤ እንደምናደርግ ሁሉ፤ ጐልቶ የማይታይ ስጦታ ያላቸውንም ክርስቲያኖች ማክበርና ማገዝ ይኖርብናል:: *የምናፍርባቸውን ብልቶች ይበልጥ እንንከባከባቸዋልን፤* በቤተ ክርስቲያን ውስጥ አገልግሎታቸው በሰው ፊት ለማይታይ ክርስቲያኖች የተለየ አክብሮት መስጠት ይገባል::

12፥24፤ በሰው ፊት ጐልቶ የሚታይ ስጦታ ላላቸው የተለየ ክብር መስጠት አያስፈልግም::

የበለጠ ክብር ሰጥቶአቸዋል፤ 25ይህንም ያደረ
ገው በአካል ብልቶች መካከል መለያየት ሳይ
ኖር፣ እርስ በርሳቸው እኩል እንዲተሳሰቡ
ነው። 26አንድ ብልት ቢሠቃይ ብልቶች ሁሉ
አብረው ይሠቃያሉ፤ አንድ ብልት ቢከብር
ሌሎቹም ብልቶች አብረው ደስ ይላቸዋል።
27እንግዲህ እናንተም የክርስቶስ አካል ናችሁ፤
እያንዳንዳችሁም የአካሉ ብልቶች ናችሁ። 28እግ
ዚአብሔር በቤተ ክርስቲያን ውስጥ አንደኛ ሐዋ
ርያትን፣ ሁለተኛ ነቢያትን፣ ሦስተኛ መምህራ
ንን፣ ቀጥሎም ታምራት አድራጊዎችን፣ የመፈ
ወስ ስጦታዎች ያላቸውን፣ ሌሎችን የመርዳት
ስጦታ ያላቸውን፣ የማስተዳደር ስጦታ ያላቸ
ውንና በልዩ ልዩ ልሳን የመናገር ስጦታ ያላቸ
ውን ሰዎች መድቦአል። 29ሁሉ ሐዋርያት ናቸ
ውን? ሁሉስ ነቢያት ናቸውን? ሁሉስ መምህ
ራን ናቸውን? ሁሉስ ታምራት ያደርጋሉን?
30ሁሉስ የመፈወስ ስጦታዎች አላቸውን?
ሁሉስ በልሳኖች ይናገራሉን[ሀ]? ሁሉስ ይተረ
ጉማሉን? 31ነገር ግን ከሁሉ የሚበልጠውን
ስጦታ በብርቱ ፈልጉ።[ለ]

12፥27 ሮሜ12፥5፤ ኤፌ1፥23፤4፥12፤ ቈላ1፥18፡24
12፥28 ቍ9፡10፤ ማር16፥17፤ ሮሜ12፥6-8፤ 1ቆሮ10፥32፤ ኤፌ4፥11
12፥30 ቍ10
12፥31 1ቆሮ14፥1፡39
13፥1 ቍ8፤ ማር16፥17
13፥2 ቍ8፤ ማቴ17፥20፤21፥21፤ ሐሥ11፥27፤ 1ቆሮ12፥9፤14፥2፤ 2ቆሮ8፥7፤ኤፌ4፥11
13፥3 ዳን3፥28፤ ሉቃ19፥8፤ሐሥ2፥45
13፥4 1ቆሮ5፥2፤ 1ተሰ5፥14
13፥5 ኢዮ14፥16፡ 17፤ምሳ10፥12፤17፥ 9፤ማቴ5፥22፤ 1ቆሮ10፥24፤ 1ጴጥ4፥8

ፍቅር

ደግሞም ከሁሉ የሚበልጠውን መንገድ አሳ
ያችኋለሁ።

13 በሰዎችና በመላእክት ልሳን[ሐ] ብናገር፣
ፍቅር ግን ከሌለኝ እንደሚጮኽ ናስ
ወይም እንደሚንሿሿ ጸናጽል ነኝ። 2የትን
ቢት ስጦታ ቢኖረኝ፣ ምስጢርን ሁሉና ዕው
ቀትን ሁሉ ባውቅ፣ ተራራንም ከቦታው
የሚነቅል እምነት ቢኖረኝ፣ ፍቅር ግን ከሌ
ለኝ ከንቱ ነኝ። 3ያለኝን ሁሉ ለድኾች
ብሰጥ፣ ሰውነቴም እንዲቃጠል ለእሳት
ብዳርግ፣[መ] ፍቅር ግን ከሌለኝ ምንም አይጠ
ቅመኝም።
4ፍቅር ታጋሽ ነው፤ ደግሞም ቸር ነው።
ፍቅር አይመቀኝም፤ አይመካም፤ አይታበ
ይም፤ 5ተገቢ ያልሆነ ነገር አያደርግም፤ ራስ
ወዳድ አይደለም፤ አይበሳጭም፣ በደልን አይ

[ሀ]30 ወይም፣ *በሌሉች ቋንቋዎች*
[ለ]31 ወይም፣ *እናንተ ግን ከሁሉ የሚበልጠውን ስጦታ በብርቱ እየፈለጋችሁ።*
[ሐ]1 ወይም *ቋንቋዎች*
[መ]3 አንዳንድ የጥንት ቅጆች፣ *እንድታበይ ሰውነቴንም አሳልፌ ብሰጥ* ይላሉ

12፥25 *መለያየት ሳይኖር፤* 1፥10-12 ይመ።

12፥26 *ብልቶች ሁሉ አብረው ይሠቃያሉ፤* ከክርስቶስ አካል አንዱ ብልት ቢሠቃይ፣ ሌሎች ክርስቲያኖችም የሥቃዩ ተካፋይ ይሆናሉ (በሐሥ 12፥1-5 ላይ ካለው ከያዕቆብ ሰማዕትነትና ከጴጥሮስን መታሰር ጋር ያነጻጽሩ)።

12፥27 *እናንተም የክርስቶስ አካል ናችሁ፤* በቆሮንቶስ ለነበረችው አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን የተነገረው ነው፤ ዓለም ዐቀፋዊቷ ቤተ ክርስቲያን የክርስቶስ አካል እንደ ሆነች ሁሉ፣ እያንዳንዷ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያንም የክርስቶስ አካል ናት።

12፥28፤ እዚህ ላይ ያለው ዝርዝር በቍ 8-10 ላይ ከሚገኘው ዝርዝር ለየት ያለ ነው (ያንኑ ማብ ይመ)። እዚህ ላይ ጳውሎስ ከኤፌ 4፥11 ላይ ስጦታ ያላቸውን ሦስት አገልጋዮች፣ ከቍ 8-10 ላይ ደግሞ አምስት የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎችን ይጠቅሳል። ሐዋርያትና ነቢያት የቤተ ክርስቲያን መሠረት የጣሉ ናቸው (ኤፌ 2፥20)፤ ማስተማር ደግሞ ከእረኝነት (መጋቢነት) ጋር የተያያዘ ነው (ኤፌ 4፥11፤ 1ጢሞ 3፥2)። እነዚህ ስጦታ ያላቸው ሦስት አገልጋዮች በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ካላቸው አገልግሎት ደረጃ አንጻር፣ "አንደኛ"፣ "ሁለተኛ"፣ "ሦስተኛ" ተብለዋል። ደግሞም የተለያዩ ስጦታዎች እንዳሉ ለ ማመልከት የተቀሩት ስጦታዎች፣ "ቀጥሎም" ከሚለው ማያያዣ በኋላ ተዘርዝረዋል። ጳውሎስ መንፈሳዊ ስጦታዎቹን የዘረዘረው ለናሙና ያህል ብቻ ይመስላል። ከቍጥር 28 የመጀመሪያው ክፍል ("አንደኛ"፣ "ሁለተኛ"፣ "ሦስተኛ") ከተባሉት በስተቀር ሌሎቹን ስጦታዎች በማበላለጥ ደረጃ አላስቀመጣቸውም፤ ምክንያቱም ቀደም ሲል ስጦታዎች ሁሉ እኩል ጠቃሚ መሆናቸውን በአጽንዖት ገልጸአል (ቍ 21፥26)። *ሐዋርያት፤* ጌታ ኢየሱስ በምድራዊ አገልግሎቱ ከእርሱ ጋር እንዲሆኑና ወጥተውም ወንጌልን እንዲሰብኩ የመረጣቸው (ማር 3፥14)፣ የትንሣኤው ምስክሮች ነበሩ (ሐሥ 1፥21-22)። አንዳንድ ጊዜ ቃሉ ሰፋ ያለ ትርጒም ሊይዝ ይችላል (ሮሜ 16፥7፤ ገላ 1፥19)። *ተአምራት ... የመፈወስ ... ልሳን፤* የቍ9-10 ማብ ይመ። *ሌሎችን የመርዳት፤* እዚህ ላይ ሐረጉ የሚያመለክተው ድኾችን፣ መጻተኞችን፣ ሕመምተኞችንና ኀዘንተኞችን መንከባከብ ቢሆንም (ከሐሥ 6፥1-6 ያነጻጽሩ)፣ ሌሎችን ለመርዳት የሚደረገው ማንኛውም ተግባር ከመንፈስ ቅዱስ ስጦታ የተነሣ ሊሆን ይችላል (ከሮሜ 12፥6-8 ጋር ያነጻጽሩ)። *የማስተዳደር፤* የማስተዳደር ስጦታ ያላቸው ሰዎች ቤተ ክርስቲያንን ለማደራጀት፣ ዕቅድ ለማውጣትና መንፈሳዊ መርሐ ግብር ለማዘጋጀት የሚችሉት በመንፈስ ቅዱስ ነው።

12፥29-30 *ሁሉ ሐዋርያት ናቸውን?* ክርስቲያኖች የተለያየ ስጦታ አላቸው፤ ስለዚህ ሁሉም ሰው አንድ ዐይነት ስጦታ መሻት የለበትም።

12፥31 *ከሁሉ የሚበልጠውን ስጦታ በብርቱ ፈልጉ፤* ቍ 28፤ 14፥1፡5፡12፡39 ይመ። ይህ ሐረግ በአማራጭ ትርጒሙ ላይ እንደ ተመለከተው፣ "እናንተ ግን ከሁሉ የሚበልጠውን ስጦታ በብርቱ እየፈለጋችሁ" ነው፤ የሚለው ትክክል ከሆነ የቆሮንቶስ ክርስቲያኖች ለእነርሱ ትልቅ መስሎ በሚታያቸው ስጦታ አማካይነት የራሳቸውን ክብር ይፈልጉ ነበር። *ከሁሉ የሚበልጠውን መንገድ፤* ጳውሎስ መንፈሳዊ ስጦታዎችን ሁሉ እንዴት መለማመድ እንደሚገባ ትክክለኛውን መንገድ ይጠቁማል፤ ያም መንገድ የፍቅር መንገድ ነው። ጳውሎስ ፍቅር የጸጋ ስጦታ መሆኑን አይናገርም፤ ይልቁንም ፍቅር የመንፈስ ፍሬ ነው (ገላ 5፥22)።

13፥1-3 *ልሳን ... የትንቢት ... እምነት ... ብሰጥ፤* ጳውሎስ አራት ስጦታዎችን ለአብነት ያህል መርጦአል። በእነዚህ ስጦታዎች የሚያስደንቅ ነገር ማከናወን ቢቻልም እንኳ፣ ነገሩ በፍቅር እስካልተደረገ ድረስ ከንቱ ነው።

13፥1 *በሰዎችና በመላእክት ልሳን፤* ጳውሎስ ግነትን ተጠቅሞአል። ሰዎች የሚናገሩትን ቋንቋ ብቻ ሳይሆን መላእክትም የሚናገሩትን ቋንቋ መናገር ቢችል እንኳ፣ ፍቅር ከሌለው ባዶ ጩኸት እንደሆነ ይናገራል። *ፍቅር፤* የግሪኩ ቃል ለራስ ጥቅም ሳይሆን፣ ለሌሎች ማሰብን ያመለክታል፤ እንዲህ ዐይነት ፍቅር ያለው ሰው ለሌሎች መልካም ነገር የሚያደርገው በሰዎቹ መልካምነት ላይ ተመሥርቶ ሳይሆን፣ እግዚአብሔር ሌሎችን እንድንወድ የሰጠውን ትእዛዝ በማክበር ነው። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ እንደ ገለጠው ዐይነት ፍቅር ማለት ነው (ከዮሐ 13፥34-35፤ 1ዮሐ 3፥ 16 ጋር ያነጻጽሩ)።

13፥2 *ምስጢርን ሁሉና ዕውቀትን ሁሉ፤* ጳውሎስ ሊኖረው የሚችለውን የመረዳት መጠን ለመግለጽ፣ አሁንም ግነትን ሲጠቀም እናያለን። አንድ ሰው ወሰን የሌለው ዕውቀት ቢሰጠው ነገር ግን ይህን ስጦታ በፍቅር ባይዝና ባይጠቀምበት ከንቱ ነው። *ተራራንም ከቦታው የሚነቅል እምነት፤* እግዚአብሔር በተለየ መንገድ የሚያስፈልገንን ነገር እንዲያዘጋጅልን በእርሱ የምንታመንበት ልዩ ችሎታ ነው። ጳውሎስ እዚህም ላይ ግነትን ተጠቅሞአል።

13፥3 *ሰውነቴም እንዲቃጠል ለእሳት ብዳርግ፤* ብዙ የጥንት ክርስቲያኖች በእሳት ተቃጥለው በሰማዕትነት ሕይወታቸው ያለፈበትን አሟሟት ያመለክታል። እጅግ ታላቅ መሥዋዕትነት ብንከፍል እንኳ፣ በፍቅር እስካልሆነ ድረስ ምንም ፋይዳ የለውም።

13፥4-7፤ እዚህ ላይ ፍቅር በአዎንታዊና በአሉታዊ መልክ ተገልጾአል።

13፥4 *አይታበይም፤* 8፥1ይመ።

13፥5 *ተገቢ ያልሆነ ነገር አያደርግም፤* በአምልኮ ጊዜ የነበራቸውን ሥርዐት አልባ ባሕርይ በተዘዋዋሪ መንገድ መናገሩ ይሆናል (11፥18-22)።

ቈጥርም:: 6ፍቅር ከእውነት ጋር እንጂ በዐመፅ
ደስ አይሰኝም:: 7ፍቅር ሁልጊዜ ይታገሣል፤
ሁልጊዜ ያምናል፤ ሁልጊዜ ተስፋ ያደርጋል፤
ሁልጊዜ ጸንቶ ይቆማል::
8ፍቅር ከቶ አይወድቅም፤ ነገር ግን ትን
ቢት ቢሆን ይሻራል፤ ልሳንም ቢሆን ይቀ
ራል፤ ዕውቀትም ቢሆን ይሻራል:: 9ምክን
ያቱም የምናውቀው በከፊል ነው፤ ትንቢት
የምንናገረውም በከፊል ነው:: 10ነገር ግን ፍጹም
የሆነው ሲመጣ በከፊል የነበረው ይሻራል::
11ልጅ ሳለሁ እንደ ልጅ እናገር ነበር፤
እንደ ልጅ አስብ ነበር፤ እንደ ልጅም አሰላ
ነበር:: ከጐለመስሁ በኋላ ግን የልጅነትን
ነገር እርግፍ አድርጌ ትቻለሁ:: 12አሁን
የምናየው በመስተዋት ውስጥ እንደሚታይ
በድንግዝግዝ ነው፤ በዚያን ጊዜ ግን ፊት ለፊት
እናያለን:: አሁን የማውቀው በከፊል ነው፤ በዚ
ያን ጊዜ እኔ ራሴ ሙሉ በሙሉ የታወቅ
ሁትን ያህል ዐውቃለሁ::
13እንግዲህ እምነት፣ ተስፋ፣ ፍቅር እነዚህ
ሦስቱ ጸንተው ይኖራሉ፤ ከእነዚህም የሚበ
ልጠው ፍቅር ነው::

የትንቢትና የልሳን ስጦታዎች

14 ፍቅርን ተከታተሉ፤ መንፈሳዊ ስጦ
ታዎችን፣ በተለይም ትንቢት የመ
ናገርን ስጦታ በብርቱ ፈልጉ:: 2በልሳን°
የሚናገር ለእግዚአብሔር እንጂ ለሰው አይናገር
ምና፤ ምስጢር የሆነውን በመንፈስ" ስለሚ
ናገር የሚረዳው የለም:: 3ትንቢትን የሚናገር ግን
ለማነጽ፣ ለማበረታታትና ለማጽናናት ለሰው
ይናገራል:: 4በልሳን የሚናገር ራሱን ያን
ጻል፤ ትንቢትን የሚናገር ግን ቤተ ክርስ
ቲያንን ያንጻል:: 5ሁላችሁም በልሳን፹ ብትናገሩ
እወዳለሁ፤ ከዚህ ይልቅ ግን ትንቢትን ብት
ናገሩ እወዳለሁ:: ቤተ ክርስቲያን እንድት
ታነጽ በልሳን የሚናገር ሰው የተናገረውን ካል
ተረጐመ፣ በልሳን ከሚናገር ይልቅ ትንቢትን
የሚናገር ይበልጣል::
6እንግዲህ ወንድሞች ሆይ፤ ወደ እናንተ
በምመጣበት ጊዜ፣ በመግለጥ ወይም በዕ
ውቀት ወይም በትንቢት ወይም በትምህ
ርት ካልነገርኋችሁ በልሳን ብናገር ምን
እጠቅማችኋለሁ? 7እንደ ዋሽንትና እንደ በገና
ያሉ ሕይወት የሌላቸው ነገሮች እንኳ የድም
ፃቸው ቃና ልዩነት ከሌለው ዜማቸውን እን
ዴት ማወቅ ይቻላል? 8ደግሞም መለከት
ትክክል ያልሆነ የጥሪ ድምፅ ካሰማ፣ ለጦር
ነት ማን ይዘጋጃል? 9እናንተም እንደዚሁ

13፥6 2ተሰ2፥12፤ 2ዮሐ4፤3ዮሐ3:4
13፥7 ቍ8:13
13፥8 ቍ1:2
13፥9 ቍ12፤ 1ቆሮ 8፥2
13፥10 ፊል3፥12
13፥11 መዝ131፥2
13፥12 ዘፍ32፥30፤ ኢዮ19፥26፤26፥14፤ 36፥26፤1ቆሮ8፥3፤ ገላ4፥9፤1ዮሐ3፥2
13፥13 ማቴ22፥37-40፤ሮሜ5፥2-5፤ 1ቆሮ16፥14፤ገላ5፥5፡ 6፤ኤፌ4፥2-5፤ ቈላ1፥4:5፤ 1ተሰ1፥3፤5፥8፤ ዕብ6፥10-12፤ 1ዮሐ4፥7-12:16
14፥1 ቍ39፤ 1ቆሮ12፥1:31፤ 16፥ 14፤ኤፌ4፥11
14፥2 ቍ6-11:16፤ ማር16፥17፤1ቆሮ13፥2
14፥3 ቍ4:5:12: 17:26:31፤ ሮሜ14፥19
14፥4 ቍ3፤ ማር16፥17፤ 1ቆሮ13፥2
14፥5 ቍ3፤ ዘኍ11፥29
14፥6 ቍ26፤ ሮሜ6፥17፤2ቆሮ8፥7፤ ኤፌ1፥17
14፥8 ዘኍ10፥9፤ ኤር4፥19

°2 *ወይም በሌላ ቋንቋ፤* እንዲሁም ቍ 4:13:14:19:26 እና 27 ይመ
"2 *ወይም በመንፈሱ*
፹5 *ወይም በሌሎች ቋንቋዎች፤* እንዲሁም ቍ6:18:22:23 እና 39 ይመ

13፥6 በዐመፅ ደስ አይሰኝም፤ በም 5 ላይ ያደርጉት እንደ ነበረው ነው::

13፥8 *ትንቢትም ቢሆን ይሻራል፤ ልሳንም ቢሆን ይቀራል፤ ዕውቀትም ቢሆን ይሻራል፤* እነዚህ ሦስቱ የከፊልነት ባሕርይ ስላላቸው (ቍ 9) ይቀራሉ፤ ፍጹም የሆነው ነገር በመጣ ጊዜ ግን አስፈላጊዎች አይሆኑም (ቍ10)::

13፥10 *ፍጹም የሆነው፤* ለዚህ ሐረግ የገባው የግሪኩ ቃል፣ "መጨረሻን"፣ "ፍጻሜን"፣ "ሙሉነትን" ወይም "ብስለትን" ሊያመለክት ይችላል፤ በዚህ ዐውደ ምንባብ ውስጥ ንጽጽሩ ከፊል በሆነውና ሙሉ በሆነው መካከል ነው:: አንዳንዶች ይህ ሐረግ የክርስቶስን ዳግም ምጽአት ያመለክታል ይላሉ፤ ሌሎች ከክርስቲያኖች መሞት ጋር ያዛምዱታል፤ ሌሎች ደግሞ ከቤተ ክርስቲያን መመሥረት ጋር ያያይዙታል (ቍ 11 ማብ ይመ)፤ የተቀሩት ደግሞ ከአዲስ ኪዳን መጽሐፍት መጻፍና ተቀባይነት ማግኘት ጋር ያዛምዱታል:: ይሁን እንጂ በቍ 12 ላይ ጳውሎስ የሚናገረው ስለ ጌታ ዳግም ምጽአት ይመስላል::

13፥12 *አሁን የምናየው በመስተዋት ውስጥ እንደሚታይ በድንግዝግዝ ነው፤* በምስያነት የቀረበው የተወለወለ የፊት መመልከቻ ብረት ነው (ናስ ሊሆን ይችላል)፤ በዚህ ዐይነት መመልከቻ አንድ ሰው ፊቱን ማየት የሚችለው ጥራት በሌለው መልክ ነው (ከያዕ 1፥23 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ይህም የተነጻጸረው ጌታን በሰማይ ግልጽ በሆነ መንገድ ከማየት ጋር ነው:: ሙሉ በሙሉ የታወቅሁትን ያህል ዐውቃለሁ፤ ጌታ አንድን አማኝ ሙሉ በሙሉ የሚያውቀውን ያህል ውሱን የሆነም አማኝ ጌታን በዚያ ልብ ያወቀዋል:: ይህ ግን ጌታ ዳግም እስከሚመጣ ድረስ እውን አይሆንም::

13፥13 *እምነት፣ ተስፋ፣ ፍቅር፤* የ1ተሰ 1፥3 ማብ ይመ:: *ጸንተው ይኖራሉ፤* አሁንም፣ ለዘላለምም ነው:: *ከእነዚህም የሚበልጠው ፍቅር ነው፤* እግዚአብሔር ፍቅር ስለ ሆነ (1ዮሐ 4፥8)፣ ፍቅሩንም ስለ ገለጠልንና (1ዮሐ 4፥10) እርስ በርስ እንድንዋደድ ስላዘዘን (ዮሐ 13፥34-35) ነው:: ፍቅር ለዘላለም ነዋሪ በመሆኑ፣ ከስጦታዎች ሁሉ ይበልጣል:: እነዚህ ሰው ሁሉ ሲሻቸው የነበሩ ስጦታዎች ካለፉ በኋላ እንኳ፣ ፍቅር በእግዚአብሔርና በተዋጀ ሕዝቡ መካከል ጸንቶ የሚያኖር ሕግ ነው::

14፥1-5፤ እዚህ ላይ ጳውሎስ አጽንቶ የሚናገረው መሠረታዊ መርሕ፣ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚደረገው ማናቸውም ነገር አካሉን የሚያንጽ መሆን አለበት የሚል ነው፤ ይህም በ 12፥7 ላይ፣ "... የሚሰጠው ለጋራ ጥቅም ነው" ከሚለው ጽኑ አቋምና በም 13 ላይ ከተገለጸው ከፍቅር መርሕ ጋር ይስማማል:: በዚህ መሠረት በቤተ ክርስቲያን የሚነገረው ሁሉ፣ ማንኛውም ሰው በሚሰማው ቋንቋ መሆን አለበት፤ በሕዝቡ ቋንቋ መነገሩ አስፈላጊ ነው፤ ይህ ካልሆነ ግን በሕዝቡ ቋንቋ መተርጐም አለበት፤ እንግዲህ የተነገረውን ልሳን የሚተረጕም ከሌለ፣ ከልሳን ይልቅ ትንቢት ይመረጣል፤ ምክንያቱም ትንቢት የሚነገረው በሰሚዎቹ ቋንቋ ነው::

14፥1 *ፍቅርን ተከታተሉ፤ መንፈሳዊ ስጦታዎችን፣* መንፈሳዊ ስጦታዎች ፍሬያማ የሚሆኑት፣ በፍቅር አማካይነት ስንጠቀምባቸው ነው:: *በተለይም ትንቢት የመናገርን ስጦታ፤* የ12፥10 ማብ ይመ::

14፥2 *በልሳን፤* በሌላ ቋንቋ ማለት ነው:: በልሳን የሚናገረው ሰው ምን እንደተናገረ አድማጮቹ ሊረዱ አይችሉም፤ ስለዚህ እርሱ የሚናገረው ካልተተረጐመ በቀር ለሌሎች ምስጢር ይሆናል፤ የሚረዳው እግዚአብሔር ብቻ ይሆናል:: *በመንፈስ፤* የሚናገረው በአእምሮው አይደለም ማለት ነው (ቍ 14-17 ይመ)::

14፥3፤ ትንቢት የሚናገር ሰው ሌሎችን ያንጻል (12፥7)::

14፥4 *ራሱን ያንጻል፤* በልሳን የሚናገር ሰው የሚናገረውን ስለማያስተውል፣ ይህ መታነጽ አእምሮን አያሳትፍም:: መታነጹ በግል ሕይወት ደረጃ ነው:: ይህም በስሜት፣ እምነትን በማጽናት፣ የበለጠ ራስን በመስጠትና በፍቅር በመኰልበት አኳያ ነው::

14፥5 *ካልተረጐመ፤* በልሳን የሚናገረው ሰው የመተርጐም ስጦታ ካለው፣ የሚናገረውን ሰው ስለሚረዳው የትንቢትን ያህል ጠቃሚ ነው (ቍ 13 ይመ):: *በልሳን ብትናገሩ እወዳለሁ፤* በሥርዐት እስከ ሆነ ድረስ፣ ጳውሎስ በልሳን መናገርን አልተቃወመም:: *ትንቢትን የሚናገር ይበልጣል፤* የሚናገረውን ሰው ሁሉ ስለሚያስተውለውና ቤተ ክርስቲያንን የሚያንጽ በመሆኑ፣ ለጋራ ጥቅም አስፈላጊ ነው::

14፥6 *ምን እጠቅማችኋለሁ?* በልሳን የተነገረው ተተርጕሞ ቤተ ክርስቲያን ካልተረዳችውና ካልታነጸችበት፣ አንድ ሰው በልሳን መናገሩ ጥቅም የለውም::

14፥7 *እንደ ዋሽንትና እንደ በገና፤* በግሪክ ኅብረተ ሰብ ዘንድ የታወቁ የዜማ መሣሪያዎች ነበሩ:: *የድምፃቸው ቃና ልዩነት ከሌለው፤* አንድ ሰው የዜማን ቃና ለይቶ እንዲያውቅና እንዲያጣጥም ከተፈለገ፣ የተለያዩ የድምፅ ቃናዎች መኖር አለባቸው፤ እነዚህ የድምፅ ቃናዎች ትርጕም ባለው መልክ መቀናጀት ይኖርባቸዋል:: አንድ የድምፅ ቃና ብቻ ቢደጋገም ጣዕም አይኖረውም::

14፥8 *መለከት... ለጦርነት ማን ይዘጋጃል?* መለከት ሲነፋ ለጦርነት ተዘጋጁ ማለት እንደሆነ በግሪኮች ዘንድ የታወቀ ነበር፤

ናችሁ፤ ከአንደበታችሁ ትርጕም ያለው
ቃል ካልወጣ፣ የምትናገሩትን ማን ሊያስ
ተውለው ይችላል? ለነፋስ የምትናገሩ ትሆ
ናላችሁ:: 10በዓለም ላይ ብዙ ዐይነት ቋንቋ
ዎች አሉ፤ ትርጕም የሌለውም ቋንቋ የለም::
11እንግዲህ አንድ ሰው የሚናገረውን ቋንቋ
ትርጕሙን ካላወቅሁ፣ ለሚናገረው እንግዳ
እሆንበታለሁ፤ እርሱም ለእኔ እንግዳ ይሆን
ብኛል:: 12እናንተም እንደዚሁ ናችሁ፤ መንፈ
ሳዊ ስጦታዎችን ለማግኘት የምትሹ በመሆና
ችሁ፣ ቤተ ክርስቲያን የምትታነጽበትን ስጦታ
ዎች ለማግኘት ይበልጥ ፈልጉ::
13ስለዚህ በልሳን የሚናገር ሰው የሚናገ
ረውን መተርጐም እንዲችል ይጸልይ:: 14በል
ሳን በምጸልይበት ጊዜ መንፈሴ ይጸልያል፤
አእምሮዬ ግን ያለ ፍሬ ነው:: 15ታዲያ፣ ምን
ማድረግ አለብኝ? በመንፈስ እጸልያለሁ፤ በአ
እምሮም ደግሞ እጸልያለሁ፤ በመንፈስ እዘ
ምራለሁ፤ በአእምሮም ደግሞ እዘምራለሁ::
16እንዲህማ ካልሆነ እግዚአብሔርን በመንፈስ
በምታመሰግንበት ጊዜ፣ ለነገሩ እንግዳ የሆነ
ሰው* አንተ የምትናገረውን ካልተረዳ፣ እንዴት
አድርጎ ለምስጋናህ፣ "አሜን" ሊል ይችላል?
17አንተ በሚገባ ታመሰግን ይሆናል፤ ሌላው
ሰው ግን አይታነጽበትም::
18ከሁላችሁ የበለጠ በልሳን ስለምናገር
እግዚአብሔርን አመሰግናለሁ:: 19ነገር ግን በቤተ
ክርስቲያን ውስጥ ሌሎችን ለማስተማር፣
ዐሥር ሺህ ቃላት በልሳን ከምናገር ይልቅ፣
አምስት ቃላት በአእምሮዬ ብናገር ይሻላል::

14፥11 ዘፍ11፥7
14፥12 ቍ3፤ 1ቆሮ12፥1
14፥13 ቍ5
14፥14 ቍ2
14፥15 ቍ2:14፤ ኤፌ5፥19
14፥16 ዘዳ27፥15-26፤1ዜና16፥36፤ ነህ8፥6፤መዝ106፥48፤ማቴ14፥19፤ 1ቆሮ11፥24፤ ራእ5፥14፤7፥12
14፥17 ቍ3
14፥19 ቍ6
14፥20 ኤር4፥22፤ ማቴ10፥16፤ ሮሜ16፥19፤ 1ቆሮ3፥1፤ኤፌ4፥14፤ዕብ5፥12:13፤ 1ጴጥ2፥2
14፥21 ቍ34፤ ዘዳ28፥49፤ኢሳ28፥11:12፤ዮሐ10፥34
14፥22 ቍ1
14፥23 ሐሥ2፥13
14፥25 ኢሳ45፥14፤ ዘካ8፥23፤ሮሜ2፥16
14፥26 ቍ2:6፤ ሮሜ7፥11፤14፥19፤ 1ቆሮ12፥7-10፤ ኤፌ5፥19

20ወንድሞች ሆይ፤ በአስተሳሰባችሁ ሕፃ
ናት አትሁኑ፤ ለክፉ ነገር ሕፃናት ሁኑ፤
በአስተሳሰባችሁ ግን ጉልማሶች ሁኑ:: 21በሕ
ግም እንዲህ ተብሎ ተጽፎአል፤
"ቋንቋቸው እንግዳ በሆነ ሰዎች፣
በባዕዳንም አንደበት፣
ለዚህ ሕዝብ እናገራለሁ፤
ይህም ሆኖ አይሰሙኝም"
ይላል ጌታ::
22ስለዚህ በልሳን መናገር ለማያምኑ የሚ
ሆን ምልክት እንጂ ለሚያምኑ አይደለም፤
ትንቢት ግን ለሚያምኑ እንጂ ለማያምኑ
አይደለም:: 23እንግዲህ የቤተ ክርስቲያን
ምእመናን በአንድነት በተሰበሰቡበት፣ ሁሉም
በልሳን በመናገር ላይ ሳሉ፣ እንግዶች* ወይም
የማያምኑ ሰዎች ወደ ጉባኤው ቢገቡ፣ አብደ
ዋል አይሉምን? 24ነገር ግን ሁሉም ትን
ቢት በመናገር ላይ ሳሉ፣ እንግዳ* ወይም የማ
ያምን ሰው ቢገባ፣ በሁሉ ይወቀሳል፤ በሁሉ
ይመረመራል፤ 25በልቡም የተሰወረው ነገር
ይገለጣል፤ እንዲሁም፣ "እግዚአብሔር በእርግጥ
በመካከላችሁ ነው" በማለት በግንባሩ ተደፍቶ
ለእግዚአብሔር ይሰግዳል::

ሥርዐት ያለው አምልኮ

26ወንድሞች ሆይ፤ እንግዲህ ምን እንበል?
በምትሰበሰቡበት ጊዜ እያንዳንዱ መዝሙር

*16 ወይም *ከሚጠይቁት መካከል*
*23 ወይም *አንዳንድ የሚጠየቁ*
*24 ወይም *የሚጠይቅ*

አይሁድም ከበግ ቀንድ የተሠራው መለከት ለምን አገልግሎት እንደሚውል ያውቁ ነበር (ዘኍ 10፥9፤ ኢያ 6፥4:9):: ደግሞም ከመሣሪያዎቹ የሚወጣው ድምፅ አንድ መልእክት ማስተላለፍ አለበት::

14፥9 *ትርጕም ያለው ቃል ካልወጣ፤* በልሳን ሳይሆን አድማጮቹ በሚናገሩት ቋንቋ ተናገሩ ማለቱ ነው (አለበለዚያ በልሳን የተነገረው ይተርጐም)::

14፥10 ብዙ ዐይነት ቋንቋዎች፤ አንዳንዶች በቍ 10-11 ላይ የተነገረውን የሚረዱት ከም 12-14 ባለው ክፍል የተወሳው "ልሳን" ከዚህ በፊት የማይታወቅ ባዕድ ቋንቋ እንደ ሆነ አድርገው ነው::

14፥12 *ቤተ ክርስቲያን የምትታነጽበትን ስጦታዎች ለማግኘት ይበልጥ ፈልጉ፤* የም 14 መሠረታዊ መርሕም ነው::

14፥14 *አእምሮዬ ግን ያለ ፍሬ ነው፤* አንድ ሰው በልሳን ሲናገር ወይም በልሳን ሲጸልይ አእምሮው ትርጕም ያለው ቋንቋ አያመነጭም::

14፥15-17 *እጸልያለሁ... እዘምራለሁ ... እግዚአብሔርን ... በምታመሰግንበት ጊዜ ... ለምስጋናህ፣ "አሜን" ሊል፤* በብሉይ ኪዳንና (1ዜና 16፥36፤ ነህ 5፥13፤ 8፥6፤ መዝ 104፥33፤ 136፥1፤ 148፥1) በአዲስ ኪዳን (ሮሜ 11፥36፤ ኤፌ 5፥18-20) የሚገኙ የአምልኮ መግለጫዎች ናቸው:: "አሜን" ማለት፣ "እውነት ነው" ወይም፣ "ይሁን" ማለት ሲሆን፣ አማኙ በሰማው ነገር ተስማምቶ መቀበሉን ያመለክታል (ከገላ 1፥5፤ ጋር ያነጻጽሩ):: ስለዚህ በልሳን የመጣው መልእክት መተርጐም አለበት::

14፥15 *በመንፈስ እጸልያለሁ፤ በአእምሮም... በመንፈስ እመዘምራለሁ፤ በአእምሮም፤* ጳውሎስ አንዳንድ ጊዜ በመንፈስ በልሳን ይጸልያል ወይም ይዘምራል፤ ሌላ ጊዜ ደግሞ በአእምሮው በራሱ ቋንቋ ይጸልያል ወይም ይዘምራል ማለት ሊሆን ይችላል:: አንዳንዶች ደግሞ ጳውሎስ በአእምሮውም በመንፈሱም በአንድ ጊዜ እንደሚጸልይ ወይም እንደሚዘምር መግለጹ ነው ይላሉ::

14፥19 *ነገር ግን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ፤* አንዳንዶች የልሳን ስጦታ ለግል ጸሎት በሚውልበት ጊዜ፣ መተርጐም አያስፈልግም ይላሉ:: መተርጐም አያስፈልግም የሚሉትም ቍ 18ን እዚህ ላይ ከተጠቀሰው ጋር በማነጻጸር ነው (ቍ 14 ይመ)::

14፥20 *ለክፉ ነገር ሕፃናት ሁኑ፤* ሕፃናት ከሌላው በልጦ ለመታየት እንደማይመኙ ሁሉ፤ እናንተም ከሌሎች ለመብለጥ ስትሉ መንፈሳዊ ስጦታዎችን (ለምሳሌ በልሳን መናገርን) ለማግኘት ክፉ ምኞት ወይም ሐሳብ አይደርባችሁ ማለቱ ነው::

14፥21-22፤ ከኢሳ 28 የተጠቀሰው ይህ ክፍል፣ የአሦራውያን ባዕድ ቋንቋ፣ በማያምኑት እስራኤላውያን ላይ ፍርድ እንደሚመጣ የሚያሳይ ምልክት ነበር:: ጳውሎስ ከዚህ እውነታ በመነሣት በልሳን የመናገር ዐላማ ለማያምኑ ምልክት እንደሆነ ይናገራል (ቍ 22)፤ ለዚህም በሐሥ 2፥4-12 ላይ ያለው ታሪክ አንዱ ምሳሌ ነው:: ትንቢትም ደግሞ የተገለጠውን እውነት ለመቀበል ዝግጁ ለሆኑ ሁሉ (ከማቴ 13፥11-16 ጋር ያነጻጽሩ) መልእክትን ስለሚያስተላልፍ ለሚያምኑ ሰዎች ምልክት ነው (ቍ 22)::

14፥21 *በሕግም፤* ጳውሎስ በሮሜ 3፥10-19 ትንቢተ ኢሳይያስን ጨምሮ ከብዙ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ከጠቀሰ በኋላ በቍ 19 ላይ ሁሉንም በአንድነት፣ "ሕግ" ይላቸዋል::

14፥23 *እንግዶች፤* የወንጌልን ሐሳብ ያልተረዱና እውነትን ፍለጋ ላይ ያሉ ሰዎች ሊሆኑ ይችላሉ:: *የማያምኑ ሰዎች፤* ወደ ድነት ለመምጣት ፈቃደኛነት ያላሳዩ ናቸው:: ዐውደ ምንባቡ የሚያሳየው እያንዳንዱ ሰው በልሳን ከመናገሩ የተነሣ ውዥምብር የሰፈነበትን የምእመናን ጉባኤ ነው:: *አብደዋል፤* ውዥምብሩ እንግዳ የሆነውን ሰው ያስበረግጋል፤ ደግሞም ሌሎችን ይስባል ተብሎ የተደረገው ነገር ባልዳኑ ሰዎች ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ያስከትላል::

14፥24 ሁሉም ትንቢት በመናገር ላይ ሳሉ፤ ለሚያምኑት ተብሎ በአገሬው ቋንቋ የተነገረው ትንቢት በማያምኑት ላይ አዎንታዊ ተጽዕኖ ያስከትላል፤ ምክንያቱም የተነገረውን ትንቢት ሰምተው ስለሚረዱ በኀጢአታቸው ይወቀሳሉ (ይሁን እንጂ ትንቢት በመናገር ላይ የተጣለውን ገደብ በቍ 29-32 ላይ እና ማብ ይመ)::

14፥26-27 *እያንዳንዱ ... ሌላው ደግሞ፤* እዚህም ላይ በአጽንዖት የተገለጸው፣ መንፈሳዊ ስጦታዎች የተለያዩና ተደጋጋፊ

አለው፤ ትምህርት አለው፤ መግለጥ አለው፤
በልሳን መናገር አለው፤ መተርጐም አለው::
ይህ ሁሉ ግን ለማነጽ ይሁን:: 27በልሳን
የሚናገር ቢኖር፣ ሁለት ወይም ቢበዛ ሦስት
በየተራ ይናገሩ፤ ሌላው ደግሞ ይተርጕም፤
28የሚተረጕም ሰው ከሌለ ግን በጉባኤ መካ
ከል ዝም ይበልና፤ ለራሱና ለእግዚአብሔር
ይናገር::

29ሁለት ወይም ሦስት ነቢያት ይናገሩ፤
ሌሎቹ ደግሞ የተነገረውን በጥንቃቄ ይመ
ዝኑ:: 30ከተቀመጡትም መካከል አንድ ሰው
አንድ ነገር ቢገለጥለት፣ የመጀመሪያው
ተናጋሪ ዝም ይበል:: 31እያንዳንዳችሁ እንድት
ማሩና እያንዳንዳችሁ እንድትበረታቱ፣ ሁላችሁ
በየተራ ትንቢት መናገር ትችላላችሁ::
32የነቢያት መናፍስት ለነቢያት ይታዘዛሉ፤
33እግዚአብሔር የሰላም አምላክ እንጂ የሁከት
አምላክ አይደለም::

በቅዱሳን አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ
እንዲሁ ነው፣ 34ሴቶች በጉባኤ ዝም ይበሉ፤
ሕግም እንደሚለው እንዲታዘዙ እንጂ እንዲ
ናገሩ አልተፈቀደላቸውም፤ 35ሴቶች ለማወቅ
የሚፈልጉት አንዳንድ ነገር ካለ፣ ባሎቻቸውን
በቤት ይጠይቁ፤ ምክንያቱም ሴት በጉባኤ
መካከል ብትናገር የሚያሳፍር ነው::

36የእግዚአብሔር ቃል የወጣው ከእናንተ
ነውን? ወይስ የደረሰው ወደ እናንተ ብቻ
ነውን? 37ማንም ነቢይ ነኝ የሚል ወይም መን
ፈሳዊ ስጦታ አለኝ የሚል ቢኖር፣ ይህ
የጻፍሁላችሁ የጌታ ትእዛዝ መሆኑን ይወቅ፤
38ይህን የማያውቅ ቢሆን ግን እርሱም አይ
ታወቅ::[ገ]

39ስለዚህ፣ ወንድሞች ሆይ፤ ትንቢት ለመና
ገር በብርቱ ፈልጉ፤ በልሳን መናገርንም አትከ
ልክሉ፤ 40ነገር ግን ሁሉም በአግባብና በሥርዐት
ይሁን::

14፥29 ቊ32:37፤ 1ቆሮ12፥10፤13፥2
14፥32 1ዮሐ4፥1
14፥33 ቊ40፤ ሐሥ9፥13፤ ሮሜ15፥33፤ 1ቆሮ7፥17፤10፥32
14፥34 ቊ21፤ ዘፍ3፥16፤1ቆሮ11፥5:13፤ኤፌ5፥22፤ 1ጢሞ2፥11:12
14፥36 ዕብ12
14፥37 ሐሥ11፥27፤ 1ቆሮ13፥2፤2፥15፤ 12፥1፤2ቆሮ10፥7፤ 1ዮሐ4፥6
14፥39 ቊ1፤ 1ቆሮ12፥31፤ኤፌ4፥11
14፥40 ቊ33፤ ቈላ2፥5

[ገ]38 አንዳንድ ቅጆች፣ *ይህን ለማወቅ የማይፈልግ ቢሆን እርሱም አይታወቅ* ይላሉ::

ባሕርይ ያላቸው መሆኑ ነው፤ የተወሰኑ መሪዎች ወይም አለቆች ብቻ ሳይሆኑ፣ አማኞች ሁሉ በተሰጣቸው ስጦታ ማገልገል እንደሚችሉ ግልጽ ነው::

14፥26 ***መዝሙር ... ትምህርት... መግለጥ ... ልሳን ... መተርጐም፤*** በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የነበሩ የአምልኮ መግለጫዎች ናቸው:: ከእነዚህም መካከል አንዳንዶቹ (መዝሙርና ትምህርት) ከብሉይ ኪዳንና ከምኲራብ አምልኮ የተወረሱ ናቸው (ከማቴ 26፥30፤ ሉቃ 4፥16-22 ጋር ያነጻጽሩ):: ማንኛውም ክርስቲያናዊ የአምልኮ መግለጫ ቤተ ክርስቲያንን የሚያንጽ መሆን አለበት::

14፥27-28፤ "በጉባኤ" (በቤተ ክርስቲያን) ውስጥ (ቊ 28) ልሳን ሲነገር ሦስት ገደቦች አሉ (1) በጉባኤ ላይ ሁለት ወይም ሦስት ብቻ መናገር ይኖርባቸዋል፤ (2) እነርሱም ተራ በተራ መናገር አለባቸው፤ (3) በልሳን የተነገረው መተርጐም አለበት::

14፥28 ***ዝም ይበል፤*** በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በልሳን የሚናገር ሰው፣ በጉባኤው ውስጥ ሌላ ተርጓሚ መኖሩን ማረጋገጥ ያለበት ይመስላል::

14፥29 ***ሁለት ወይም ሦስት ነቢያት ይናገሩ፤*** በልሳን የሚናገሩት እንደሚያደርጉት ሁሉ (ቊ 27)፣ እነዚህም ተራ በተራ (ቊ 31) መናገር እንዳለባቸው ግልጽ ነው:: ***በጥንቃቄ ይመዝኑ፤*** የተነገረውን ይለዩ፤ ይመርምሩ:: ነቢያት ራሳቸው የሌላውን ነቢይ ትንቢት ጠቀሜታ መመዘን አለባቸው (የቊ 32 ማብ ይመ)::

14፥30 ***ቢገለጥለት፤*** በቅዱሳት መጻሕፍት ላይ እንዲታከል የተሰጠ መገለጥ አይደለም:: በብሉይ ኪዳን ዘመን በቅዱሳት መጻሕፍት የሰፈረው መገለጥ የመጣው በነቢያት በኩል ሲሆን፣ በአዲስ ኪዳን ደግሞ በሐዋርያትና በቅርብ አጋሮቻቸው አማካይነት ነው:: በም 12-14 ላይ የተመለከተው ትንቢት ግን፣ በማንኛውም የቤተ ክርስቲያን አባል በኩል ሊመጣ ይችላል (ቊ 26:29-31):: ትንቢቱም ወደ ፊት የሚሆነውን አስቀድሞ መናገር (አጋቦስ፣ ሐሥ 11፥28፤ 21፥10-11) ወይም መለኮታዊ ምሪት ለመስጠት (ሐሥ 13፥1-2)ወይም ደግሞ ለማበረታታት፣ ለማደፋፈር ወይም ለማጽናናት የመጣ መልእክት ሊሆን ይችላል (ቊ 3)::

14፥32 ***ለነቢያት ይታዘዛሉ፤*** ትንቢትን መናገር (በልሳን መናገርም ቢሆን) ከቊጥጥር ውጭ የሚሆን ስሜታዊነት አይደለም፤ እነዚህ ስጦታዎች በተቀባዮቹ ቊጥጥር ሥር መዋል እንዳለባቸው ጳውሎስ በአጽንዖት ይገልጻል (ቊ 15:26-32):: የቊ 27-29 ማብ ይመ::

14፥33 ***እግዚአብሔር የሰላም አምላክ፤*** የ1ተሰ 5፥23 ማብ ይመ:: ***የሁከት፤*** ጳውሎስ ሥርዐት አልባውና ቅጥ ያጣው የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን አምልኮ፣ ወደ ክርስቶስ ሰላምና አንድነት የጠራቸውን የእግዚአብሔርን ስም ያሰድባል የሚል ሥጋት አድሮበት ነበር:: ***በቅዱሳን አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ፤*** በአዲስ ኪዳን ውስጥ ለየት ያለ አገላለጽ ሲሆን፣ በዚህች ምድር ያለችው የእግዚአብሔር ቤተክርስቲያን ሁለንታዊ ባሕርይ እንዳላት በአጽንዖት ያመለክታል፤ አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ ቀጥሎ የተሰጠውን መመሪያ መታዘዝ ይኖርባቸዋል::

14፥34-35፤ የ11፥3-16 ማብ ይመ:: አንዳንዶች 11፥3ን በመጥቀስ፣ ለአስተዳደርም ሆነ ለሥልጣን መሠረት የሚሆን እግዚአብሔር የደነገገው ሥርዐት እንዳለ ያምናሉ:: ተወልደው ያደጉበት ባህል የተለያየ ቢሆንም፣ ሴቶች በቤታቸውም ሆነ (ኤፌ 5፥22 ይመ) በቤተ ክርስቲያን (ቊ 34፤ 1ጢሞ 2፥11-12 ይመ) ለባሎቻቸው መታዘዝ አለባቸው:: በዚህ አመለካከት መሠረት፣ ምን ጊዜም ተፈጻሚነት ያለው ሥርዐት በሥነ ፍጥረት ጊዜ ተደንግጐአል (የ11፥ 5-6 ማብ ይመ)::

አንዳንዶች ደግሞ እዚህ ላይ የጳውሎስ ትኩረት ክርስቲያኖች በተሰጣቸው መንፈሳዊ ስጦታ ሲያገለግሉ ሌሎችንና (ቊ 30-31 ይመ) እግዚአብሔርን (ቊ 33 ይመ) ካከበሩ ቤተ ክርስቲያን ትጠነክራለች (ቊ 26) የሚለው ላይ ነው ይላሉ:: እንዲህ ያለው አክብሮት የማኅበረ ሰቡን ወግና ልማድ መከተል አለበት:: በአንድ ማኅበረ ሰብ ልማድ አንዲት ሴት በቤተ ክርስቲያን በሕዝብ ፊት ቆማ መናገሯ የሚያሳፍር ተግባር ከሆነ (በእርግጥ በቆሮንቶስ የሚያሳፍር ነበር፤ ቊ 35)፣ እንዲህ ማድረጓ አለማክበሯን ስለሚያሳይ ዝም ማለት አለባት:: በቆሮንቶስም ልማድ ቢሆን ሴት በቤተ ክርስቲያን ቆማ የምትናገርበት ሁኔታ ነበር፤ ለምሳሌ በ 11፥5 ሴቶች በአምልኮ ጊዜ በሕዝብ ፊት መጸለይና ትንቢት መናገር እንደሚችሉ ጳውሎስ ተናግሮአል:: በዚህ አመለካከት መሠረት የጳውሎስ ዐላማ ሴቶች በቤተ ክርስቲያን ስላላቸው ሚና መወሰን ሳይሆን፣ በአምልኮ ጊዜ ሁሉም ነገር በአግባብና (ቊ 34-35) በሥርዐት (ቊ 27-31) መሆን አለበት የሚል ነው (ቊ 40)::

ሌሎች ደግሞ በዚህ ክፍል ጳውሎስ የሚናገረው ልሳንና ትንቢት በሚነገርበት ጊዜ፣ ሴቶች ሁኔታውን በማጀብ በአምልኮ ላይ ስለሚፈጥሩት ሁካታ ነው ይላሉ:: ሴቶች ስለ ጕዳዩ ማብራሪያ ፈልገው በሕዝብ ፊት ሁካታ ከሚፈጥሩ፣ በቤታቸው ከባሎቻቸው ጋር ሊነጋገሩበት ይገባል (ከቊ 35 ጋር ያነጻጽሩ):: ጳውሎስ ሴቶች በቤተ ክርስቲያን ፈጽሞ መናገር የለባቸውም አላላም (ቊ 11፥5 ይመ):: ጳውሎስ የከለከለው በእነዚህ ቊጥሮች ላይ የተመለከተውን ሥርዐት አልባ ንግግር ነው::

14፥36፤ የቆሮንቶስ ሰዎች በዚህ ጕዳይ እንደ እግዚአብሔር ቃል በመመላለስ ፈንታ የራሳቸውን ልማድ ይከተሉ እንደ ነበር ለማመልከት፣ ጳውሎስ እነዚህን ጥያቄዎች በሥላቅ መልክ ያቀርብላቸዋል::

14፥37 ***የጌታ ትእዛዝ፤*** ጳውሎስ የሰጠው ትእዛዝ የጌታን ትእዛዝ በመሆኑ መከበር ይኖርበታል:: መንፈሳዊ ስጦታዎች እንደ ዋና ነገር በሚቈጠሩበት ስፍራ እውነተኛ ስጦታ የተቀበለ ሰው ሐዋርያው ከእግዚአብሔር ያገኘውን ሥልጣን እንዲቀበል ጳውሎስ በአጽንዖት ይናገራል::

14፥38 ***እርሱም አይታወቅ፤*** ጳውሎስና አብያተ ክርስቲያናት እንዲህ ያለውን የማይታዘዝ ሰው አይቀበሉትም፤ በዚህም ምክንያት አማኝ እንዳልሆነ ይቈጠራል::

14፥39 ***በልሳን መናገርንም አትከልክሉ፤*** በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን በልሳን በመናገር ምክንያት ለተፈጠረው ችግር ጳውሎስ የሰጠው መፍትሔ በልሳን እንዳይናገሩ መከልከል ሳይሆን፣ ፈር የለቀቀውን የስጦታውን አጠቃቀም ማረምና ሥርዐት ማስያዝ ነበር::

14፥40 ***በአግባብና በሥርዐት፤*** በቊ 26-35 ላይ እንደ ተዘረዘረው ነው::

የክርስቶስ ትንሣኤ

15 አሁንም፣ ወንድሞች ሆይ፤ የሰበክሁ
ላችሁንና የተቀበላችሁትን ደግሞም
ጸንታችሁ የቆማችሁበትን ወንጌል ላሳስባችሁ
እወዳለሁ፤ 2የሰበክሁላችሁን ቃል አጥብቃችሁ
ብትይዙ፣ በዚህ ወንጌል ትድናላችሁ፤ አለዚያ
ያመናችሁት በከንቱ ነው::
3እኔ የተቀበልሁትንና ከሁሉ በላይ የሆነውን[ጣ]
ለእናንተ አስተላልፌአለሁ፤ ቅዱሳት መጻሕፍት
እንደሚሉት ክርስቶስ ስለ ኀጢአታችን ሞተ፤
4ተቀበረ፤ በቅዱሳት መጻሕፍት እንደ ተጻፈ
ውም በሦስተኛው ቀን ተነሣ፤ 5ከዚያም ለኬፋ[ጨ]
ታየ፤ ቀጥሎም ለዐሥራ ሁለቱ ታየ፤ 6ከዚያም
በኋላ ከአምስት መቶ በላይ ለሚሆኑ
ወንድሞች በአንድ ጊዜ ታየ፤ ከእነዚህም
አብዛኞዎቹ በሕይወት አሉ፤ አንዳንዶቹ ግን
አንቀላፍተዋል:: 7ከዚያም ለያዕቆብ ታየ፤
በኋላም ለሐዋርያት በሙሉ ታየ፤ 8ከሁሉም
በኋላ እንደ ጭንጋፍ ለምቈጠር ለእኔ
ደግሞ ታየ::
9እኔ ከሐዋርያት ሁሉ የማንስ፣ ሐዋርያ
ተብዬ ልጠራ እንኳ የማይገባኝ ነኝ፤ ምክን
ያቱም የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን አሳድ
ጃለሁ፤ 10ነገር ግን በእግዚአብሔር ጸጋ አሁን
የሆንሁትን ሆኛለሁ፤ ለእኔም የተሰጠኝ ጸጋ
ከንቱ አልሆነም፤ እንዲያውም ከሁሉም
በላይ በትጋት ሠርቻለሁ፤ ዳሩ ግን እኔ
ሳልሆን ከእኔ ጋር ያለው የእግዚአብሔር ጸጋ
ነው:: 11እንግዲህ እኔም ሆንሁ እነርሱ
የምንሰብከው ይህንኑ ነው፤ እናንተም ያመና
ችሁት ይህንኑ ነው::

የሙታን ትንሣኤ

12ክርስቶስ ከሙታን እንደ ተነሣ የሚሰ
በክ ከሆነ፣ ከእናንተ አንዳንዶቹ እንዴት
የሙታን ትንሣኤ የለም ይላሉ? 13የሙታን
ትንሣኤ ከሌለማ ክርስቶስም አልተነሣም
ማለት ነዋ!:: 14ክርስቶስም ካልተነሣ ስብከ
ታችን ዋጋ ቢስ ነው፤ እምነታችሁም ከንቱ
ነው:: 15ከዚህም በላይ፣ እግዚአብሔር ክርስ
ቶስን ከሞት አስነሥቶታል ብለን በመመስ
ከራችን፣ ሐሰተኞች የእግዚአብሔር ምስክሮች
ሆነን ተገኝተናል፤ ሙታን የማይነሡ ከሆነ፣
ክርስቶስንም አላስነሣውም ማለት ነው፤ 16ምክን
ያቱም ሙታን ካልተነሡ፣ ክርስቶስም አልተነ

15፥1 ኢሳ40፥9፤ ሮሜ2፥16፤1ቆሮ3፥6፤ ገላ1፥8
15፥2 ሮሜ1፥16፤ 11፥22
15፥3 ኢሳ53፥5፤ ማቴ26፥24፤ ሉቃ24፥27፤24፥44፤ ዮሐ1፥29፤ሐሥ17፥2፤ 26፥ 22:23፤ 1ቆሮ11፥2፤ገላ1፥4:12፤ 1ጴጥ2፥24
15፥4 ማቴ16፥21፤ 27፥59:60፤ዮሐ2፥21: 22፤ሐሥ2፥24:25: 30:31
15፥5 ማር16፥14፤ ሉቃ24፥34:36-43
15፥6 ቍ18:20፤ ማቴ 9፥24
15፥7 ሉቃ24፥33: 36:37፤ሐሥ1፥3:4፤ 15፥13
15፥8 ሐሥ9፥3-6: 17፤1ቆሮ9፥1፤ገላ1፥16
15፥9 ሐሥ8፥3፤ 1ቆሮ10፥32፤ 2ቆሮ12፥11፤ ኤፌ3፥8፤1ጢሞ1፥15
15፥10 ሮሜ3፥24፤ 12፥3፤2ቆሮ11፥23፤ ፊል2፥13፤ቈላ1፥29
15፥11 ገላ2፥6
15፥12 ቍ4፤ ዮሐ11፥24፤ሐሥ17፥32፤23፥8፤2ጢሞ2፥18 15፥14 1ተሰ4፥14
15፥15 ሐሥ2፥24

ጣ3 ወይም፡ *ከሁሉ በፊት*
ጨ5 *ጴጥሮስን ማለት ነው*

15፥2 ***አጥብቃችሁ ብትይዙ፤*** የዕብ 3፥14 ማብ ይመ:: ***ያመናችሁት በከንቱ ነው፤*** በእምነቱ ጸንቶ የማይቆም ሰው ቀድሞውኑ እውነተኛ እምነት አልነበረውም ማለት ነው (የኋላ ኋላ እውነተኛ አማኝ እንዳልሆነ የታወቀውን የአስቆሮቱ ይሁዳን ከዚህ ጋር ያነጻጽሩ)::

15፥3-5፤ እዚህ ላይ የክርስቶስን ሞትና ትንሣኤ የሚያረጋግጡ ሁለት ማስረጃዎች ቀርበዋል፤ (1) የብሉይ ኪዳን ምስክርነት (ለምሳሌ መዝ 16፥8-11፤ ኢሳ 53፥5-6:11)፤ (2) የዐይን ምስክሮች (ሐሥ 1፥ 21-22):: እዚህ ላይ ጌታ ኢየሱስ ከትንሣኤው በኋላ ስድስት ጊዜ መታየቱ ተዘርዝሯል:: በወንጌላት ግን ከዚህም በላይ ይጠቀሳሉ::

15፥3 ***እኔ የተቀበልሁትንና ከሁሉ በላይ የሆነውን ለእናንተ አስተላልፌአለሁ፤*** እዚህ ላይ ጳውሎስ ራሱን ከጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ትውፊት ጋር ያዛምዳል:: የትውፊቱ ምንጭ እርሱ አልነበረም፤ ከጌታም በቀጥታ አልተቀበለም:: ትውፊቱን የተቀበለው ከሌሎች ክርስቲያኖች ነው:: የተጠቀመባቸው ግሦች ትውፊትን መቀበልንና ማስተላለፍን የሚገልጹ መደበኛ ቃላት ናቸው (የ11፥23 ማብ ይመ):: ከዚህ በኋላ የሚያቀርበው የወንጌል መሪ ሐሳብ ነው፤ ይኸውም ክርስቶስ ስለ ኀጢአታን መሞቱ (የሞተው ለራሱ ኀጢአት አይደለም፤ ዕብ 7፥27 ጋር ያነጻጽሩ)፣ መቀበሩ'ና (በእርግጥ መሞቱን የሚያሳይ ነው) ከሞት መነሣቱን የሚገልጽ ነው::

15፥4 ***በሦስተኛው ቀን፤*** ከማቴ 12፥40 ጋር ያነጻጽሩ:: አይሁድ የአንድ ቀን ግማሽን ሙሉ ቀን ይቈጥሩ ነበር:: ስለዚህ ሦስት ቀን ሲባል ዓርብ ከሰዓት በኋላን፣ ቅዳሜን ሙሉ ቀንና እሑድ ጧትን ያካትታል:: ተመሳሳይ የጊዜ አቈጣጠር በዮሐ 20፥26 ይገኛል::

15፥5 ***ለኬፋ ... ለዐሥራ ሁለቱ፤*** ለጴጥሮስ የታየው እሑድ የፋሲካ ዕለት ሲሆን፣ ይህም በሉቃ 24፥34 ላይ ተጠቅሶአል፤ ለዐሥራ ሁለቱ የታየው እሑድ ምሽት ላይ ይመስላል (ሉቃ 24፥36-43፤ ዮሐ 20፥19-23 ይመ):: "ዐሥራ ሁለቱ" ሲባል የአስቆሮቱ ይሁዳ ከእነርሱ ጋር ባይሆንም፣ ለመጀመሪያዎቹ ሐዋርያት የተሰጠ መጠሪያ ነው (ይሁን እንጂ "ዐሥራ አንዱ ደቀ መዛሙርት"፣ "ዐሥራ አንዱ ሐዋርያት" ወይም "ዐሥራ አንዱ" በመባል በማቴ 28፥16፤ በማር 16፥14፤ በሉቃ 24፥9:33፤ በሐሥ 1፥26 ላይ የተጠቀሰውን ያስተውሏል)::

15፥6 ***ከአምስት መቶ በላይ ... በአንድ ጊዜ፤*** ቍጥራቸው ይህን ለሚያህል ሰዎች መታየቱ እዚህ ላይ የተነገረው የክርስቶስን ከሙታን መነሣት የተጠራጠሩትን የቆሮንቶስ ሰዎች እምነት ለማጠንከር ነው (ከቍ 12 ጋር ያነጻጽሩ):: ይህ መታየት በማቴ 28፥10: 16-20 ላይ ከሙታን የተነሣው ጌታ ለዐሥራ አንዱና ምናልባትም ለብዙዎች ሰዎች የታየበት ጊዜ ሳይሆን አይቀርም:: ***አንዳንዶቹ ግን አንቀላፍተዋል፤*** በዚያን ዘመን የአንድን ሰው መሞት የሚገልጽ የተለመደ አባባል ነው (ከሐሥ 7፥60 ጋር ያነጻጽሩ)::

15፥7 ***ለያዕቆብ፤*** ይህ ያዕቆብ የተጠቀሰው ከሐዋርያት በተጨማሪ በመሆኑ፣ የዘብዴዎስ ልጅ ወይም የእልፍዮስ ልጅ አይደለም (ማቴ 10፥2-3):: ይህኛው ያዕቆብ ከትንሣኤ በፊት በክርስቶስ ያላመነውና (ዮሐ 7፥5) የጌታ ወንድም (ገላ 1፥19) የተባለው ነው፤ እርሱም ከጊዜ በኋላ ከሐዋርያት ጋር በመቀላቀል (ሐሥ 1፥14)፣ በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ትልቅ ስፍራ ነበረው (ሐሥ 15፥13):: ጌታ ለያዕቆብ የታየው መቼና የት እንደሆነ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በግልጽ አልተጠቀሰም:: ***ለሐዋርያት በሙሉ፤*** ለምሳሌ ሐሥ 1፥6-11 ይመ::

15፥8 ***ከሁሉም በኋላ፤*** ሐሥ 9፥1-8 ይመ:: ጌታ ለጳውሎስ የታየው፣ ከትንሣኤው በኋላ ብዙ ዓመት ቈይቶ (ምናልባት በ33 ዓ.ም. አካባቢ) ነበር:: ***እንደ ጭንጋፍ ለምቈጠር፤*** ጳውሎስ ከመጀመሪያዎቹ ሐዋርያት አንዱ አልነበረም:: እንደ ሌሎቹ ሐዋርያት ከጌታ ጋር አልኖረም:: አጠራሩ እንደ ሌሎቹ ሐዋርያት አልነበረም፤ ባመነም ጊዜ ከቀድሞ ሕይወቱ የተነጠለው ድንገት ነው (ሐሥ 9፥3-6)::

15፥9 ***የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን፤*** ቤተ ክርስቲያን ሲያሳድድ፣ በእርግጥ ያሳደደው ክርስቶስን ነበር (ሐሥ 9፥4-5 ይመ)::

15፥1-19፤ አንዳንድ የቆሮንቶስ ሰዎች የሙታን ትንሣኤ የለም ይሉ ነበር፤ ጳውሎስ ይህን የተሳሳተ አመለካከት ለመለወጥ በርካታ ማስረጃዎችን ያቀርባል:: ሙታን የማይነሡ ከሆነ (1) "ክርስቶስ አልተነሣም ማለት ነዋ" (ቍ 13) (2) "ስብከታችን ዋጋ ቢስ ነው" (ቍ 14)፤ (3) "እምነታችንም ከንቱ ነው" (ቍ 14) (4) እግዚአብሔር ክርስቶስን ከሙታን አስነሥቶታል በማለታችን "ሐሰተኞች ... ምስክሮች" ሆነናል (ቍ 15)፣ (5) "እምነታችሁ ከንቱ ነው" (ቍ 17)፤ (6) "እስከ አሁን ድረስ ከኀጢአታችሁ አላችሁ ማለት ነው" (ቍ 17)፤ ደግሞም በኀጢአት ኮነኔ ሥር ናችሁ፤ (7) "በክርስቶስ ያንቀላፉት ጠፍተዋል ማለት ነው" (ቍ 18)፤ (8) ስደትና መከራ የምንጋፈጠው ደግሞም "ክርስቶስን ተስፋ ያደረግነው ለዚህች ሕይወት ብቻ ከሆነ ... የምናሳዝን ነን" (ቍ 19)::

15፥12 ***ክርስቶስ ከሙታን እንደ ተነሣ፤*** ክርስቶስ ከሙታን የተነሣው በሦስተኛው ቀን ነው፤ ይህም ታሪካዊ እውነታ ነው:: ጳውሎስ ክርስቶስ በአካል ከሙታን እንደተነሣ የሚገልጸውን ግሥ በዚህ ክፍል ውስጥ ሰባት ጊዜ ተጠቅሞበታል (ቍ 4:12-14: 16-17: 20)::

ሣም። 17ክርስቶስም ካልተነሣ እምነታችሁ ከንቱ
ነው፤ እናንተም እስከ አሁን ድረስ ከነኀጢ
አታችሁ አላችሁ ማለት ነው። 18እንዲህም
ከሆነ፣ በክርስቶስ ያንቀላፉት ጠፍተዋል ማለት
ነው። 19ክርስቶስን ተስፋ ያደረግነው ለዚ
ህች ሕይወት ብቻ ከሆነ፣ ከሰው ሁሉ ይልቅ
የምናሳዝን ነን።
20ነገር ግን ክርስቶስ ላንቀላፉት ሁሉ
በኵራት ሆኖ በእርግጥ ከሙታን ተነሥቶ
አል። 21ሞት በአንድ ሰው በኩል እንደ
መጣ፣ የሙታንም ትንሣኤ በአንድ ሰው
በኩል ሆኖአልና። 22ሰዎች ሁሉ በአዳም
እንደሚሞቱ፣ እንደዚሁም ሰዎች ሁሉ
በክርስቶስ ሕያዋን ይሆናሉ፤ 23ነገር ግን
እያንዳንዱ በራሱ ተራ ይሆናል፤ መጀመሪያ
በኵራት የሆነው ክርስቶስ፣ ከዚያም በኋላ
እርሱ ሲመጣ የክርስቶስ የሆኑት። 24ከዚ
ያም ግዛትን፣ ሥልጣንና ኀይልን ሁሉ
ከደመሰሰ በኋላ መንግሥትን ለእግዚአብሔር
አብ ሲያስረክብ፣ ያን ጊዜ ፍጻሜ ይሆናል።
25ጠላቶቹን ሁሉ ከእግሩ ሥር እስከሚያደርግ
ድረስ ሊነግሥ ይገባዋልና። 26የሚደመሰሰ
ውም የመጨረሻው ጠላት ሞት ነው፤ 27"ሁሉን
ነገር ከእግሩ ሥር አስገዝቶለታል" ተብሎአ
ልና፤ ነገር ግን፣ "ሁሉን ነገር" አስገዛለት
ሲል፣ ሁሉ ነገር በክርስቶስ ሥር እንዲገዛ
ያደረገውን እግዚአብሔርን እንደማይጨምር
ግልጽ ነው። 28ሁሉ ከተገዛለት በኋላ እግዚ
አብሔር ሁሉ በሁሉ እንዲሆን ወልድ ራሱ
ደግሞ ሁሉን ላስገዛለት ለእርሱ ይገዛል።
29ትንሣኤ ከሌለማ ለሞቱ ሰዎች ብለው
የሚጠመቁት ምን እያደረጉ ነው? ሙታን
ከቶ የማይነሡ ከሆነ፣ ሰዎች ለእነርሱ ብለው
ለምን ይጠመቃሉ? 30እኛስ ብንሆን ዘወትር
ለአደጋ የምንጋለጠው ለምንድን ነው? 31ወንድ
ሞች ሆይ፤ እኔ በየቀኑ እሞታለሁ፤ ይህንንም
በጌታችን በክርስቶስ ኢየሱስ በእናንተ ላይ
ባለኝ ትምክህት አረጋግጣለሁ። 32በኤፌሶን
ከአራዊት ጋር የታገልሁት ለሰው አስተያየት
ብቻ ከሆነ ትርፌ ምንድን ነው? ሙታን
የማይነሡ ከሆነ፤

"ነገ ስለምንሞት፣
እንብላ፣ እንጠጣ" እንደሚሉት መሆናችን
ነው።

15፥17 ሮሜ4፥25
15፥18 ቍ6፡20፤ ማቴ9፥24
15፥19 1ቆሮ4፥9
15፥20 ቍ6፡18፡ 23፤ማቴ9፥24፤ ሐሥ26፥23፤1ጴጥ1፥3
15፥21 ቍ12፤ ሮሜ5፥12
15፥22 ሮሜ5፥14-18፤1ቆሮ6፥14
15፥23 ቍ20፡52፤ 1ቆሮ3፥23፤1ተሰ2፥19
15፥24 ዳን2፥44፤ 7፥14፡27፤ ሮሜ8፥38፤2ጴጥ1፥11
15፥25 ቍ27፤ ኢሳ9፥7፤52፥7፤ ማቴ22፥44
15፥26 2ጢሞ1፥10፤ ራእ20፥14፤21፥4
15፥27 ቍ25፤ መዝ8፥6፤ ማቴ22፥44፤28፥18
15፥28 1ቆሮ3፥23፤ ፊል3፥21
15፥30 2ቆሮ11፥26
15፥31 ሮሜ8፥36
15፥32 ኢሳ22፥13፤ ሉቃ12፥19፤ ሐሥ18፥19፤2ቆሮ1፥8

15፥20 *ነገር ግን ክርስቶስ ... በእርግጥ ... ተነሥቶአል፤* ክርስቶስ ከሞት እንደተነሣ ለማረጋገጥ፣ ጳውሎስ የቅዱሳት መጻሕፍትን ማስረጃዎችና የዐይን ምስክሮችን በቍ 3-8 ላይ ይጠቅሳል። *በኵራት፤* የአዝመራው የመጀመሪያ ነዶ ለጌታ የሚሰጥ ሲሆን (ዘሌ 23፥10-11፡ 17፡20)፣ ይህም አዝመራው ሁሉ የጌታ መሆኑን የሚያመለክትና ራሳቸውን ለጌታ በሰጡ ሰዎች ለጌታ የሚሰጥ ነው። ስለዚህ ከሞት የተነሣው ክርስቶስ ለተቤዠው የእግዚአብሔር ሕዝብ ሁሉ የትንሣኤ ዋስትና ነው (ከ 1ተሰ 4፥13-18 ጋር ያነጻጽሩ)።

15፥21 *ሞት በአንድ ሰው በኩል እንደ መጣ፤* በአዳም ምክንያት ነው (ዘፍ 3፥17-19)። *የሙታንም ትንሣኤ በአንድ ሰው በኩል ሆኖአልና፤* "የኋለኛው አዳም" በሆነው በሁለተኛው አዳም በክርስቶስ አማካይነት ነው (ቍ 45፤ ከሮሜ 5፥12-21 ጋር ያነጻጽሩ)።

15፥22 *ሰዎች ሁሉ በአዳም እንደሚሞቱ፤* ከአዳም የተወለዱ ሁሉ ይሞታሉ። *ሰዎች ሁሉ በክርስቶስ ሕያዋን ይሆናሉ፤* የክርስቶስ የሆኑት ደግሞም በእምነት ከእርሱ ጋር የተባበሩ ሁሉ ሕያዋን ይሆናሉ (ከዮሐ 5፥25፤ 1ተሰ 4፥16-17፤ ራእ 20፥6 ጋር ያነጻጽሩ)።

15፥23 *እያንዳንዱ በራሱ ተራ፤* ከሙታን በመነሣት በኵር የሆነው ክርስቶስ በታሪክ ውስጥ በራሱ ጊዜ ከሞት ተነሣ (በ 33 ዓ.ም. ገደማ)፤ በእምነት ከክርስቶስ ጋር የተባበሩትም በዳግም ምጽአቱ ይነሣሉ። የክርስቶስ ትንሣኤ ለእኛም ትንሣኤ ማረጋገጫ ነው።

15፥24 *ፍጻሜ፤* የክርስቶስ ዳግም ምጽአትና አብሮት የሚመጣው ሁሉ ነው፤ ይህም እርሱን የሚቃወሙትን ግዛትን፣ ሥልጣንና ኀይል ሁሉ ከደመሰሰ በኋላ መንግሥትን ለአብ ማስረከቡን ያካትታል።

15፥25 *ሊነግሥ ይገባዋልና፤* ክርስቶስ ኢየሱስ ግዛትን ሁሉ ደምስሶ መንግሥትን ለአብ በሚያስረክብበት ጊዜ፣ እርሱም መንገሥ ይገባዋል (ራእ 20፥1-6)። አንዳንዶች ክርስቶስ ከቅዱሳኑ ጋር በዚህ ምድር ለአንድ ሺህ ዓመት ይነግሣል ይላሉ (ከኢሳ 2፥2-4፤ ሚክ 4፥1-5 ጋር ያነጻጽሩ)። ሌሎች ደግሞ ክርስቶስ በታሪክ ላይ እንዲሁም ዳግም በተወለደው ሕዝቡ ሕይወት ውስጥ መንገሡን ያመለክታል ብለው ያምናሉ። ይህም ንግሥና እስከዚህ ዘመን ድረስ እንደቀጠለ ይናገራሉ። *ከእግሩ ሥር፤* ሙሉ በሙሉ ድል ማድረግን የሚያመለክት የብሉይ ኪዳን አገላለጽ ነው። የቍ 25 ሐሳብ የተወሰደው መዝ 110፥1 ላይ ነው (ከማቴ 22፥44 ጋር ያነጻጽሩ)።

15፥26፤ ሞት የሚደመሰሰው ክርስቶስ ጠላቶቹን ሁሉ ድል ካደረገ በኋላ (ራእ 19፥11-21፤ 20፥5-14)፣ በዳግም ምጽአቱ መጨረሻና በታላቁ ነጭ ዙፋን ፍርድ ጊዜ ነው፤ በዚያን ጊዜ ሞትና ሲኦል ወደ እሳት ባሕር ይጣላሉ።

15፥28 *ወልድ ራሱ ... ለእርሱ ይገዛል፤* ወልድ ለአብ የሚገዛው በአስተዳደር ረገድ ሲሆን፣ አብ ሁሉን ነገር ካስገዛለት በኋላ እርሱ ደግሞ የአስተዳደሩ ራስ ለሆነው ለእግዚአብሔር አብ ሁሉን ነገር መልሶ ያስረክባል። እንዲህም ሲባል ወልድ በማንኛውም ረገድ ከአብ ያንሳል ማለት አይደለም። ሦስቱም የሥላሴ አካላት በመለኮትና በክብር እኩል ናቸው። እዚህ ላይ የተጠቀሰው፣ "መግዛት" ተግባርን ወይም የሥራ ድርሻን የሚመለከት ነው (የ 11፥3 ማብ ይመ)። በሥላሴ አካላት መካከል አብ የበላይ አስተዳዳሪ ነው፤ ወልድ የአብን ፈቃድ የሚፈጽም ነው (ለምሳሌ በፍጥረትና በድነት ጊዜ)፤ መንፈስ ቅዱስ ደግሞ በአብና በወልድ የሚላክ ነው፤ የሚላከውም ሕይወትን እንዲሰጥ፣ የእግዚአብሔርን እውነት እንዲገልጥ፣ ሰዎች ድነትን እንዲቀበሉና የእግዚአብሔር ፈቃድ (ቃል) እንዲታዘዙ ለማድረግ ነው። *እግዚአብሔር ሁሉ በሁሉ እንዲሆን፤* የሥላሴ አካላት በአንድነት በሁሉ ነገር ላይ ጌታና ልዑል እንደሆኑ ይታያል።

15፥29 *ለሞቱ ሰዎች ብለው የሚጠመቁት፤* ግሱ የአሁን ጊዜ መሆኑ በቆሮንቶስ የነበሩ አንዳንድ ሰዎች ለሙታን ሲሉ ይጠመቁ እንደ ነበር ያመለክታል። ይሁን እንጂ ጳውሎስ ስለዚህ ልማድ ተጨማሪ ማብራሪያ ባለመስጠቱ፣ ይህን ሐሳብ ለማብራራት ብዙ ተሞክሯል፤ ከእነዚህም ሦስቱ የሚከተሉት ናቸው፤ (1) በሕይወት ያሉ አማኞች ሳይጠመቁ ለሞቱ አማኞች ይጠመቁ ነበር፤ ይህንንም የሚያደርጉት ባለመጠመቃቸው የሚጎድልባቸው ነገር እንዳይኖር በማለት ነው፤ (2) ክርስቲያኖች የሙታንን ትንሣኤ ተስፋ በማድረግ ይጠመቁ ነበር፤ (3) በሞት የተለዩ ክርስቲያኖችን ስፍራ ለመሙላት ሲሉ ክርስቲያኖች ይጠመቁ ነበር። ያም ሆነ ይህ ጳውሎስ ስለ ሙታን የሚጠመቁ ሰዎችን ያነሣው እግረ መንገዱን ነው፤ ይህን ልማድ የጠቀሰው ተቀባይነት ስላለው ሳይሆን የሙታን ትንሣኤ እንዳለ ለማስረዳት ነው። ምናልባትም የዚህ ሐረግ ትርጉም ስውር እንደ ሆነ ይኖራል።

15፥30 *ዘወትር ለአደጋ የምንጋለጠው ለምንድን ነው?* ትንሣኤ ሙታን ከሌለ ለክርስቶስ ስንል በየቀኑ የምንሰደደውና የምንራቈተው ለምንድን ነው ማለት ነው (ከ2ቆሮ 11፥23-29 ጋር ያነጻጽሩ)።

15፥32 *በኤፌሶን ከአራዊት ጋር የታገልሁት፤* ይህ ሐረግ በቀጥታ ወይም በዘይቤያዊ አነጋገር ሊታይ ይችላል፤ ነገር ግን በሐሥ 19 ላይ ጳውሎስ ስለመታሰሩና ከአንበሶች ጋር ስለ መታገሉ ምንም ፍንጭ ባለመኖሩ፣ ምናልባት አባባሉ በኤፌሶን የገጠሙት ጠላቶቹ እንደ ዱር አራዊት ጨካኞች ነበሩ ማለት ይሆናል። *ነገ ስለምንሞት፣ እንብላ እንጠጣ፤* ኢሳ 22፥13 ይመ፤ ትንሣኤ ሙታን ከሌለ ይህ አባባል ትክክል ነው።

33አትሳቱ፤ "መጥፎ ጓደኝነት መልካሙን
ጠባይ ያበላሻል::" 34ወደ ሰከነ ልቦናችሁ
ተመለሱ፤ ኀጢአትንም አትሥሩ፤ እግዚአብሔርን
የማያውቁ አሉና ይህንንም የምለው ላሳፍራ
ችሁ ነው::

የትንሣኤ አካል

35ነገር ግን፣ "ሙታን እንዴት ይነሣሉ?
የሚወጡትስ በምን ዐይነት አካል ነው?"
የሚል ሰው ሊኖር ይችላል:: 36አንተ ሞኝ!
የምትዘራው ካልሞተ ሕይወት አያገኝም::
37የምትዘራውም የስንዴ ወይም የሌላ ዐይ
ነት ዘር ቅንጣት ብቻ እንጂ ወደ ፊት
የምታገኘውን አካል አይደለም:: 38እግዚአብሔር
ግን እንደ ፈቀደ አካልን ይሰጠዋል፤ ለእያ
ንዳንዱም የዘር ዐይነት የራሱን አካል ይሰጠ
ዋል:: 39ሥጋ ሁሉ አንድ አይደለም፤ የሰው
ሥጋ አንድ ነው፤ የእንስሳት ሥጋ ሌላ
ነው፤ የዓሣ ሥጋ ሌላ ዐይነት ነው::
40እንዲሁም ሰማያውያን አካላት አሉ፤ ምድ
ራውያን አካላት አሉ፤ ነገር ግን የሰማያዊ
አካላት ክብር አንድ ነው፤ የምድራዊም
አካላት ክብር ሌላ ነው:: 41የፀሓይ ክብር
አንድ ዐይነት ነው፤ የጨረቃ ክብር ሌላ
ነው፤ የከዋክብት ደግሞ ሌላ ነው፤ የአን
ዱም ኮከብ ክብር ከሌላው ኮከብ ክብር
ይለያል::
42የሙታን ትንሣኤም እንደዚሁ ነው፤
የሚበሰብስ አካል ይዘራል፤ የማይበሰብስ አካል
ሆኖ ይነሣል፤ 43በውርደት ይዘራል፤ በክብር
ይነሣል፤ በድካም ይዘራል፣ በኀይል ይነ
ሣል፤ 44ፍጥረታዊ አካል ይዘራል፣ መንፈሳዊ
አካል ይነሣል::

ፍጥረታዊ አካል ካለ መንፈሳዊ አካል
ደግሞ አለ:: 45ስለዚህ፣ "የመጀመሪያው ሰው
አዳም ሕያው ነፍስ ሆነ" ተብሎ ተጽፎአል፤
የኋለኛው አዳም ግን ሕይወትን የሚሰጥ መን
ፈስ ሆነ:: 46ነገር ግን በመጀመሪያ የመጣው
መንፈሳዊው ሳይሆን ፍጥረታዊው ነው፤
ከዚያም በኋላ መንፈሳዊው መጣ:: 47የመጀ
መሪያው ሰው ከምድር የተገኘ ምድራዊ
ነው፤ የኋለኛው ግን ከሰማይ ነው:: 48ከም
ድር የሆኑት እንደ ምድራዊው ናቸው፤ ከሰ
ማይ የሆኑትም እንደ ሰማያዊው ናቸው::
49የምድራዊውን ሰው መልክ እንደ ለበስን፣
የሰማያዊውን ሰው መልክ ደግሞ እንለብሳ
ለን::[a]
50ወድሞች ሆይ፤ ይህን እነግራችኋለሁ፤
ሥጋና ደም የእግዚአብሔርን መንግሥት አይ
ወርሱም፤ የሚጠፋውም የማይጠፋውን አይ
ወርስም:: 51እነሆ፤ አንድ ምስጢር እነግራ
ችኋለሁ፤ ሁላችን አናንቀላፋም፤ ነገር ግን
ሁላችንም እንለወጣለን፤ 52ይህም የሚሆነው
የመጨረሻው መለከት ሲነፋ ድንገት በቅጽበተ

[a]49 አንዳንድ የጥንት ቅጆች *እንልበስ* ይላሉ::

15፥33 ምሳ22፥24፡25፤1ቆሮ6፥9
15፥34 1ቆሮ4፥14፤ገላ4፥8
15፥35 ሕዝ37፥3፤ሮሜ9፥19
15፥36 ሉቃ11፥40፤12፥20፤ዮሐ12፥24
15፥38 ዘፍ1፥11
15፥41 መዝ8፥1፡3፤19፥4-6
15፥42 ቍ12፡50፡53፡54፤ዳን12፥3፤ማቴ13፥43
15፥43 ፊል3፥21፤ቈላ3፥4
15፥44 ቍ50
15፥45 ዘፍ2፥7፤ዮሐ5፥21፤6፥57፡58፤ሮሜ5፥14፤8፥2
15፥46 ቍ44
15፥47 ዘፍ2፥7፤3፥19፤መዝ90፥3፤ዮሐ3፥13፡31
15፥48 ፊል3፥20፡21
15፥49 ዘፍ5፥3፤ሮሜ8፥29
15፥50 ቍ42፡53፡54፤ማቴ25፥34፤ኤፌ6፥12፤ዕብ2፥14
15፥51 ማቴ9፥24፤1ቆሮ13፥2፤14፥2፤2ቆሮ5፥4፤ፊል3፥21
15፥52 ማቴ24፥31፤ዮሐ5፥25

15፥33፤ ሚናንደር የተባለ የግሪክ ባለቅኔ ከጻፈውና 'ታይስ' ከተባለው አጭር ተውኔት የተወሰደ አባባል ነው፤ የቆሮንቶስ ሰዎችም የዚህን ባለቅኔ ጽሑፍ ያውቁታል:: ጳውሎስ ይህን አባባል የጠቀሰው ትንሣኤ ሙታን የለም እያሉ የሚያስተምሩ ሳዎች (ቍ 12) "መልካሙን ጠባይ" የሚያበላሹ "መጥፎ ጓደኞች" ነው ለማለት ነው:: ከምሳ 13፥20 ጋር ያነጻጽሩ::

15፥34 *ኀጢአትንም አትሥሩ፤* እዚህ ላይ ኀጢአት ትን... ትንሣኤ ሙታንን መካድ ሲሆን፣ ይህ ደግሞ የጌታን ነበረው... ...ድ ነው፤ ይህም በሕይወታቸው ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ክርስቲያን ...*ብሔርን የማያውቁ አሉና፤* በቆሮንቶስ ቤተ እጅግ የሚያ...ብሔርን የማያውቁ ሰዎች ነበሩ፤ ይህ ደግሞ

15፥35-4...ገር እንደ ሆነ ጳውሎስ ይናገራል:: የትንሣኤን አካል ...ሉስ ስለ ትንሣኤ አካል ባሕርይ ሲያስረዳ ፍጡራንና (ቍ 39) ከ...ች (ቍ 36-38)፣ ከሥጋ ለባሽ ከሆኑ (ቍ 40-41):: ...ና ምድራዊ አካላት ጋር ያነጻጽራል

15፥36-38፤ ምንም እ... ራቸውም አንዱ ከሌላው የተለከሉች ተመሳሳይ ባሕርይ ቢኖ ከሚወጣው ተክል ጋር ተመሳሳይነት፤ የተዘራው ዘር፣ በቅሉ ቡቃያ የተለየና ፍጹም አዲስ አካል ከው፤ ይሁን እንጂ አዲሱ ዋል:: ...ብሔር ዘንድ ይሰጠ

15፥39 *ሥጋ ሁሉ አንድ አይደለ*... አካላዊ ባሕርይ መካከል ተመሳሳይነት ቢኖር ሥጋ ለባሾች ዝርያ ግን የተለየ ነው፤ ሰው፣ እንስሳት፣ አዕዋፍና ... እያንዳንዱ ናቸው:: ...የተለያዩ

15፥40-41፤ እዚህ ላይ ምስስሎሹ ግዑዝ ፍጥ...ትን ያካትታል፤ ይኸውም ፀሓይን፣ ጨረቃንና ከዋክብትን ከነክ... ቸው እንዲሁም ምድራዊ አካላትን (ምናልባትም ተራሮችን ገመገሞችንና ባሕሮችን) ከነክብራቸው ነው:: በዚህ ሁሉ እግዚ አብሔር ተመሳሳይ አካላዊ ባሕርይ ያላቸውን በተለያየ መልክ ለራሱ ዐላማ ሊያበጃቸው ይችላል::

15፥42-44፤ ሐዋርያው እነዚህን ምስስሎሽ ያመጣው እግዚአብሔር በሰባሽ፣ የተዋረደ፣ ደካማ (ኀጢአተኛ) የሆነውን አካል (ኀጢአት የሚገዛውን ፍጥረታዊ አካል) በትንሣኤ የማይበ ሰብስ፣ የከበረ፣ ብርቱ አካል አድርጎ ሊያስነሣው እንደሚችል ለማሳየት ነው:: "መንፈሳዊ አካል" ሲባል ቁስ አካልነት የሌለው ማለት አይደለም፤ ይሁን እንጂ ከምስስሎሹ እንደምንረዳው የትንሣኤ አካል ከፍጥረታዊ አካል ጋር ተመሳሳይ ውቅር ቢኖ ረውም፣ ፍጹም ልዩ ነው፤ ምክንያቱም የማይበሰብስ፣ የከበረና ብርቱ እንዲሁም ከእግዚአብሔር ጋር ዘላለም ለመኖር የሚችል በመሆኑ ነው:: የድሮው አካል ቀጣይነት ቢኖረውም፣ ለውጥ ግን አለው::

15፥44-49፤ እዚህ ላይ በፍጥረታዊው አካልና በመንፈ ሳዊው አካል መካከል ያለው ንጽጽር ሁለቱን አካላት በሚወክሉት ተገልጾአል (የቍ 21-22 ማብ ይመ):: አንደኛው የመጀመሪያው አዳም ነው፤ እርሱም ከምድር ዐፈር የተፈጠረ ፍጥረታዊ አካል ነበረው (ዘፍ 2፥7)፤ በእርሱም በኩል ለዘሩ ሁሉ ፍጥረታዊ አካል ተሰጥቶአል:: ሁለተኛው የኋለኛው አዳም ነው፤ እርሱም ሕይወት ሰጭ መንፈስ የሆነው ክርስቶስ ነው (ከዮሐ 5፥26 ጋር ያነጻጽሩ)፤ እርሱም በሞቱና በትንሣኤው በዳግም ምጽአቱ ጊዜ ለተቤዠው ሕዝቡ መንፈሳዊ አካልን ይሰጣል፤ ይህ አካል ቁሳዊ ቢሆንም፣ የማይጠፋና እድፈት የሌለበት እንዲሁም ከእግዚአብሔር ጋር ዘላለም መኖር የሚችል ነው (ከፊል 3፥21 ጋር ያነጻጽሩ):: በትንሣኤ የሚገኘው አካል ከሙታን የተነሣውን የከበረውን የክርስቶስን አካል ይመስላል (ከሉቃ 24፥36-43 ጋር ያነጻጽሩ)::

15፥46፤ ምድራዊው አዳምና ዘሮቹ ተፈጥሮአዊና ምድራዊ አካል አላቸው:: ሥጋ የሆነው የኋለኛው አዳም፣ ከሰማይ የወረደው ክርስቶስ ከትንሣኤው በኋላ የከበረና መንፈሣዊ አካል አግኝቶአል፤ እንደዚሁም የተዋጁት ሕዝቦቹ መንፈሳዊ አካል ያገኛሉ::

15፥50፤ ጳውሎስ ስለ ትንሣኤ አካል በመጨረሻ የሰጠው የማጠቃለያ ሐሳብ፣ የተዋጀው የእግዚአብሔር ሕዝብ ከእርሱ ጋር ለመኖር የማይጠፋ አዲስ አካል መልበስ አለበት የሚል ነው:: "ሥጋና ደም" ሲባል ጠፊውን፣ የሚበሰብሰውን፣ ደካማውንና ኀጢአተኛ የሆነውን የሰውን ልጅ ያመለክታል::

15፥51 *ምስጢር፤* ቀድሞ ስለማይታወቀው፣ አሁን ግን ስለ ...ለጠው የትንሣኤ አካል ነው (የሮሜ 11፥25 ማብ ይመ):: *ሁላችን አናንቀላፋም፤* አንዳንድ አማኞች ሞትንም ሆነ መቃብርን አ...ም:: *ሁላችንም እንለወጣለን፤* ጌታ ኢየሱስ ዳግም ተመልሶ ሲመ... በሕይወት የሚገኙትም ሆነ በመቃብር ያሉት አማኞች ሁሉ፣ አ...ስና የማይሞት አካል ያገኛሉ::

15፥52 *ድንገት፤* የሚጠፋው አካል ወደማይጠፋው አካል የሚለወጠው ል... የመጨረሻው መለከት ሲነፋ ነው:: አንዳንዶች

ዐይን ነው። መለከት ይነፋል፤ ሙታን የማይ
በሰብሱ ሆነው ይነሣሉ፤ እኛም እንለወጣለን።
[53]የሚጠፋው የማይጠፋውን፣ የሚሞተው የማ
ይሞተውን ሊለብስ ይገባዋልና። [54]የሚጠ
ፋው የማይጠፋውን፣ የሚሞተውም የማይ
ሞተውን በሚለብስበት ጊዜ፣ "ሞት በድል
ተዋጠ" ተብሎ የተጻፈው ቃል ይፈጸማል።

[55]እንዲሁም፣ "ሞት ሆይ፤ ድል መንሣትህ
የት አለ?
ሞት ሆይ፤ መንደፊያህስ የት አለ?"።

[56]የሞት መንደፊያ ኀጢአት ነው፤ የኀጢ
አትም ኀይል ሕግ ነው። [57]ነገር ግን በጌታ
ችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ድልን ለሚ
ሰጠን ለእግዚአብሔር ምስጋና ይሁን።
[58]ስለዚህ የተወደዳችሁ ወንድሞቼ ሆይ፤
ጸንታችሁ ቁሙ፤ በምንም ነገር አትናወጡ።
ለጌታ ሥራ ዘወትር የምትተጉ ሁኑ፤ ምክን
ያቱም ለጌታ የምትደክሙት በከንቱ እንዳል
ሆነ ታውቃላችሁ።

ለቅዱሳን የተደረገ የገንዘብ መዋጮ

16 አሁን ደግሞ ለቅዱሳን ስለሚደረገው
ገንዘብ ማሰባሰብ ለገላትያ አብያተ
ክርስቲያናት በሰጠሁት ትእዛዝ መሠረት
አድርጉ። [2]ገንዘብ ማሰባሰብ የሚደረገው
እኔ በምመጣበት ጊዜ እንዳይሆን፣ ከእናንተ
እያንዳንዱ እንደ ገቢው መጠን በሳምንቱ
መጀመሪያ ቀን እየለየ ያስቀምጥ። [3]በምመ
ጣበት ጊዜ እናንተ ለመረጣችኋቸው ሰዎች
የመሸኛ ደብዳቤ ሰጥቼ ስጦታችሁን ወደ
ኢየሩሳሌም እንዲያደርሱ እልካቸዋለሁ።
[4]የእኔ መሄድ የሚያስፈልግ ከሆነ አብረውኝ
ይሄዳሉ።

የሐዋርያው ዕቅድ

[5]በመቄዶንያ በኩል ማለፌ ስለማይቀር፣
መቄዶንያ ከደረስሁ በኋላ ወደ እናንተ
እመጣለሁ። [6]ወደምሄድበት ወደ ማናቸውም
ስፍራ በጕዞዬ እንድትረዱኝ፣ እናንተ ዘንድ
እቆይ ይሆናል፤ ምናልባትም ክረምቱን ከእና
ንተ ጋር እሰነብት ይሆናል። [7]አሁን እግረ
መንገዴን ሳልፍ ልጐበኛችሁ አልፈልግም፤
ጌታ ቢፈቅድ ረዘም ላለ ጊዜ እናንተ ዘንድ
ለመሰንበት ተስፋ አደርጋለሁ። [8]ነገር ግን
እስከ በዓለ ኀምሳ በኤፌሶን እቆያለሁ፤
[9]ምክንያቱም ታላቅ የሥራ በር ተከፍቶልኛል፤
ብዙ ተቃዋሚዎችም አሉብኝ።
[10]ጢሞቴዎስ ወደ እናንተ ከመጣ፣ አብሮ
አችሁ ያለ ፍርሃት እንዲቀመጥ አድርጉ፤

15፥53 ቍ42:50፡ 54፤2ቆሮ5፥2፡4
15፥54 ኢሳ25፥8፤ ዕብ2፥14፤ራእ20፥14
15፥55 ሆሴ13፥14
15፥56 ሮሜ4፥15፤ 5፥12
15፥57 2ቆሮ2፥14፤ ሮሜ8፥37፤ ዕብ2፥14፡15
15፥58 ኢሳ65፥23፤ 1ቆሮ16፥10
16፥1 ሐሥ9፥13፤ 16፥6፤24፥17
16፥2 ሐሥ20፥7፤ 2ቆሮ9፥4፡5
16፥3 2ቆሮ3፥1፤ 8፥18፡19
16፥5 ሐሥ16፥9፤ 1ቆሮ4፥19
16፥6 ሮሜ15፥24፤ ቲቶ3፥13
16፥7 ሐሥ18፥21
16፥8 ሐሥ2፥1፤ 18፥19
16፥9 ሐሥ14፥27
16፥10 ሐሥ16፥1፤ 1ቆሮ15፥58

ይህ የሚሆነው በማቴ 24፥31 ላይ እንደ ተጠቀሰው፣ "ታላቅ የመለከት ድምፅ" ሲሰማ ወይም በራእ 11፥15 ላይ እንደ ተጠቀሰው ሰባተኛው መለከት ሲነፋ ነው ይላሉ፤ ሌሎች ደግሞ ክርስቶስ ወደዚህ ምድር መጥቶ ከመንገሡ በፊት (ከራእ 19፥11-16፤ 20፥ 1-6 ጋር ያነጻጽሩ) የእግዚአብሔር ሕዝብ በሚነጥቅበት ጊዜ ነው (በ1ተሰ 4፥16 ጋር ያነጻጽሩ) ይላሉ። *እኛም እንለወጣለን፤* ጳውሎስ ማንኛውም አማኝ ማድረግ እንደሚገባው የጌታን ዳግም ምጽአት በናፍቆት ይጠባበቅ ነበር።

15፥56 *የሞት መንደፊያ ኀጢአት ነው፤* ሞት እንዲሠለጥንብን ያደረገው ኀጢአት ነው፤ በአዳምም ሆነ በእኛ ላይ ሞትን ያስከተለው የአዳም ኀጢአት ነው (ሮሜ 5፥12 ይም)። *የኀጢአትም ኀይል ሕግ ነው፤* ለኀጢአት ኀይል የሚሰጠው የእግዚአብሔር ሕግ ነው፤ ምክንያቱም ሕግ ኀጢአታችንን ገልጦ ያሳየናል፤ ደግሞም በኀጢአታችን ይፈርድብናል።

15፥57 *በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ድልን ለሚሰጠን፤* ከኀጢአት የተነሣ ሕግ ባመጣብን ኵነኔ ላይ (ቍ 56) እንዲሁም በሞትና በመበስበስ ላይ (ቍ 54-55) በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ አማካይነት የምናገኘውን ድል ነው (ከሮም 4፥25 ጋር ያነጻጽሩ)።

15፥58 *ስለዚህ፤* ከክርስቶስ ትንሣኤና ከእኛም ትንሣኤ የተነሣ፣ እርሱን ማገልገል ዋጋ የሌለው ከንቱ ድካም አለመሆኑን እናውቃለን። *ለጌታ የምትደክሙት በከንቱ እንዳልሆነ፤* የምንደክመው ድል ለነሣ ጌታ ነው። እርሱም ዳግም ተመልሶ ሲመጣ ሽልማት ይሰጠናል (ማቴ 25፥21 ይመ፤ ከሉቃ 19፥17 ጋር ያነጻጽሩ)።

16፥1 *አሁን ደግሞ፤* የቆሮንቶስ ሰዎች ላቀረቧቸው ጥያቄዎች ጳውሎስ አሁንም መልስ ይሰጣል (ከ 7፥1፤ 8፥1፤ 12፥1 ጋር ያነጻጽሩ)። *ለቅዱሳን፤* በኢየሩሳሌም የነበሩ የእግዚአብሔር ሰዎች ናቸው (ከቍ 3፤ ሮሜ 15፥26 ጋር ያነጻጽሩ)። *ለገላትያ አብያተ ክርስቲያናት፤* የገላትያና የመቄዶንያ አብያተ ክርስቲያናት (2ቆሮ 8፥1፤ 9፥1-4)፣ ከቆሮንቶስ ክርስቲያኖች ጋር መተባበራቸውን የሚያሳየን በየስፍራው የነበሩ አብያተ ክርስቲያናት ገንዘብ ማሰባሰብ ያደርጉ እንደነበር ነው። በኢየሩሳሌም የነበሩ ክርስቲያኖች ችግር ላይ የወደቁት በሐሥ 11፥28 (በ44 ወይም በ46 ዓ.ም.ገደማ) ላይ በተጠቀሰው ራብ ምክንያት ወይም በክርስቲያኖች ላይ ከደረሰው ስደት የተነሣ (ከሐሥ 8፥1 ጋር ያነጻጽሩ) ሊሆን ይችላል።

16፥2 *ከእናንተ እያንዳንዱ ... በሳምንቱ መጀመሪያ ቀን እየለየ ያስቀምጥ፤* በየሳምንቱ እሑድ እያንዳንዱ አማኝ እንደ ገቢው መጠን ለጌታ የመደበውን ገንዘብ ማምጣት ነበረበት። ይህንን ገንዘብ የሚያመጡት እሑድ ማለትም በአዲሱ የአምልኮ ቀን በመሆኑ (ከሐሥ 20፥7፤ ከራእ 1፥10 ጋር ያነጻጽሩ)፣ መዋጮው የሚሰበሰበው በየቤቱ ሳይሆን በአምልኮው ፕሮግራም ላይ ሳይሆን አይቀርም። ዮስጦስ ሰማዕት እንዳመለከተው (አፖሎጂያ በተባለው መጽሐፉ) እርሱ በነበረበት በ150 ዓ.ም. አካባቢ መባ የሚሰበሰበው በየሳምንቱ እሑድ በቤተ ክርስቲያን ነበር።

16፥3፤ እነዚህ የተመረጡት ሰዎች ከቆሮንቶስ ክርስቲያኖች የተሰበሰበውን ገንዘብ የሚቈጣጠሩና በኀላፊነትም የሚጠብቁ ነበሩ (ከ2ቆሮ 8፥16-21 ጋር ይመ) ።

16፥4 *የእኔ መሄድ የሚያስፈልግ ከሆነ፤* ጳውሎስ ወደዚያ ለመሄድ ያሰበው ለወንጌል አገልግሎት ወይም ስለተሰበሰበው ስጦታ ማብራሪያ ለመስጠት ሳይሆን አይቀርም።

16፥5 *መቄዶንያ ከደረስሁ በኋላ፤* ጳውሎስ 1ኛ ቆሮንቶስን በጻፈበት ጊዜ ከነበረበት ከኤፌሶን ተነሥቶ (ቍ 8) በመሄድ፣ በፊልጵስዩስና በሰሜን ግሪክ የሚገኙ ክርስቲያኖችን ከጐበኘ በኋላ ወደ ቆሮንቶስ ለመሄድ አስቦ ነበር። ቀደም ሲል በመጀመሪያ ወደ ቆሮንቶስ ከዚያም ወደ መቄዶንያ ለመሄድ ዕቅዶ ነበር፤ ይሁን እንጂ ይህን ዕቅዱን መለወጥ መርጦአል (2ቆሮ 1፥12-2፥4 ይመ)።

16፥6 *በጕዞዬ እንድትረዱኝ፤* የሚያስፈልገውን ቀለብና ቍሳቍስ በማቅረብ፣ በተለይም በጸሎትና በመልካም ምኞት በማገዝ ነው። ይሁን እንጂ ጳውሎስ በገንዘብ በኩል ሸክም ሊሆንባቸው እንደማይፈልግ ቀደም ሲል በመልእክቱ (9፥7-12) ገልጾላቸው ነበር። *ክረምቱን ... እሰነብት ይሆናል፤* በሐሥ 20፥3 ላይ እንደተጠቀሰው በግሪክ አገር ሦስት ወር የቈየበትን ወቅት ሊሆን ይችላል።

16፥8 *እስከ በዓለ ኀምሳ፤* ከፋሲካ በኋላ በ50ኛው ቀን (ኀምሳ ማለት "ጴንጠቆስጤ" ማለት ነው) የሚውል ሲሆን፣ አይሁን የመከር በዓል (ዘሌ 23፥10-16) የሚያከብሩበት ጊዜ ነው።

16፥9 *ብዙ ተቃዋሚዎችም አሉብኝ፤* የአርጤምስን ምስል ከብር እየቀረጹ የሚሠሩትን አረማውያን አንጥረኞችና እነርሱ ያነሳሱትን ሕዝብ ሊሆን ይችላል (ሐሥ 19፥23-34)።

16፥10 *ጢሞቴዎስ ... ከመጣ፤* በሐሥ 19፥22 ላይ እንደ ተጠቀሰው ጳውሎስ ጢሞቴዎስን (እንዲሁም ኤርስጦንን) ወደ መቄዶንያ ልኮአቸው ነበር፤ ከዚያም ጢሞቴዎስ ወደ ቆሮንቶስ መሄድ ነበረበት (1ቆሮ 4፥17)። *ያለ ፍርሃት እንዲቀመጥ አድርጉ፤* ጢሞቴዎስ ዐይን አፋር ሰው ይመስላል (1ጢሞ 4፥12፤ 2ጢሞ 1፥7)፤ ጳውሎስም ይህን በመገንዘብ የቆሮንቶስ ሰዎች ጥንቃቄ እንዲያደርጉለት ያሳስባቸዋል።

እርሱም እንደ እኔ የጌታን ሥራ የሚሠራ
ነውና:: [11]ስለዚህ ማንም አይናቀው፤ በሰላም
ወደ እኔ እንዲመለስ እርዱት፤ መመለሱንም
ከወንድሞች ጋር እየጠበቅን ነው::

[12]ስለ ወንድማችን ስለ አጵሎስ ደግሞ፣
ከወንድሞች ጋር ወደ እናንተ እንዲመጣ
አጥብቄ ለምኜው ነበር፤ እርሱ ግን አሁን
ለመምጣት አልፈለገም፤ ሲመቸው ግን ይመ
ጣል::

[13]ንቁ፤ በእምነት ጽኑ፤ በርቱ፤ ጠንክሩ፤
[14]የምታደርጉትን ሁሉ በፍቅር አድርጉ::

[15]የእስጢፋኖስ ቤተ ሰዎች በአካይያ የመ
ጀመሪያዎቹ አማኞች እንደ ሆኑና ቅዱሳን
ንም ለማገልገል ራሳቸውን እንደ ሰጡ ታውቃ
ላችሁ:: ወንድሞች ሆይ፤ ይህን እለምናችኋ
ለሁ፤ [16]እንደ እነርሱ ላሉትና ከእነርሱም
ጋር በአገልግሎት ለሚደክሙ ሁሉ ታዘዙ::
[17]በእስጢፋኖስ፣ በፈርዶናጥስና በአካይቆስ
መምጣት ደስ ብሎኛል፤ ምክንያቱም እናንተ
እዚህ ባለመኖራችሁ የጐደለኝን አሟልተዋል፤
[18]የእኔንም የእናንተንም መንፈስ አሳርፈዋ
ታልና:: ስለዚህ እንደነዚህ ያሉት ሰዎች
መታወቅ ይገባቸዋል::

የመሰናበቻ ቃል

[19]በእስያ ያሉ አብያተ ክርስቲያናት ሰላ
ምታ ያቀርቡላችኋል:: አቂላና ጵርስቅላ[ሀ]፣
በቤታቸውም ያለችው ቤተ ክርስቲያን የከበረ
ሰላምታ በጌታ ያቀርቡላችኋል:: [20]ወንድሞች
ሁሉ ሰላምታ ያቅርቡላችኋል:: እርስ በርሳችሁ
በተቀደሰ አሳሳም ሰላምታ ተሰጣጡ::

[21]ይህን ሰላምታ በገዛ እጄ የጻፍሁላችሁ እኔ
ጳውሎስ ነኝ::

[22]ጌታን የማይወድ ቢኖር የተረገመ ይሁን::
ጌታ ሆይ፤ ና![ለ]

[23]የጌታ ኢየሱስ ጸጋ ከእናንተ ጋር ይሁን::

[24]ፍቅሬ በክርስቶስ ኢየሱስ ከሁላችሁ ጋር
ነው፤ አሜን::[ሐ]

16፥11 ሐሥ15፥33፤ 2ቆሮ1፥16፤ 1ጢሞ4፥12፤3ዮሐ6
16፥12 ሐሥ18፥24
16፥13 1ቆሮ1፥8፤ 2ቆሮ1፥21፤ገላ5፥1፤ ኤፌ6፥10፤ፊል1፥27፤ 1ተሰ3፥8፤ቲቶ1፥9
16፥14 1ቆሮ14፥1
16፥15 ሐሥ9፥13፤ 18፥12፤24፥17፤ ሮሜ16፥5፤1ቆሮ1፥16
16፥16 1ተሰ5፥12፤ ዕብ13፥17
16፥17 2ቆሮ11፥9፤ ፊል2፥30
16፥18 ሮሜ15፥32፤ ፊል2፥29፤ፊሞ7
16፥19 ሐሥ2፥9፤ 18፥2፤ሮሜ16፥5
16፥20 ሮሜ16፥16
16፥21 ገላ6፥11፤ ቈላ4፥18፤2ተሰ3፥17፤ ፊሞ19
16፥22 ሮሜ9፥3፤ ኤፌ6፥24፤ራእ22፥20
16፥23 ሮሜ16፥20

[ሀ]19 በግሪኩ *ጵርስቃ* የ *ጵርስቅላ* ሌላው አጠራር ነው
[ለ]22 በአራማይክ *ጌታ ሆይ፤ ና* ማለት *ማራናታ* ማለት ነው::
[ሐ]24 አንዳንድ ቅጆች *አሜን* የሚለው የላቸውም::

16፥11 *ከወንድሞች፤* ከቆሮንቶስ አማኞች አንዱና "የከተማው ሹም" የነበረውን (ሮም 16፥23 እና ማብ ይመ) ኤርስጦስን (ከሐሥ 19፥22 ጋር ያነጻጽሩ) ጨምሮ ሳይሆን አይቀርም::

16፥12 *ስለ አጵሎስ ደግሞ፤* የቆሮንቶስ ሰዎች አጵሎስ ወደ እነርሱ መቼ መጥቶ እንደሚጐበኛቸው ጳውሎስን ጠይቀውት ነበር ("ስለ ... ደግሞ" የሚለውን ሐረግ ከ 7፥1፤ 8፥1፤ 12፥1፤ 16፥1 ጋር ያነጻጽሩ)::

16፥15 *የእስጢፋኖስ ቤተ ሰዎች፤* የቆሮንቶስ ሰዎች ጳውሎስ ላጠመቃቸው (1፥16) ለእነዚህ ቤተ ሰዎች የሚሰጡት ቦታ ዝቅተኛ እንደ ነበር ግልጽ ነው:: እነዚህ ቤተ ሰዎች በአካይያ (በግሪክ) ከመጀመሪያዎቹ አማኞች መካከል ነበሩ፤ ከዚህ ጥቂት ቀደም ብሎ (ሐሥ 17፥34) አንዳንድ የአቴና ሽዎችም ከእነዚሁ ጋር አምነው ነበር:: *ለማገልገል፤* የእስጢፋኖስ ቤተ ሰዎች በሙሉ አገልጋዮች ነበሩ::

16፥17፤ በ7፥1 ላይ እንደ ተጠቀሰው፣ የቆሮንቶስ ሰዎች ለሐዋርያው የላኩትን ደብዳቤ ይዘው የመጡ ሰዎች ሳይሆኑ አይቀሩም:: የእነዚህ ሰዎች መምጣት ከቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን በኩል፣ "የጐደለውን አሟልተዋል"፤ ይህም ማለት የእነዚህ ሦስት ወንድሞች ፍቅር፣ ጳውሎስ ከመላዋ የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ሊያገኝ የሚናፍቀውን ፍቅር አሟልተውለታል መለት ነው::

16፥18 *የእኔንም የእናንተንም መንፈስ አሳርፈዋል፤* የጳውሎስን ምክር ለመስማትና ምክሩን ለቆሮንቶስ ሰዎች ለማ ድርስ ፈቃደኞች በመሆናቸው ሊሆን ይችላል:: በዚህ ጊዜ ቢያንስ በጳውሎስና በቆሮንቶስ ክርስቲያኖች መካከል አዲስ ግንኙነት እየተመሠረተ ነበር::

16፥19 *በእስያ፤* የሮማውያን ክፍለ ግዛት ሲሆን (በአሁኑ ግዜ ምዕራብ ቱርክ)፣ የኤፌሶንና የአካባቢዋ ከተሞች የሚገኙትም በዚሁ ግዛት ውስጥ ነበር (ከሐሥ 19፥10 ጋር ያነጻጽሩ):: በእስያ ክፍለ ግዛት ጠረፍ ላይ የሚገኙት፣ የቈላስይስ፣ የሎዶቅያና የኢያራ ከተማ አብያተ ክርስቲያናት (ከቈላ 4፥13-16፤ ራእ 1፥11 ጋር ያነጻጽሩ) በራእ 2-3 ላይ ከተዘረዘሩት ከሌሎች አብያተ ክርስቲያናት ጋር በተላከው ሰላምታ ውስጥ ተጠቅሰው ሊሆን ይችላል:: *አቂላና ጵርስቅላ፤* ጳውሎስ የቆሮንቶስን ቤተ ክርስቲያን በሚመሠርትበት ጊዜ አግዘውት ነበር (ሐሥ 18፥1-4):: *በቤታቸውም ያለችው ቤተ ክርስቲያን፤* አቂላና ጵርስቅላ ቆሮንቶስን ትተው ከጳውሎስ ጋር ወደ ኤፌሶን ሄደው ነበር (ሐሥ 18፥18-19):: በዚህ ጊዜ እዚያው ስለ ነበሩ ክርስቲያኖች በቤታቸው ይሰበሰቡ ነበር፤ በመሆኑም እንደ አንድ ቤተ ክርስቲያን ሰላምታ ልከዋል:: ይህ መልእክት በተጻፈበት ዘመን ክርስቲያኖች በየቤቱ እየተሰበሰቡ ማምለክ የተለመደ ነበር (ከሮሜ 16፥3-5፤ ከፊሞ 2 ጋር ያነጻጽሩ):: *የከበረ ሰላምታ በጌታ፤* በጌታ ወንድሞች በመሆናቸው ልባዊ ሰላምታ ያቀርብላቸዋል::

16፥20 *በተቀደሰ አሳሳም፤* በጌታ እርስ በርስ መከባበርና ፍቅርን በመሳሳም መግለጽ በመጀመሪያዎቹ ክርስቲያኖች ዘንድ የተለመደ ነበር፤ ይህም ከጥንት ምሥራቅ አገሮች ተያይዞ የመጣ ወግ ነው:: በመጀመሪያው ምዕተ ዓመት በምዕራብ አካባቢ፣ ወንድ ከወንድ ሴት ከሴት ጋር እየተሳሳሙ ሰላምታ ይለዋወጡ ስለ ነበር፣ እንዲህ ዐይነቱ ልማድ ከዚያ መጥቶ ሊሆን ይችላል፤ አይሁድና አሕዛብ በአንድነት በሚያመልኩበትም አብያተ ክርስቲያን ውስጥ ይህን ልማድ መከተል የግድ ይሆናል::

16፥21 *ሰላምታ በገዛ እጄ፤* ጳውሎስ እንደ ተለመደው ይህን መልእክት እርሱ ራሱ እንደ ጻፈ በመግለጽ ይደመድማል (ቈላ 4፥18፤ ፊሞ 19)፤ ይህም ደብዳቤው ከእርሱ የተላከ መሆኑን ያረጋግጣል (2ተሰ 3፥17):: እስከዚህ ድረስ ያለውን የጻፈለት ሌላ ሰው ነበር (ከሮሜ 16፥22 ጋር ያነጻጽሩ)::

16፥22 *የተረገመ ይሁን፤* አላምንም ባለው ሰው ላይ የእግዚአብሔር ቍጣ ይውረድ ማለት ነው (ዮሐ 3፥36):: ይህ መርገም በእግዚአብሔር ምስክርነት ላይ የተመሠረተ በመሆኑ እግዚአብሔርን በማይወዱና በማይታዘዙ ሁሉ ላይ መድረሱ አይቀሬ ነው (ገላ 1፥8-9 እና ይመ):: *ጌታ ሆይ፤ ና፤* አማራጭ ትርጕሙን ይመ፤ አባባሉ ጌታ ፈጥኖ እንዲመጣ የጥንት ክርስቲያኖች የሚያሰሙት የናፍቆት ጩኸት ነበር::

16፥23፤ የሐዋርያው የተለመደ የቡራኬ ቃል ነው (ገላ 6፥18፤ ኤፌ 6፥24፤ ፊል 4፥23 ይመ)፤ ከዚህ ረዘም ያለና በሥላሴ ስም የቀረበው ቡራኬ በ2ቆሮ 13፥14 ላይ ይገኛል::

16፥24፤ ጳውሎስ የቆሮንቶስን ክርስቲያኖች በብርቱ ቢገሥጻቸውም፣ በክርስቶስ ኢየሱስ አማኞች በመሆናቸው ከልብ የሚወዳቸው መሆኑን እንዲያውቁለት ይፈልጋል::